



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ,
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΘΕΜΑ
ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ , ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΤΟΥ
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ : ΡΟΓΚΑΚΟΣ ΠΕΤΡΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : κ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΤΡΙΠΟΛΗ 15/09/2008

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία εντάσσεται στα πλαίσια της μεταπτυχιακής διατριβής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Στην εργασία διερευνάται το προϊόν του ελαιολάδου στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γίνεται αναφορά σε ιστορικά στοιχεία του προϊόντος του ελαιολάδου , σε ιστορικά στοιχεία της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής , εξετάζεται η διεθνής κατάσταση για το ελαιόλαδο και οι προοπτικές του προϊόντος στα πλαίσια του διεθνούς γίγνεσθαι.

Όλα τα παραπάνω , γίνεται προσπάθεια ώστε να αναλυθούν υπό το πρίσμα του στρατηγικού προγραμματισμού και του σύγχρονου marketing.

Στο σημείο αυτό θεωρώ υποχρέωση μου, να ευχαριστήσω όλους όσους συνετέλεσαν με κάθε τρόπο στην ολοκλήρωση της πτυχιακής μελέτης.

Ευχαριστώ ιδιαίτερα τον επιβλέποντα της πτυχιακής μου , καθηγητή κ. Διαμαντόπουλο Χρήστο καθώς και τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής

.....

Το εξωτερικό εμπόριο είναι ο πλούτος του βασιλέως, η τιμή του βασιλείου, η ευγενής αποστολή των εμπορών, η συντήρησή μας και η απασχόληση των πτωχών, η βελτίωση των γαιών μας, η σχολή των ναυτικών μας, το νεύρο του πολέμου μας, ο τρόμος των εχθρών μας.

Thomas Mun (1571 – 1641), Διευθυντής της East India Company

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1.1 Εισαγωγή	3
1.2 Παραγωγή	5
1.3 Κατανάλωση	6
1.4 Ζήτηση	7
1.5 Παγκόσμιες εισαγωγές , εξαγωγές και εμπόριο ελαιολάδου	8
1.6 Βιομηχανία ελαιολάδου	12
1.7 Διεθνές ποιοτικό σύστημα Ελαιολάδου	13
1.8 Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου	15
1.9 Συμπεράσματα	17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

2.1 Εισαγωγή	20
2.2 Ορισμός - Νομική βάση	21
2.3 Ιστορικό	22
2.4 Η ΚΑΠ σήμερα	23
2.5 Στόχοι της ΚΑΠ	24
2.6 Χρηματοδότηση	25
2.6.1 Στήριξη του εισοδήματος (Πυλώνας 1)	25
2.6.2 Η ανάπτυξη της υπαίθρου (Πυλώνας 2)	25
2.7 Μελλοντικές προοπτικές	26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 –ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕ ΔΥΝΗΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ-ΣΤΟΧΟΥΣ

3.1 Γενικά	28
3.2 Η αγορά ελαιολάδου στην Γαλλία	28
3.2.1 Γενικά	29
3.2.2 Συμπεράσματα – Προτάσεις	30
3.3 η αγορά ελαιολάδου στην Γερμανία	31
3.3.1 Γενικά	32
3.3.2 Συμπεράσματα – Προτάσεις	33

3.4 Η αγορά ελαιολάδου στο Ηνωμένο Βασίλειο	33
3.4.1 Γενικά	33
3.4.2 Συμπεράσματα – Προτάσεις	35
3.5 Η αγορά ελαιολάδου στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	35
3.5.1 Γενικά	35
3.5.2 Συμπεράσματα – Προτάσεις	38
3.6 Η αγορά ελαιολάδου στον Καναδά	39
3.6.1 Γενικά	39
3.6.2 Συμπεράσματα – Προτάσεις	41
3.7 Η αγορά ελαιολάδου στην Κίνα	42
3.7.1 Γενικά	42
3.7.2 Συμπεράσματα – Προτάσεις	46
3.8 Η αγορά ελαιολάδου στην Ρωσία	47
3.8.1 Γενικά	47
3.2.2 Συμπεράσματα – Προτάσεις	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4.1 SWOT Ανάλυση	50
4.1.1 STRENGTHS – Δυνατά σημεία	51
4.1.2 WEAKNESSES – Αδύνατα σημεία	52
4.1.3 OPPORTUNITIES – Ευκαιρίες	53
4.1.4 THREATS – Απειλές	54
4.2 Γενικά Ιστορικά Στοιχεία για την Ελιά	55
4.3 Το ελαιόδεντρο	57
4.3.1 Βοτανικά Χαρακτηριστικά	57
4.3.2 Ποικιλίες, Εδάφη, Κλιματολογικές Συνθήκες	58
4.3.3 Κλάδεμα	59
4.3.4 Λίπανση	60
4.3.5 Άρδευση	62
4.3.6 Εχθροί και Ασθένειες	63
4.3.7 Πολλαπλασιασμός	63
4.3.8 Χρόνος Συγκομιδής	64

4.3.9 Τρόποι Συγκομιδής Ελαιόκαρπου	64
4.4 Η καλλιέργεια της ελιάς στην Ελλάδα	64
4.5 Εκθλιψη Ελαιολάδου- Ελαιοτριβεία	70
4.5.1 Γενικά	70
4.5.2 Η τωρινή κατάσταση των ελαιοτριβείων	72
4.5.3 Βιωσιμότητα ελαιοτριβείου	74
4.6 Καθεστώτα ενίσχυσης Ελαιολάδου	76
4.6.1 Γενικά	76
4.6.2 Ενίσχυση στην παραγωγή ελαιολάδου	76
4.6.3 Ενίσχυση Επιτραπέζιας ελιάς	80
4.6.4 Επιστροφή στην παραγωγή για τα ελαιόλαδα που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ορισμένων κονσερβών	82
4.6.5 Στρεμματική ενίσχυση για την διατήρηση της παραδοσιακής καλλιέργειας της ελιάς στα νησιά του Αιγαίου	83
4.6.6 Προγράμματα δραστηριοτήτων ελαιουργικών φορέων του ΚΑΝ(ΕΚ) 1334/02, στον ελαιοκομικό τομέα	84
4.7 Νέα ΚΑΠ – Αλλαγές	85
4.7.1 Γενικά	85
4.7.2 Νέα ΚΑΠ – Ιστορικό	86
4.7.3 Τρόπος υπολογισμού – πληρωμής	88
4.7.4 Αλλαγές που επέφερε η νέα ΚΑΠ	95
4.8 Κανόνες Εμπορίας Ελαιολάδου	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

5.1 Εισαγωγή	100
5.2 Περιγραφή των δεδομένων	101
5.3 Παρουσίαση της ανάλυσης – επαγωγικά συμπεράσματα	102
5.3.1 Υπολογισμός των περιγραφικών στατιστικών για τις d-μεταβλητές	102
5.3.2 Έλεγχος υποθέσεων	104
5.3.3 Παλινδρομήσεις	108
5.4 Συμπεράσματα	116

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

6.1 Γενικά	117
6.2 Αποστολή	118
6.3 Στόχοι	118
6.4 Στρατηγική	119
6.5 Τακτικές	119

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 – ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ -ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

7.1 Εισαγωγή	125
7.2 Political – Πολιτικό	125
7.3 Economic – Οικονομικό	126
7.4 Sosial - Κοινωνικό	128
7.5 Technological – Τεχνολογικό	128
7.6 Συμπεράσματα – προτάσεις	130

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 132

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 136

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εργασία διερευνάται το προϊόν του ελαιολάδου στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γίνεται αναφορά σε ιστορικά στοιχεία του προϊόντος του ελαιολάδου , σε ιστορικά στοιχεία της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής , εξετάζεται η διεθνής κατάσταση για το ελαιόλαδο και οι προοπτικές του προϊόντος στα πλαίσια του διεθνούς γίγνεσθαι.

Όλα τα παραπάνω , γίνεται προσπάθεια ώστε να αναλυθούν υπό το πρίσμα του στρατηγικού προγραμματισμού και του σύγχρονου marketing.

Η μέθοδος που ακολουθήθηκε συνίσταται σε :

- ανασκόπηση της βιβλιογραφίας
- συλλογή στοιχείων από το διαδίκτυο
- επεξεργασία των στοιχείων με στατιστικά προγράμματα ανάλυσης (SPSS,EXCEL)
- χρησιμοποίηση των εργαλείων του στρατηγικού προγραμματισμού για εξαγωγή συμπερασμάτων (MOST ANALYSIS, PEST ANALYSIS, SWOT ANALYSIS).

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν είναι τα εξής :

- Ο διεθνής ανταγωνισμός στον τομέα του ελαιολάδου είναι μεγάλος
- Ο τομέας του ελαιολάδου στην Ελλάδα υστερεί σε πολλά και κυρίως σε αναγνωρισιμότητα στις διεθνείς αγορές και στην ενσωμάτωση προστιθέμενης αξίας στο προϊόν.
- Η Ελλάδα σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ανταγωνιστεί τις άλλες παραγωγές χώρες στην τιμή.
- Πρέπει να επενδύσει στην ποιότητα και στην αναγνωρισιμότητα.
- Η Ελλάδα θα πρέπει να εντείνει την εξαγωγική της προσπάθεια ώστε να κατακτήσει μεγαλύτερο μέρος των ξένων αγορών περιορίζοντας τις εξαγωγές χύμα προς Ιταλία και αναπτύσσοντας επώνυμα διεθνώς αναγνωρίσιμα προϊόντα.

- Αν δεν γίνουν συστηματικές προσπάθειες από τον κρατικό και από τον ιδιωτικό τομέα τα επόμενα χρόνια, υπάρχει κίνδυνος απαξίωσης και εγκατάλειψης της ελαιοκαλλιέργειας της χώρας.

SUMMARY

In the essay is investigated the product of olive oil in the frames of Common Rural Policy of European Union.

Becomes report in historical elements of product of olive oil, in historical elements of Common Rural Policy, is examined the international situation for the olive oil and the prospects of product in the frames of international facts.

All more, becomes effort so that they are analyzed in the light of strategic planning and modern marketing.

The method that was followed is recommended in:

- examination of bibliography
- collection of elements from the internet
- treatment of elements with statistical programs of analysis (SPSS, Excel)
- Utilisation of tools of strategic planning for export of conclusions (MOST ANALYSIS, PEST ANALYSIS, SWOT ANALYSIS).

The conclusions that resulted are following:

- The international competition in the sector of olive oil is big
- The sector of olive oil in Greece falls short of many and mainly in incorporation of added value of the product.
- Greece in no case cannot rival the other productions countries in the price.
- It should it invests in the quality
- Greece will be supposed to intensify her export effort so that it conquers bigger part of foreigner markets limiting the exports in bulk to Italy and developing surnames internationally products.
- If they do not become systematic efforts from public and from the private sector, it exists danger of scorn and abandonment of cultivation of olive trees of country.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία οι επιχειρηματικές δραστηριότητες ενέχουν μεγάλη αβεβαιότητα.

Τα δεδομένα αλλάζουν από ώρα σε ώρα , ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος, τα συμφέροντα τεράστια.

Τα παραπάνω συμβαίνουν ακόμα και στον πρωτογενή τομέα παραγωγής ο οποίος πλέον έχει γίνει πολύ ανταγωνιστικός σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο καθορισμός των παραμέτρων που καθορίζουν το παγκόσμιο εμπόριο τροφίμων έχει ξεφύγει από τους απλούς κανόνες της προσφοράς και της ζήτησης και περάσει σε χρηματιστηριακά – τζογαδόρικά επίπεδα καθώς και σε επίπεδα γεωπολιτικής επικράτησης.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο καθορισμός των τιμών των βασικών προϊόντων διατροφής για τον παγκόσμιο πληθυσμό (σιτάρι , καλαμπόκι , σόγια , ρύζι) γίνεται στα χρηματιστήρια εμπορευμάτων.

Δεν είναι τυχαίο ότι γίνεται προσπάθεια να ελεγχθούν από λίγες πολυεθνικές εταιρίες οι σπόροι , και εν πολλοίς αυτό έχει επιτευχθεί.

Επίσης δεν είναι τυχαίο το όπλο των επιδοτήσεων που χρησιμοποιούν οι κυβερνήσεις των δυτικών κυρίως χωρών ώστε να διατηρήσουν μια σημαντική παραγωγή εντός των συνόρων τους και να είναι ανταγωνιστικές στην διεθνή αγορά.

Στα πλαίσια αυτά κινήθηκε και οι Ευρωπαϊκή Ένωση που αμέσως μετά την δημιουργία της έβαλε στόχο την αυτάρκεια σε αγροτικά προϊόντα δημιουργώντας την Κοινή Αγροτική Πολιτική(ΚΑΠ).

Η ΚΑΠ είναι μια πετυχημένη πολιτική της Ένωσης και μέσα από ένα πλέγμα οδηγιών , κανονισμών , αποφάσεων και με συνεχείς επιδοτήσεις στην παραγωγή κατάφερε να επιτύχει τον στόχο της αυτάρκειας , φτάνοντας όμως στο άλλο άκρο.

Δημιούργησε πλεονάσματα τα οποία προσκάθησε και προσπαθεί ακόμα να διαχειριστεί.

Στα πλαίσια της ΚΑΠ λειτουργεί η παραγωγική διαδικασία του ελαιολάδου , το οποίο είναι ένα από τα σημαντικότερα ελληνικά προϊόντα , και η Ελλάδα είναι η τρίτη παραγωγός χώρα παγκοσμίως.

Η παραγωγή του ελαιολάδου ενέχει αβεβαιότητα , το εισόδημα που δίνει είναι εποχικό, τα προβλήματα που προκαλούνται από τις καιρικές συνθήκες

(καταστροφές, χαμηλή παραγωγικότητα κ.α) είναι μεγάλα , η όξυνση του ανταγωνισμού μεταξύ των αγορών των αγροτικών προϊόντων είναι διαρκής ,υπάρχει έλλειψη επενδύσεων στον τομέα, το κόστος παραγωγής είναι υψηλό , οι τιμές του προϊόντος σχετικά χαμηλές ,οι επιδοτήσεις αποσυνδέθηκαν από το ύψος της παραγωγής.

Στα πλαίσια αυτά είναι εύλογα τα ερωτήματα :

- κατά πόσον συμφέρει την Ελληνική Οικονομία και τους παραγωγούς να επενδύσουν στην ελιά
- ποια είναι τα πραγματικά δεδομένα στην παγκόσμια αγορά ελαιολάδου αυτή την στιγμή
- σε τι φάση βρίσκεται ο διεθνής ανταγωνισμός
- τι προοπτικές υπάρχουν για το προϊόν δεδομένου του μεγάλου ανταγωνισμού που υπάρχει
- ποια πρέπει να είναι η στρατηγική από την χώρα μας αλλά και μεμονωμένα από τους παραγωγούς ώστε να σταθεί το προϊόν στην διεθνή ανταγωνισμό

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να απαντηθούν τα παραπάνω ερωτήματα χρησιμοποιώντας τις εξής μεθόδους

- ανασκόπηση της βιβλιογραφίας
- συλλογή στοιχείων από το διαδίκτυο
- επεξεργασία των στοιχείων με στατιστικά προγράμματα ανάλυσης (SPSS,EXCEL)
- χρησιμοποίηση των εργαλείων του στρατηγικού προγραμματισμού για εξαγωγή συμπερασμάτων (MOST ANALYSIS, PEST ANALYSIS, SWOT ANALYSIS)

Αναλυτικά :

Στο πρώτο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί η διεθνής κατάσταση

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί η Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ε.Ε

Στο τρίτο θα γίνει μια ανάλυση σε αγορές που η χώρα μας θα μπορούσε να αυξήσει τις εξαγωγές της

Στο τέταρτο θα αναφερθούμε στο τομέα του ελαιολάδου στην Ελλάδα

Στο πέμπτο θα γίνει μια στατιστική ανάλυση της διεθνούς κατάστασης

Στο έκτο θα γίνει παρουσίαση του στρατηγικού προγραμματισμού της χώρας μας

Στο έβδομο θα παρουσιαστούν προτάσεις για την βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 1

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1.1 Εισαγωγή

Γιατί μία χώρα καταστρέφει μέρος των δικών της αγροτικών καλλιεργειών (πχ. Ελλάδα) κι έτσι αναγκάζεται να εισάγει τα αντίστοιχα προϊόντα από το εξωτερικό; Τι ωθεί μια χώρα, που μέχρι τώρα δεν παρήγαγε ένα προϊόν να θέλει οπωσδήποτε να το παράγει;

Γιατί οι μεγάλες δυνάμεις ενώ υποστηρίζουν το ελεύθερο εμπόριο και ζητούν και εν πολλοίς επιβάλλουν την κατάργηση των εισαγωγικών δασμών και των επιδοτήσεων, σε τομείς που υστερούν χρησιμοποιούν τα δύο αυτά μέτρα;

Η απάντηση σ' όλες τις παραπάνω ερωτήσεις πρέπει ν' αναζητηθεί σε μία και μόνο έννοια. Στην έννοια της ισχύος.

Μεταξύ αναγκών και ισχύος υπάρχει μία αμφίδρομη σχέση. Οι ανάγκες επηρεάζονται από την ισχύ και η ισχύς από τις ανάγκες.

Όσο πιο ισχυρό είναι ένα κράτος, τόσο πιο εύκολα ικανοποιεί τις ανάγκες του και επιβάλλει τις απόψεις του, κι όσο περισσότερο ένα κράτος ικανοποιεί τις ανάγκες του, τόσο πιο ισχυρό γίνεται.

Ακριβώς αυτή η ισχύς είναι που αλλοιώνει το χαρακτήρα του Διεθνούς Εμπορίου και της διεθνούς παραγωγής ακόμα και της αγροτικής.

Έτσι,

Μία χώρα που παράγει αυτοκίνητα δεν μπορεί ν' απαγορεύσει την εισαγωγή αυτοκινήτων, γιατί θα υποστεί αντίμετρα στις δικές της εξαγωγές από τις άλλες χώρες.

Μια χώρα δεν μπορεί να επιβάλλει υπέρογκους δασμούς στα αγροτικά προϊόντα μιας άλλης χώρας διότι θα υποστεί το ίδιο από την άλλη χώρα.(π.χ ο πόλεμος της μπανάνας μεταξύ ΗΠΑ – ΕΕ)

Τα παραπάνω ισχύουν βέβαια για χώρες περίπου ισοδύναμες τουλάχιστον στον οικονομικό τομέα.

Για χώρες που έχουν μεγάλη διαφορά ισχύος βλέπουμε ότι απλά ισχύει το δίκαιο του ισχυρού.

Η απαγόρευση εξαγωγών πετρελαίου επεβλήθη στο Ιράκ, επειδή πρώτον οι ΗΠΑ είχαν την ισχύ να την επιβάλλουν και το Ιράκ δεν είχε την ισχύ να την αποτρέψει.

Τέλος υπάρχει και η περίπτωση μια χώρα ηθελημένα να απεμπολήσει ένα μέρος των δικαιωμάτων που έχει και να συμμετέχει σε έναν οργανισμό ή μια ένωση.

Παραδείγματος χάριν η Ελλάδα από την στιγμή που έγινε μέρος της ΕΕ αναπροσαρμόζει την αγροτική παραγωγή της στα πλαίσια ενός ευρύτερου ευρωπαϊκού καταμερισμού εργασιών.

Αυτό το κάνει γιατί θεωρεί ότι στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυξάνεται η πολιτικο -οικονομική ισχύς της.

Στα πλαίσια λοιπόν αυτά λειτουργεί το παγκόσμιο σύστημα αγροτικής παραγωγής.

Όλες οι χώρες έχουν σαν πρωταρχικό στρατηγικό στόχο την αυτάρκεια σε αγροτικά προϊόντα ώστε να μπορούν να θρέψουν τον πληθυσμό τους και στην συνέχεια να χρησιμοποιήσουν τα πλεονάσματα για εξαγωγικό εμπόριο.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο πρωταρχικός στόχος της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν η αυτάρκεια σε αγροτικά προϊόντα.

Η αυτάρκεια σε τρόφιμα για μία χώρα είναι πολύ σημαντική γιατί εξασφαλίζει μεγάλο βαθμό ανεξαρτησίας από το εξωτερικό ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσεων ή πολεμικών συρράξεων (Γεωργακόπουλος , 1994).

Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε πολύ γρήγορα χάρις σε ένα καθεστώς επιδοτήσεων της παραγωγής , παρόλο που οικονομικά ήταν συμφέρον να αγοράζονται τα προϊόντα που έλλειπαν από την Ένωση από τρίτες χώρες π.χ ΗΠΑ, Ουκρανία , Ρωσία.

Βέβαια εδώ τίθεται το ερώτημα αν η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να θεωρηθεί ενιαία χώρα με ενιαία συμφέροντα για όλα τα κράτη μέλη.

Η απάντηση είναι όχι , τουλάχιστον όχι ακόμα.

Τότε γιατί η Ελλάδα και όλες οι άλλες χώρες-μέλη βέβαια , τουλάχιστον οι μικρές έχουν απεμπολήσει σημαντικά δικαιώματά τους , ακόμα και δικαίωμα της αυτάρκειας σε πολλά αγροτικά προϊόντα (πχ η Ελλάδα δεν είναι πλέον αυτάρκης σε σημαντικά προϊόντα όπως το σιτάρι , τα γαλακτοκομικά , το κρέας και φυσικά δεν έχει το δικαίωμα να στηρίξει την εγχώρια παραγωγή εις βάρος των άλλων κρατών – μελών) ;

Μέσα σε αυτό το πλέγμα του διεθνούς ανταγωνισμού , των επιδοτήσεων λειτούργησε και λειτουργεί η αγορά του προϊόντος του ελαιολάδου.

Παρακάτω θα δούμε στοιχεία για την διεθνή κατάσταση όσον αφορά το ελαιόλαδο.

1.2 Παραγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο κυριότερος παγκόσμιος παραγωγός ελαιολάδου με ποσοστό περίπου 80%.

Η παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου ανήλθε σε 2.820.500 τόνους την περίοδο 2007/2008, με τις ευρωπαϊκές χώρες να κυριαρχούν, κυρίως στην περιοχή της Μεσογείου. Η παραγωγή εντοπίζεται κυρίως στις ακόλουθες χώρες : Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα, Τουρκία, Τυνησία και Μαρόκο.

Αυτές οι επτά χώρες παράγουν συνολικά το 90% της παγκόσμιας παραγωγής.

Τα τελευταία χρόνια έχουν εισέλθει δυναμικά στο χώρο της ελαιοκαλλιέργειας χώρες όπως η Αυστραλία, η Αργεντινή , η Νέα Ζηλανδία καθώς και η πολιτεία της Καλιφόρνια των ΗΠΑ.

Η Ισπανία, η Ιταλία και η Ελλάδα είναι οι παγκόσμιοι ηγέτες στην παραγωγή και εξαγωγή ελαιολάδου, αντιπροσωπεύοντας συνολικά σχεδόν τα τρία τέταρτα της παγκόσμιας παραγωγής κατά το 2008.

Η Ισπανία παράγει την μεγαλύτερη ποσότητα ελαιολάδου, σχεδόν 1228000 τόνους ετησίως που προέρχεται από περίπου 200 εκατομμύρια δέντρα .

Η Ελλάδα είναι 3η σε παραγωγή με 400000 περίπου τόνους παραγωγή εξάγοντας σημαντικό ποσοστό της παραγωγής της στην ΕΕ.

Η παγκόσμια παραγωγή έχει αυξηθεί κατά μέσο όρο 11% ετησίως από το 1995. Οι διακυμάνσεις στην παραγωγή είναι ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα της ελαιοκαλλιέργειας, που συνδέεται άμεσα με τις διακυμάνσεις του κλίματος

(π.χ. ξηρασία στην Ισπανία το 1995/96 και παγετός στην Ελλάδα το 2001/02)



Πηγή: Παγκόσμιο Συμβούλιο Ελαιολάδου

1.3 Κατανάλωση

Αν και το ελαιόλαδο αποτελεί το 3% περίπου της παγκόσμιας αγοράς ελαίων, έχει διαδραματίσει παραδοσιακά σημαντικό ρόλο στις χώρες όπου παράγεται. Από τη δεκαετία του 1990 εντούτοις, σημαντικές ποσότητες ελαιολάδου έχουν καταναλωθεί εκτός των χωρών παραγωγής. Η παγκόσμια κατανάλωση ελαιολάδου έχει αυξηθεί σταθερά τα τελευταία χρόνια, χωρίς μεγάλες διακυμάνσεις όπως συμβαίνει με την παραγωγή.

Από το 1995/96 η μέση ετήσια αύξηση στην κατανάλωση είναι περίπου 6% με ακόμα μεγαλύτερη αύξηση στις νέες αγορές, με αποτέλεσμα η παγκόσμια κατανάλωση να ανέλθει σε 2.907.500 τόνους την περίοδο 2006/07.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο παγκόσμιος καταναλωτής ελαιολάδου και μόνο η Ιταλία, η Ισπανία και η Ελλάδα κατέχουν το 85% της συνολικής κατανάλωσης της Κοινότητας.

Ακολουθούν οι Ηνωμένες Πολιτείες , η Τουρκία , η Συρία, η Αίγυπτος και η Βραζιλία. Τα ποσοστά τείνουν να παραμείνουν αμετάβλητα τα τελευταία χρόνια. Στην Κοινότητα, η κατανάλωση έχει υπολογιστεί κατά μέσο όρο σε 1.973.800 τόνους τα τελευταία πέντε χρόνια, με την Ισπανία να καταναλώνει περίπου 583.000 τόνους (30%), την Ιταλία 805.000 τόνους (41%), τη Γαλλία 97.200 τόνους (4,9%), την Ελλάδα 273.000 τόνους (14%) και την Πορτογαλία 69.100 τόνους (3,5%). Μεταξύ των μη ελαιοπαραγωγών κρατών της ΕΕ, η Γερμανία καταναλώνει κατά μέσο όρο 43.800 τόνους (2,2%) και το Ηνωμένο Βασίλειο 47.000 τόνους (2,4%).



Πηγή: Παγκόσμιο Συμβούλιο Ελαιολάδου

1.4 Ζήτηση

Η παγκόσμια ζήτηση για το ελαιόλαδο έχει αυξηθεί τα τελευταία δέκα χρόνια λόγω των ιδιαίτερων ωφελειών στην υγεία που προκύπτουν από την κατανάλωσή του. Θεωρείται ότι προστατεύει από καρδιακές παθήσεις και συμβάλλει στη μακροζωία. Παράλληλα, οι κύριες ελαιοπαραγωγές χώρες της ΕΕ έχουν αναβαθμίσει τις βιομηχανίες τους, συγκεντρώνοντας την παραγωγή σε μεγαλύτερους ελαιώνες κοντά στις μονάδες επεξεργασίας, παράγοντας ποιοτικό ως επί το πλείστον προϊόν πράγμα που βοηθάει στην περαιτέρω αύξηση της ζήτησης.

Αυτό παρατηρείται κυρίως στην Ισπανία και σε μικρότερο βαθμό στην Ελλάδα και την Ιταλία.

Με βάση τα ποσοστά αύξησης για την παραγωγή και κατανάλωση στην ΕΕ τη δεκαετία του '90, υπολογίζεται ότι μέχρι το 2010 η μέση παραγωγή θα υπερβεί την εσωτερική κατανάλωση περίπου 20% , έναντι 5,1% το 2000.

Οι εξαγωγές του προϊόντος στα νέα κράτη-μέλη αναμένεται να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη διατήρηση της ισορροπίας στην αγορά και στην αποφυγή πλεονάσματος ελαιολάδου. Αυτό απαιτεί από τις νέες αγορές να αυξάνουν με συνεχή ρυθμό στο μέλλον και επομένως να κερδίζονται νέοι καταναλωτές ελαιολάδου.

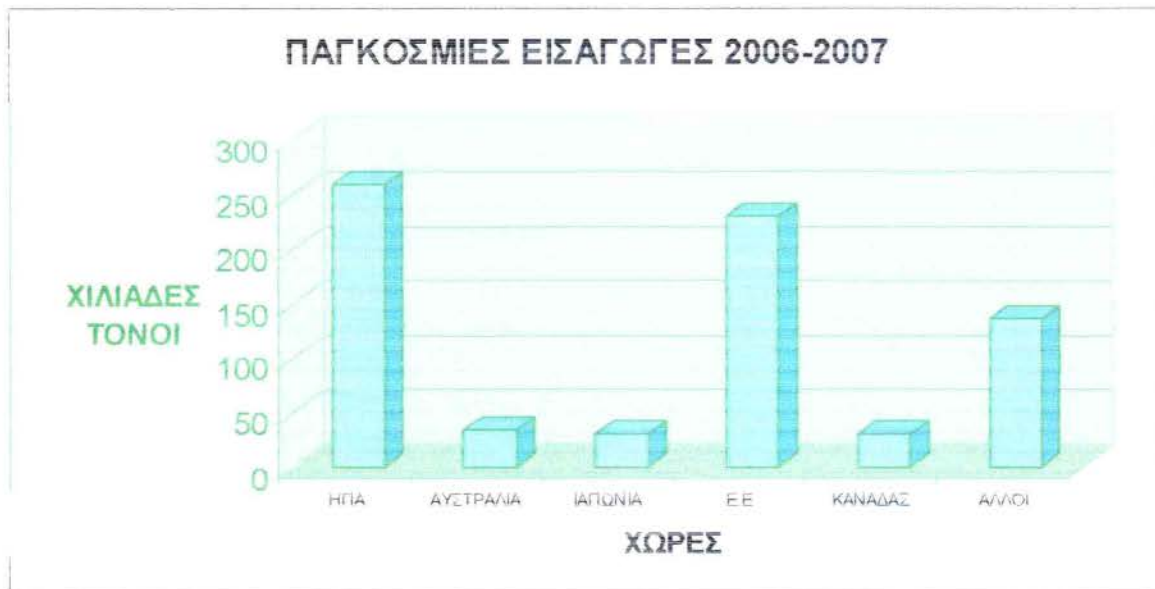
Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται καθαρά η αύξηση στην ζήτηση τα τελευταία χρόνια



1.5 Παγκόσμιες εισαγωγές , εξαγωγές και εμπόριο ελαιολάδου

Στον παγκόσμιο στίβο των εισαγωγών και των εξαγωγών ελαιολάδου κυριαρχεί η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το παράδοξο είναι ότι παρόλο που η ΕΕ είναι η μεγαλύτερη παραγωγός παγκοσμίως, ταυτόχρονα εμφανίζεται και με τις μεγαλύτερες εισαγωγές μετά τις ΗΠΑ.



Πηγή: Παγκόσμιο Συμβούλιο Ελαιολάδου



Πηγή: Παγκόσμιο Συμβούλιο Ελαιολάδου

Αυτό εξηγείται γιατί η Ε.Ε εισάγει λάδι από άλλες παραγωγές χώρες , και κυρίως από Τουρκία , Τυνησία , είτε για να καταναλωθεί στην Ε.Ε , λόγω της χαμηλότερης τιμής του , είτε για να επανεξαχθεί αφού τυποποιηθεί.

Το ίδιο ακριβώς γίνεται και εντός της Ε.Ε με την περίπτωση της Ελλάδας , η οποία εξαγει σε χύμα μορφή στην Ιταλία κυρίως και δευτερευόντως στην Ισπανία , στην συνέχεια εκεί το λάδι αναμιγνύεται με άλλα ελαιόλαδα , τυποποιείται , αποκτά την ανάλογη προστιθέμενη αξία και στην συνέχεια επανεξάγεται ως Ιταλικό ή Ισπανικό. Άλλες σημαντικές εξαγωγές χώρες είναι η Τουρκία , η Τυνησία και το Μαρόκο , που με πλεονέκτημα την ανταγωνιστική τιμή λόγω του χαμηλού κόστους εργασίας έχουν επιτύχει σημαντικές επιδόσεις.

Δεδομένου ότι το ελαιόλαδο τείνει να καταναλωθεί στις χώρες παραγωγής, η ποσότητα του προϊόντος που αποτελεί αντικείμενο εξωτερικού εμπορίου ανέρχεται σε ποσοστό κάτω του 20% της παγκόσμιας παραγωγής. Το πρώτο μισό της δεκαετίας του 1990 ήταν μια περίοδος σχετικής σταθερότητας, με τις κοινοτικές εξαγωγές να ανέρχονται σε περίπου 170.000 τόνους. Από το 1996/97 όμως και μετά ακολούθησε μια περίοδος αύξησης με μέσο όρο 320.000 τόνους τα τελευταία πέντε χρόνια.

Η Ιταλία κυριαρχεί στις πωλήσεις ελαιολάδου στις ΗΠΑ με 73%, ενώ η Ισπανία είναι 2η με 20%. Το ελληνικό ελαιόλαδο καταλαμβάνει την 3η θέση με πωλήσεις σχεδόν 5% (2.000 τόνοι ετησίως οδηγούνται στις ΗΠΑ από τους περίπου 384.000 τόνους που παράγονται).

Από πλευράς ποιοτικών χαρακτηριστικών, οι ελληνικές εξαγωγές αποτελούνται ουσιαστικά από εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο (73% την περίοδο 2001/02), ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για την Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία είναι 45%, 44% και 21% αντίστοιχα.

Οι εξαγωγές σε χύμα μορφή αντιπροσωπεύουν ένα αξιόλογο μερίδιο των εξαγωγών της Ισπανίας καθώς και της Ελλάδας.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Αυστραλία, η Ιαπωνία, ο Καναδάς και η Βραζιλία απορροφούν σχεδόν όλες τις εξαγωγές της ΕΕ. Σε αυτές τις αγορές, η θέση του Ευρωπαϊκού ελαιολάδου έχει βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια και σε μερικές περιπτώσεις έχει επιτύχει διείσδυση στην αγορά μεγαλύτερη από 80%.

Το παγκόσμιο ενδιαφέρον για την ελαιοπαραγωγή με σκοπό τη μείωση των εισαγωγών και ανάπτυξη του εμπορίου αυξάνει συνεχώς, δεδομένου ότι η ζήτηση για την ελιά και τα προϊόντα της παρουσιάζει συνεχώς αύξηση. Η προτίμηση των καταναλωτών για τις γεύσεις της μεσογειακής διατροφής, καθώς επίσης και το αυξανόμενο ενδιαφέρον για τη θετική επίδραση του ελαιολάδου στην υγεία έχει οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης.

Το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου αναφέρει ότι καθώς αυξάνει η παραγωγή, αυξάνει παράλληλα και η κατανάλωση δηλ. η αγορά επεκτείνεται.

Στις χώρες που δεν παράγεται ελαιόλαδο, έχει παρατηρηθεί μια σημαντική αύξηση στην κατανάλωση, ειδικά στις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Ιαπωνία και τη Σαουδική Αραβία.

Η αγορά των χωρών που καταναλώνουν ελαιόλαδο χωρίς να είναι ταυτόχρονα ελαιοπαραγωγές χώρες, απορροφά περίπου 200.000 τόνους ετησίως και παρουσιάζει αρκετές ιδιαιτερότητες.

Η παγκόσμια κατανάλωση ελαιολάδου αυξάνει αλλά αυξάνει και η παραγωγή και με δεδομένο ότι παγκοσμίως τα τελευταία χρόνια έχουν φυτευτεί χιλιάδες στρέμματα με ελαιώνες οι οποίοι θα καταστούν παραγωγικοί τα επόμενα χρόνια, υπάρχει κίνδυνος πλεονασμάτων.

Το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου έχει προτείνει το ποσοστό νέων ελαιώνων να μειωθεί, διαφορετικά θα υπάρξει παγκόσμιο πλεόνασμα ελαιολάδου.

Αυτό βέβαια είναι δύσκολο να προβλεφθεί με ακρίβεια δεδομένου ότι η κατανάλωση αυξάνει αισθητά σε μη παραδοσιακές χώρες. Η αύξηση στην κατανάλωση από το 1996/97 ως το 2006/07 σε μερικές από αυτές τις χώρες ήταν: ΗΠΑ (100%), Ιαπωνία (20%), Αυστραλία (100%) και Καναδάς (50%).

Το ελαιόλαδο προσφέρει στις νέες αγορές πλήθος ευκαιριών τόσο από επιχειρηματική όσο και από εμπορική άποψη. Οι ευνοϊκές συνθήκες για την προώθηση του ελαιολάδου οφείλονται στις σημαντικές ιδιότητες διατροφής και υγείας, δεδομένου ότι θεωρείται πιο υγιές και ισορροπημένο βασικό συστατικό της παραδοσιακής μεσογειακής διατροφής, κατάλληλο στο μαγείρεμα και στην κουζίνα. Αυτή η εικόνα είναι αποτέλεσμα του μάρκετινγκ, της προώθησης και διαφήμισης μέσω γενικών δράσεων που πραγματοποιούνται από το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου και τις κύριες ευρωπαϊκές παραγωγές χώρες, καθώς επίσης μέσω των

εκστρατειών μάρκετινγκ που πραγματοποιούν οι εξαγωγικές επιχειρήσεις και οι έμποροι. Το συνεχιζόμενο ενδιαφέρον για τη μεσογειακή κουζίνα και την προώθηση των ευκαιριών από το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου δημιουργεί αυξανόμενη ζήτηση στην αγορά για τις ελιές και το ελαιόλαδο.

1.6 Βιομηχανία ελαιολάδου

Το ελαιόλαδο έχει γίνει ένα ανταγωνιστικό προϊόν στις διεθνείς αγορές, με αποτέλεσμα ο καρπός της ελιάς που χρησιμοποιείται τόσο για εξαγωγή λαδιού όσο και για επιτραπέζια χρήση να αποτελεί διεθνές προϊόν. Επομένως, η ανάπτυξη μιας τοπικής μεταποιητικής βιομηχανίας του ελαιοκομικού κλάδου θα πρέπει να εξεταστεί σε διεθνές πλαίσιο.

Οι κύριες ελαιοπαραγωγές χώρες Ισπανία , Ιταλία , Ελλάδα παράγουν ελαιόλαδο από αρχαιότατων χρόνων με συνέπεια παρόλη την μεγάλη τεχνογνωσία που έχουν να κουβαλούν και πολλές στρεβλώσεις στην μεταποιητική βιομηχανία ενώ πρόβλημα δημιουργεί και η ύπαρξη παλαιών μονάδων που δεν συμβαδίζουν με τις σύγχρονες προδιαγραφές.

Η Αυστραλία αποτελεί παράδειγμα μιας αναδύομενης βιομηχανίας ελαιολάδου έχοντας το κλίμα, τους φυσικούς πόρους, την υποδομή και την εμπειρία για την υποστήριξη και ανάπτυξη σύγχρονης βιομηχανίας.

Επιπλέον και άλλες χώρες του νοτίου ημισφαιρίου έχουν τους πόρους και έχουν αρχίσει να αναπτύσσουν σταδιακά την μεταποιητική βιομηχανία του ελαιολάδου.

Σε κάθε περίπτωση το παραγόμενο ελαιόλαδο πρέπει να είναι σε θέση να ανταγωνιστεί τα άλλα φυτικά έλαια με παρόμοια χημικά χαρακτηριστικά.

Οι ελιές, ιδιαίτερα για παραγωγή ελαιολάδου, μπορεί να αποτελέσουν ένα σημαντικό κλάδο της μεταποιητικής βιομηχανίας που να βασίζεται στην εγχώρια ζήτηση και στη δυνατότητα εξαγωγής σε άλλες αγορές.

Τα οφέλη στην υγεία από την κατανάλωση ελαιολάδου και το ενδιαφέρον για τη μεσογειακή κουζίνα εξασφαλίζουν την προτίμηση των καταναλωτών σε όλο τον κόσμο.

Για να μπορέσει λοιπόν η μεταποιητική βιομηχανία ελαιολάδου να επιβιώσει και να κερδίσει στον διεθνή ανταγωνισμό , και δεδομένου του μειονεκτήματος της υψηλής

τιμής που έχει σε σχέση με τα υπόλοιπα έλαια , πρέπει να αναπτύξει μια σειρά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα

Ανακυκλώτερα πρέπει να :

- Καθιερωθούν πολύ υψηλά πρότυπα στο στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού (supply chain). Πρέπει από την στιγμή που θα φυτευτεί το δέντρο στο χωράφι μέχρι την στιγμή που θα μπει το προϊόν στο μπουκάλι να υπάρχει ένα σύστημα παρακολούθησης και εξασφάλισης της ποιότητάς .
- Συμμορφώνεται με τους κανονισμούς και τα πρότυπα του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου.
- Συμμορφώνεται με τους σχετικούς κυβερνητικούς κανονισμούς για το περιβάλλον.
- Ακολουθεί τις οδηγίες των εθνικών και διεθνών ενώσεων για τη σήμανση του προϊόντος.
- Αναπτύξει επικερδή και αειφόρα συστήματα παραγωγής.
- **Βρεί καινοτόμους τρόπους για να χρηματοδοτηθεί η έρευνα και η ανάπτυξη**
- Προσανατολιστεί σε καινοτόμα διαφήμιση και σε εκστρατείες προώθησης , προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι υψηλής ποιότητας τοπικά ελαιόλαδα παράγονται και προωθούνται για να βελτιώσουν τη θέση τους στην αγορά.

1.7 Διεθνές ποιοτικό σύστημα Ελαιολάδου

Για την υποστήριξη και την επέκταση της βιομηχανίας διεθνώς, έχει καθιερωθεί ένα διεθνές ποιοτικό σύστημα για το ελαιόλαδο που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση και περιλαμβάνει:

1. Παρθένα ελαιόλαδα

Είναι τα ελαιόλαδα που λαμβάνονται από τον ελαιόκαρπο, αποκλειστικά με μηχανικές ή άλλες φυσικές μεθόδους, με θέρμανση κυρίως, που δεν συνεπάγεται αλλοίωση του ελαιολάδου και τα οποία δεν έχουν υποστεί άλλη επεξεργασία, εκτός από πλύσιμο, καθίζηση, φυγοκέντρηση και διήθηση.

- εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο

Άριστη γεύση, βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης ίσως ή ανωτέρας του 6,5, ενώ η ελεύθερη οξύτητα (γνωστή ως η έκφραση «τα οξέα του») είναι από δέκατα εως 1 gr ελαϊκό οξύ ανά 100 gr ελαιόλαδου.

- παρθένο ελαιόλαδο

Γεύση καλή, βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης ίσος ή ανώτερος του 5,5 ενώ η ελεύθερη οξύτητα του είναι έως το πολύ 2 gr ελαϊκού οξέος ανά 100 gr ελαιολάδου.

- κοινό παρθένο ελαιόλαδο

Παρθένο ελαιόλαδο, που ο βαθμός οργανοληπτικής του αξιολογήσεως είναι ίσος ή ανώτερος του 3,5, ενώ η ελεύθερη οξύτητα εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ είναι το πολύ 3,3 gr ανά 100 gr.

- μειονεκτικό (λαμπάντε) παρθένο ελαιόλαδο

Ελαιόλαδο υποβαθμισμένο, που είναι ομοίως παρθένο, αλλά με ογκομετρούμενη οξύτητα ανώτερη του 3,3 και μέχρι 8%. Έχει δυσάρεστη οσμή και γεύση

2. Εξευγενισμένα ελαιόλαδα

- εξευγενισμένο ελαιόλαδο

Ελαιόλαδο που λαμβάνεται από εξευγενισμό (χημική επεξεργασία) παρθένου ελαιολάδου και η οξύτητα του δεν υπερβαίνει τα 0,5 g ανά 100 g.

- ελαιόλαδο

Ελαιόλαδο αποτελούμενο από ανάμειξη εξευγενισμένου ελαιολάδου και παρθένων ελαιολάδων με εξαίρεση το μειονεκτικό, και ελεύθερη οξύτητα έως 1,5 g ανά 100 g.

3. Πυρηνέλαια

Το πυρηνέλαιο είναι ελαιόλαδο διαχωριζόμενο με χημικές μεθόδους από την ελαιοπύρην, δηλαδή από υπολείμματα όλων των συστατικών μερών του

ελαιοκάρπου, είναι δε πλούσιο σε ανεπιθύμητες ουσίες, είναι μεγάλης ογκομετρούμενης οξύτητας και ποτέ απ'ευθείας βρώσιμο. Οι δε κατηγορίες του είναι οι εξής :

- ακατέργαστο πυρηνέλαιο
Ελαιόλαδο που λαμβάνεται από κατεργασία ελαιοπυρήνων με διαλύτη.
- εξευγενισμένο πυρηνέλαιο
Ελαιόλαδο που λαμβάνεται με εξευγενισμό (χημική επεξεργασία) ακατέργαστου πυρηνελαίου.
- πυρηνέλαιο
Έλαιο που αποτελείται από μείγμα εξευγενισμένου πυρηνελαίου και παρθένων ελαιολάδων, εξαιρουμένου του μειονεκτικού.

Η πρόκληση για τη βιομηχανία είναι να μπορεί να εμπορεύεται τα προϊόντα αυτά με κέρδος και σε σταθερή βάση.

1.8 Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου

Το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου ιδρύθηκε για να βοηθήσει στην επέκταση της βιομηχανίας του ελαιοκομικού τομέα διεθνώς, καθώς και για να προωθήσει την οικονομική ανάλυση του κλάδου.

Το Συμβούλιο δημιουργήθηκε ως συνεπεία της «Διεθνούς Συμφωνίας για το Ελαιόλαδο» που τέθηκε σε ισχύ το 1956, με στόχο την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας, τον εκσυγχρονισμό του κλάδου, τη διευκόλυνση και τυποποίηση του διεθνούς εμπορίου για τα προϊόντα της ελιάς.

Η κύρια δραστηριότητα του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου είναι η γενική προώθηση του ελαιολάδου σε μη- παραγωγές χώρες. Για τη δραστηριότητα αυτή δαπανάται ο μισός προϋπολογισμός του Συμβουλίου, περίπου 10 εκατομμύρια € και έχει οδηγήσει σε αύξηση της κατανάλωσης των προϊόντων της ελιάς στις χώρες αυτές.

Οι κύριες δραστηριότητες του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου στοχεύουν στη γνωστοποίηση των ωφελειών στην ανθρώπινη υγεία από την κατανάλωση των

προϊόντων της ελιάς και την προώθηση της χρήσης τους στη μαγειρική, ιδιαίτερα στη μεσογειακή κουζίνα.

Το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου έχει αναπτύξει συνεργασία με επιστημονικούς φορείς για την προώθηση των θρεπτικών και διατροφικών πτυχών με χορηγίες σε διεθνή συναντήσεις και συμπόσια τροφίμων και διατροφής. Αναπτύσσει επίσης επαφές με τον εμπορικό τομέα στις χώρες όπου πραγματοποιούνται εκστρατείες προώθησής και έχει πραγματοποιήσει μελέτες που στοχεύουν στην έρευνα των νέων αγορών, την επέκταση των αγορών και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης για τις προωθητικές δραστηριότητες.

Στοιχεία της αποτελεσματικότητας των εκστρατειών προώθησης του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου υπάρχουν για διάφορες χώρες, μεταξύ των οποίων οι ΗΠΑ και η Αυστραλία. Στην αμερικανική αγορά οι εισαγωγές ελαιολάδου έχουν αυξηθεί με ετήσιο ποσοστό 8,2% από περίπου 90.000 τόνους το 1990/91 σε 260.000 τόνους το 2006/07. Στην Αυστραλία, από το 1989/90 όπου αρχίζουν οι προωθητικές ενέργειες του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου οι εισαγωγές έχουν αυξηθεί από περίπου 13.000 τόνους σε 35.000 τόνους το 2006/07.

Οι εισαγωγές του Καναδά έχουν αυξηθεί επίσης από περίπου 10.000 τόνους το 1990/91 σε 30.000 τόνους το 2006/07.

Έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και εξακολουθούν να υλοποιούνται εκστρατείες προώθησης σε διάφορες χώρες όπως η Αυστραλία, οι ΗΠΑ, η Βραζιλία, η Ιαπωνία, η Ταϊβάν, η Γαλλία, η Κίνα, η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, δίνοντας έμφαση στις ευκαιρίες της αγοράς ελαιολάδου. Μεταξύ των δραστηριοτήτων περιλαμβάνονται:

- Η παραγωγή διαφημιστικού υλικού (φυλλάδια, ενημερωτικά δελτία, βιβλία, αφίσες, βιβλία συνταγών, βίντεο, ειδήσεις στα μέσα ενημέρωσης). Εκστρατείες προώθησης που στοχεύουν στους καταναλωτές, τα εστιατόρια και τα καταστήματα γαστρονομίας (οργανοληπτικές δοκιμές, δωρεάν διανομή προϊόντος, κλπ)
- Οι οργανωμένες επισκέψεις από τον τύπο ή από ξένους επαγγελματίες του γαστρονομικού κλάδου σε διάφορες περιοχές παραγωγής ελαιολάδου π.χ. στην Ισπανία για επίδειξη της διαδικασίας συγκομιδής, παραγωγής και εμφιάλωσης.

- Η συμμετοχή σε σεμινάρια, ομάδες εργασίας, συνέδρια και διασκέψεις για το ελαιόλαδο και προετοιμασία ή/και υλοποίηση μαθημάτων μαγειρικής, κλπ.

Ο οργανισμός κρατά επίσης ενήμερους τους εξαγωγείς για εμπορικές εκθέσεις και οποιοδήποτε άλλο γεγονός προώθησης για τις διάφορες αγορές εξαγωγών.

Το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου προωθεί επίσης την καλλιέργεια του ελαιόδενδρου στη λεκάνη της Μεσογείου ως μέσο ευημερίας, τόσο για την αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών όσο και για τη βελτίωση της υγείας των καταναλωτών.

Η καλύτερη ποιότητα των τελικών προϊόντων και η αναγνώριση των γαστρονομικών/διατροφικών πλεονεκτημάτων του ελαιολάδου, έχουν οδηγήσει στην μεγάλη αύξηση της κατανάλωσης τα τελευταία 20 έτη. Η κατανάλωση έχει αυξηθεί περίπου κατά 20% ανάμεσα στην δεκαετία του 1990 και την δεκαετία του 2000.

Η αύξηση της κατανάλωσης και οι ελκυστικές τιμές που πήραν κάποιοι παραγωγοί, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια 1995/96-1996/97, συνέβαλαν στην επέκταση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και σε ορισμένες περιπτώσεις στην εισαγωγή της καλλιέργειας σε νέες χώρες. Η αύξηση της επιφάνειας καλλιέργειας που συνδέεται με υψηλότερη παραγωγικότητα, έχει οδηγήσει σε αισθητή αύξηση της παραγωγής σε ποσοστό που υπερβαίνει το 50% την τελευταία εικοσαετία.

Η επιστημονική έρευνα για τις διατροφικές ιδιότητες του ελαιολάδου και η διάδοση των ερευνητικών αποτελεσμάτων έχουν προκαλέσει το ενδιαφέρον των καταναλωτών παγκοσμίως.

1.9 Συμπεράσματα

Παραδοσιακά, η χρήση του ελαιολάδου είχε περιοριστεί ουσιαστικά στις χώρες όπου παράγεται. Όμως από την αρχή της δεκαετίας του 1990 έχει αρχίσει να καταναλώνεται και σε άλλες χώρες σε σημαντικές ποσότητες, αν και σε πολύ μικρότερη έκταση απ' ό,τι στις ελαιοπαραγωγές χώρες.

Οι υψηλές δαπάνες παραγωγής καθιστούν αναμφισβήτητα το ελαιόλαδο ακριβότερο από τα υπόλοιπα φυτικά έλαια. Κατά μέσο όρο σε όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, η αναλογία τιμών μεταξύ ελαιολάδου και λοιπών φυτικών ελαίων (κραμβέλαιο, ηλίανθος, σόγια) ήταν 4:1. Εντούτοις, το ελαιόλαδο έχει οργανοληπτικές και θρεπτικές ιδιότητες που προτιμούν οι καταναλωτές και για τις οποίες είναι πρόθυμοι να καταβάλουν υψηλότερη τιμή.

Η αυξανόμενη ζήτηση τα τελευταία χρόνια μέσα και έξω από την ΕΕ έχει πραγματοποιηθεί σε ένα κλίμα στήριξης και αύξησης των προωθητικών δραστηριοτήτων. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει την ιδέα ότι η προώθηση του ελαιολάδου αποτελεί βασικό στοιχείο της ζήτησης και ότι η πολιτική προώθησης της Κοινότητας είναι ζωτικής σημασίας για το μέλλον του ελαιοκομικού τομέα.

Όπως υπογραμμίζεται από το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου, υπάρχει ανάγκη αύξησης της κατανάλωσης σε χαμηλότερες τιμές, για να αποτραπεί η υπερβολική παραγωγή ελαιολάδου στο μέλλον. Οι εκστρατείες προώθησης έχουν γίνει σε χώρες όπως ο Καναδάς, η Βραζιλία, η Αυστραλία, η Ιαπωνία και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Οι προβλέψεις δείχνουν ότι λόγω των νέων καλλιεργούμενων εκτάσεων σε όλο τον κόσμο, θα υπάρξει πλεόνασμα ελαιολάδου το 2007/8. Το πιθανό μέγεθος του πλεονάσματος δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί ακόμα, εντούτοις η αυξανόμενη κατανάλωση στις κυριότερες χώρες εισαγωγής είναι σημαντική για την ελαστικότητα των τιμών και του εισοδήματος στα επόμενα έτη.

Από το 1981, η ΕΕ πραγματοποιεί εκστρατείες προώθησης για το ελαιόλαδο. Αρχικά, αυτές στόχευαν στην αντιστροφή της καθοδικής τάσης στην κατανάλωση στα κράτη-μέλη, όπου το ελαιόλαδο είχε αρχίσει να αντικαθίσταται μερικώς από άλλα λιγότερο ακριβά φυτικά έλαια.

Από το 1991, εκστρατείες προώθησης πραγματοποιήθηκαν επίσης και στα μη ελαιοπαραγωγά κράτη-μέλη. Οι ενέργειες αυτές χρηματοδοτήθηκαν μέχρι το έτος 1993/94 από την επιβολή φόρου στην ενίσχυση κατανάλωσης. Από το 1998, οι δαπάνες καλύπτονται από τον κοινοτικό προϋπολογισμό (35 εκατομμύρια € για την 7η εκστρατεία προώθησης την περίοδο 2000-02). Από το 2003, η προώθηση του ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς έχει περιληφθεί στο γενικό σχέδιο για την

προώθηση των γεωργικών προϊόντων (κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2826/2000).

Οι γενικές δραστηριότητες προώθησης του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου σε χώρες μη μέλη, που χρηματοδοτούνται ουσιαστικά από μια εθελοντική συμμετοχή 5 εκατομμυρίων € ετησίως από την ΕΕ, έχουν βοηθήσει στην αύξηση της κατανάλωσης του ελαιολάδου σε μη παραδοσιακές αγορές όπου το προϊόν δεν ήταν ευρέως γνωστό. Αυτές περιλαμβάνουν τις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά, την Αυστραλία και την Ιαπωνία όπου η υλοποίηση των εκστρατειών προώθησης από το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου επέφερε σημαντική αύξηση στο ρυθμό των εξαγωγών. Από το 2002, η οικονομική συμμετοχή της ΕΕ στον προϋπολογισμό προώθησης του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου έχει περιοριστεί στην υποχρεωτική συμμετοχή που προβλέπεται με τη διεθνή συμφωνία (0,5 εκατομμύρια € ετησίως).

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 2

ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

2.1 Εισαγωγή

Οι γεωργικές εκτάσεις και τα δάση καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του εδάφους μας και διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο για την υγεία των αγροτικών οικονομιών και τη διαμόρφωση του αγροτικού τοπίου.

Η γεωργία εξακολουθεί να συμβάλει αποφασιστικά στην οικονομική ανάπτυξη. Οι γεωργοί εκπληρώνουν πολλές και διαφορετικές λειτουργίες οι οποίες κυμαίνονται από την παραγωγή γεωργικών προϊόντων που προορίζονται για τη διατροφή ή μη, μέχρι τη διαχείριση της υπαίθρου, τη διατήρηση της φύσης και τον τουρισμό. Μπορούμε να πούμε συνεπώς ότι η γεωργία έχει πολλαπλές λειτουργίες.

Η Ευρώπη είναι μεγάλος εξαγωγέας αλλά και ο μεγαλύτερος εισαγωγέας τροφίμων στον κόσμο κυρίως από τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Ο ευρωπαϊκός γεωργικός τομέας χρησιμοποιεί ασφαλείς, καθαρές, και φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους για την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων, ώστε να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις των καταναλωτών.

Ο ρόλος του δεν περιορίζεται μόνο στην παραγωγή ειδών διατροφής. Αλλά εκτείνεται και στη διασφάλιση της επιβίωσης της υπαίθρου ως τόπου κατοικίας, εργασίας και τουρισμού.

Η γεωργική πολιτική της Ευρώπης καθορίζεται σε επίπεδο ΕΕ από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών και τίθεται σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη.

Έχει στόχο να στηρίξει τα εισοδήματα των γεωργών και παράλληλα να ενθαρρύνει τους γεωργούς να παράγουν τα προϊόντα υψηλής ποιότητας που απαιτεί η αγορά και να αναζητούν νέες αναπτυξιακές δυνατότητες, όπως αυτές που προσφέρουν οι ανανέωσιμες πηγές ενέργειας και ο αγροτουρισμός.

Γεωργία σημαίνει πολύ περισσότερα από την παραγωγή φυτικών και ζωικών ειδών διατροφής. Το επάγγελμα του γεωργού είναι πολύπλοκο και οι γεωργοί υποχρεώνονται να παίζουν πολλούς ρόλους.

Η πρωταρχική δραστηριότητα των γεωργών είναι η παραγωγή τροφίμων. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιούν δοκιμασμένες παραδοσιακές μεθόδους σε συνδυασμό με σύγχρονες επιστημονικές γνώσεις και τεχνολογίες, ώστε να προσφέρουν τρόφιμα υψηλής ποιότητας σε προσιτές τιμές. Αυτό προϋποθέτει τον συνδυασμό παραδοσιακών δεξιοτήτων, τεχνικών γνώσεων αλλά και εμπορικού πνεύματος.

Οι γεωργοί χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο τεχνολογίες των πληροφοριών για την παραγωγή και την εμπορική προώθηση των προϊόντων τους. Επιπλέον, οι γεωργοί χρειάζεται πλέον, όλο και συχνότερα, να έχουν γνώσεις διαχείρισης των γαιών και του περιβάλλοντος.

Οι πιο πολλές γεωργικές εκμεταλλεύσεις είναι μικρές επιχειρήσεις, συχνά μάλιστα οικογενειακές. Αποτελούν σημαντικούς τοπικούς εργοδότες και σε πολλές αγροτικές περιοχές παίζουν πρωτεύοντα ρόλο στην οικονομική ζωή.

Οι γεωργοί δεν εργάζονται μόνοι τους. Αποτελούν τον πρώτο κρίκο στην τροφική αλυσίδα, μερικές φορές μεταποιούν οι ίδιοι τα προϊόντα τους μέσα στη γεωργική τους εκμετάλλευση, αλλά συνήθως τα πωλούν σε άλλους οι οποίοι τα μεταποιούν σε προϊόντα διατροφής τα οποία βρίσκουν τελικά οι καταναλωτές.

Στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης την οργάνωση του συστήματος της γεωργικής παραγωγής το έχει αναλάβει η Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ένωσης, και αποτελεί μια από τις πρώτες και πιο επιτυχημένες πολιτικές της.

2.2 Ορισμός - Νομική βάση

Η ΚΑΠ αποτελεί ένα σύνολο κανόνων και μηχανισμών, που ρυθμίζουν την παραγωγή, το εμπόριο και την επεξεργασία των γεωργικών προϊόντων στην Ε.Ε, δίνοντας όλο και μεγαλύτερη προσοχή στην ανάπτυξη της υπαίθρου.

Η ΚΑΠ θεωρείται ένας από τους πιο σημαντικούς τομείς πολιτικής της ΕΕ όχι μόνο εξαιτίας του ποσοστού του προϋπολογισμού της ΕΕ που της αναλογεί (περίπου 50% το ποσοστό το οποίο μειώνεται διαχρονικά), του μεγάλου αριθμού των ατόμων και της έκτασης της επικράτειας που επηρεάζονται άμεσα από αυτήν, αλλά εξαιτίας της

συμβολικής σημασίας της και του βαθμού της κυριαρχίας που έχει εκχωρηθεί στο ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η γεωργική πολιτική για το σύνολο της Κοινότητας καθορίζεται στα άρθρα 32 έως 38 του τίτλου II της συνθήκης ΕΚ.

2.3 Ιστορικό

Η ΚΑΠ ξεκίνησε στη δυτική Ευρώπη της δεκαετίας του 1950, όπου οι κοινωνίες είχαν καταστραφεί από τον πολυετή πόλεμο και η γεωργία βρισκόταν σε παραλυσία και δεν μπορούσε να εγγυηθεί την επισιτιστική ασφάλεια.

Η αρχική ΚΑΠ έδωσε λοιπόν έμφαση στη βελτίωση της παραγωγικότητας της γεωργίας, ώστε να εφοδιάζονται σταθερά οι καταναλωτές με φθηνά είδη διατροφής και να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του γεωργικού τομέα της ΕΕ.

Η ΚΑΠ προσέφερε επιδοτήσεις και συστήματα που εξασφάλιζαν υψηλές τιμές στους γεωργούς, παρέχοντάς τους κίνητρα να παράγουν περισσότερο. Εχορηγείτο οικονομική βοήθεια για την αναδιάρθρωση της γεωργίας, π.χ. επιδοτήσεις για επενδύσεις στη γεωργία με στόχο την αύξηση του μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και τη διαχείριση και προσαρμογή των τεχνολογικών γνώσεων στις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούσαν τότε. Ελήφθησαν ορισμένα μέτρα υπό τη μορφή βοήθειας για προωρη συνταξιοδότηση, για επαγγελματική κατάρτιση και για την ενίσχυση των μειονεκτικών περιοχών.

Η ΚΑΠ πέτυχε τον στόχο της, δηλαδή την αυτάρκεια της ΕΕ από τη δεκαετία του 1980 και μετά.

Ξαφνικά όμως η ΕΕ βρέθηκε αντιμέτωπη με σχεδόν διαρκή πλεονάσματα των σημαντικότερων γεωργικών προϊόντων, ορισμένα εκ των οποίων εξαγόταν (με τη βοήθεια επιδοτήσεων) και άλλα αποθηκεύονταν ή διατίθεντο στην αγορά εντός της ΕΕ.

Τα μέτρα αυτά είχαν μεγάλο δημοσιονομικό κόστος, στρέβλωναν ορισμένες παγκόσμιες αγορές, δεν εξυπηρετούσαν πάντοτε κατά τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των γεωργών, σε βαθμό που άρχισαν γρήγορα να τα επικρίνουν τόσο οι καταναλωτές όσο και οι φορολογούμενοι.

Παράλληλα η κοινωνία άρχισε να ανησυχεί όλο και περισσότερο για την περιβαλλοντική αειφορία της γεωργίας, με τη σύνοδο κορυφής του Ρίο (1992) να αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό γεγονός στις αρχές της δεκαετίας του 1990.

2.4 Η ΚΑΠ σήμερα

Πολλές σημαντικές αλλαγές όσον αφορά την ΚΑΠ είχαν ήδη γίνει στη δεκαετία του 1980, αλλά οι περισσότερες έγιναν στη δεκαετία του 1990.

Οι περιορισμοί της παραγωγής βοήθησαν στη μείωση των πλεονασμάτων (π.χ γαλακτοκομικές ποσοστώσεις του 1983).

Νέα έμφαση δόθηκε στη φιλική προς το περιβάλλον γεωργία. Οι γεωργοί χρειάστηκε να προσανατολιστούν περισσότερο προς την αγορά, λαμβάνοντας παράλληλα άμεσες ενισχύσεις στο εισόδημά τους, και να ανταποκριθούν στις εξελισσόμενες προτεραιότητες των καταναλωτών (μεταρρύθμιση “MacSharry” του 1992).

Αυτή η μεταστροφή των προτεραιοτήτων, η οποία έλαβε χώρα το 1999 στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης “πρόγραμμα δράσης 2000” και προωθεί την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής γεωργίας, περιελάμβανε επίσης ένα σημαντικό νέο στοιχείο – μια πολιτική αγροτικής ανάπτυξης η οποία ενεθάρρυνε πολλές αγροτικές πρωτοβουλίες ενώ παράλληλα βοηθούσε τους γεωργούς να αναδιαρθρώσουν τα αγροκτήματά τους, να διαφοροποιήσουν την παραγωγή τους και να βελτιώσουν την εμπορική προώθηση των προϊόντων τους.

Στον προϋπολογισμό τέθηκε ένα ανώτατο όριο ώστε να διαβεβαιωθούν οι φορολογούμενοι ότι το κόστος της ΚΑΠ δεν θα ξέφευγε από τον έλεγχο.

Τέλος, το 2003 αποφασίστηκε μια ακόμη πιο ουσιαστική μεταρρύθμιση.

Οι γεωργοί δεν πληρώνονται πλέον για να παράγουν απλώς είδη διατροφής. Η σημερινή ΚΑΠ είναι προσανατολισμένη προς τη ζήτηση. Λαμβάνει πλήρως υπόψη τις ανησυχίες των καταναλωτών και των φορολογούμενων ενώ παράλληλα παρέχει στους γεωργούς της ΕΕ την ελευθερία να παράγουν αυτά που χρειάζεται η αγορά. Στο παρελθόν, όσο περισσότερο παρήγαγαν οι γεωργοί τόσο περισσότερες επιδοτήσεις λάμβαναν.

Από εδώ και στο εξής, το μεγαλύτερο μέρος της ενίσχυσης προς τους γεωργούς πληρώνεται ανεξάρτητα από το πόσο παράγουν. Σύμφωνα με το νέο σύστημα οι γεωργοί εξακολουθούν να λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις για τη σταθεροποίηση του εισοδήματός τους, αλλά οι ενισχύσεις αυτές δεν συνδέονται πλέον με την παραγωγή. Επιπλέον, οι γεωργοί πρέπει να τηρούν ορισμένα πρότυπα όσον αφορά το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων, την υγιεινή των φυτών και την καλή μεταχείριση των ζώων.

Σε περίπτωση μη τήρησης της απαίτησης συμμόρφωσης προς αυτά τα πρότυπα (γνωστή ως “πολλαπλής συμμόρφωσης”), μειώνονται οι άμεσες ενισχύσεις τους. Η αποκοπή του δεσμού μεταξύ παραγωγής και ενισχύσεων (γνωστή και ως “αποσύνδεση”) θα επιτρέψει στους γεωργούς της ΕΕ να προσανατολιστούν περισσότερο προς την αγορά.

Θα είναι ελεύθεροι να παράγουν τα προϊόντα που θα τους αποφέρουν τα περισσότερα κέρδη ενώ παράλληλα, πράγμα αναγκαίο γι' αυτούς, θα διατηρούν σταθερό το εισόδημά τους.

Αυτές οι μεταρρυθμίσεις δεν έχουν απλώς ξεκαθαρίσει τον ορίζοντα της ΚΑΠ αλλά έχουν κάνει και σαφέστερη την αξία της σε ολόκληρη την κοινωνία.

2.5 Στόχοι της ΚΑΠ

Οι στόχοι της ΚΑΠ, όπως καθορίζονται στο άρθρο 33 της συνθήκης ΕΚ, είναι οι εξής:

-να αυξάνει την παραγωγικότητα της γεωργίας με την ανάπτυξη της τεχνικής προόδου και την εξασφάλιση της ορθολογικής αναπτύξεως της γεωργικής παραγωγής, καθώς της άριστης χρησιμοποίησεως των συντελεστών παραγωγής, ιδίως του εργατικού δυναμικού

-να εξασφαλίζει κατ' αυτό τον τρόπο ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο στον γεωργικό πληθυσμό, ιδίως με την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των εργαζομένων στη γεωργία•

-να σταθεροποιεί τις αγορές

-να εξασφαλίζει τον εφοδιασμό

-να διασφαλίζει λογικές τιμές κατά την προσφορά αγαθών στους καταναλωτές. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, το άρθρο 34 της συνθήκης ΕΚ προβλέπει κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών (ΚΟΑ) η οποία, ανάλογα με το προϊόν, λαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές:

- 1.κοινοί κανόνες ανταγωνισμού.
- 2.υποχρεωτικός συντονισμός των διαφόρων εθνικών οργανώσεων αγοράς.
- 3.ευρωπαϊκή οργάνωση της αγοράς.

2.6 Χρηματοδότηση

Οι Δαπάνες της ΕΕ για τη γεωργία γίνονται μέσω του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ).

Υπάρχουν δύο κύριες περιοχές (οι λεγόμενοι «πυλώνες») των γεωργικών δαπανών.

2.6.1 Στήριξη του εισοδήματος (Πυλώνας 1)

Τα μέτρα στήριξης του εισοδήματος είναι τα μέτρα εκείνα που σχετίζονται πιο στενά με τη γεωργία. Καλύπτουν τις άμεσες πληρωμές στους αγρότες που σχετίζονται με τις επιδοτήσεις στο πλαίσιο των κοινών οργανώσεων αγοράς, όπως η αγορά προϊόντων σε δημόσια αποθεματοποίηση, η διάθεση των πλεονασμάτων οι εξαγωγικές επιδοτήσεις. Μέχρι τώρα, η στήριξη του εισοδήματος και, σε μικρότερο βαθμό η στήριξη της αγοράς, υπήρξαν οι κυριότεροι τομείς των δαπανών της ΚΑΠ. Ωστόσο, αυτό σταδιακά αλλάζει, καθώς εξελίσσεται η ΚΑΠ.

2.6.2 Η ανάπτυξη της υπαίθρου (Πυλώνας 2)

Η ολοένα και πιο σημαντικό μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που στοχεύουν στην ενθάρρυνση περιβαλλοντικών υπηρεσιών, την παροχή βοήθειας σε δύσκολες αγροτικές περιοχές και προώθηση της ποιότητας των τροφίμων, υψηλότερων προτύπων παραγωγής και την καλή διαβίωση των ζώων.

Τα μέτρα αυτά χρηματοδοτούνται από κοινού από την ΕΕ και τα κράτη μέλη.

Η μεταρρύθμιση του 2003 έχει οδηγήσει σε πρόσθετα κεφάλαια για την αγροτική ανάπτυξη ύψους 1 200 εκατ. ευρώ ετησίως.

Η πλειοψηφία των δαπανών για μέτρα αγροτικής ανάπτυξης χρηματοδοτεί το ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων, αν και ένα σημαντικό μέρος προέρχεται από το Τμήμα Προσανατολισμού.

Το τμήμα Προσανατολισμού είναι ένα από τα τέσσερα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία που έχουν ως στόχο να βοηθήσει τις περιφέρειες που υστερούν στην ανάπτυξή τους, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών.

Τα άλλα διαρθρωτικά ταμεία είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ).

Ως αποτέλεσμα της σειράς των μεταρρυθμίσεων από το 1992, υπάρχει λιγότερη έμφαση στην αγορά που σχετίζονται με τις πληρωμές - Πυλώνας I, παρόλο που και αυτά εξακολουθούν να είναι σημαντικές. Οι γεωργοί λαμβάνουν ένα αυξανόμενο ποσοστό του προϋπολογισμού της ΚΑΠ σε άμεσες πληρωμές ιδιαίτερα μετά την αναθεώρηση της ΚΑΠ το 2003.

Οι πληρωμές αυτές είναι λιγότερο στρεβλωτικές για το εμπόριο.

Εν τω μεταξύ ένα αυξανόμενο μέρος της χρηματοδότησης της ΚΑΠ θα είναι προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης της υπαίθρου, δαπανών που προορίζονται να βοηθήσουν την αγροτική κοινωνία στο σύνολό της

2.7 Μελλοντικές προοπτικές

Η διεύρυνση της ΕΕ με την είσοδο 10 νέων κρατών μελών (Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβακία και Σλοβενία) την 1η Μαΐου 2004 και της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας την 1η Ιανουαρίου 2007 ήταν ένα ιστορικό ορόσημο στην προσπάθεια ανασυγκρότησης της Ευρώπης μετά από αιώνες καταστροφικών διαιρέσεων.

Η πολιτική σταθερότητα και ασφάλεια καθώς και η διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς από 380 σε 500 εκατ. ανθρώπους θα είναι προς όφελος ολόκληρης της Ευρώπης.

Εκφρασμένη σε αριθμούς, η επίδραση της διεύρυνσης στη γεωργία της ΕΕ είναι δραματική. Στα 6 εκατ. γεωργούς που υπήρχαν στα παλιά 15 κράτη μέλη προστέθηκαν ακόμη 7 εκατ. γεωργοί.

Τα 12 νέα κράτη μέλη προσθέτουν περίπου 55 εκατ. εκτάρια γεωργικής γης στα 130 εκατ. εκτάρια που υπήρχαν στην παλιά ΕΕ των 15, δηλαδή την αύξησαν κατά 40%, παρά το γεγονός ότι η παραγωγή στην ΕΕ των 27 θα αυξηθεί μόνο κατά 10-20% όσον αφορά τα περισσότερα προϊόντα. Αυτό επιβεβαιώνει ότι το μεγάλο γεωργικό παραγωγικό δυναμικό των νέων κρατών μελών δεν έχει αξιοποιηθεί στο μέγιστο.

Οι γεωργοί στα νέα κράτη μέλη έχουν πρόσβαση στην ενιαία αγορά της ΕΕ και μπορούν να επωφεληθούν από τις σχετικά σταθερές τιμές, αλλά και τις άμεσες ενισχύσεις (οι οποίες αυξάνονται σταδιακά ώστε να φθάσουν στα επίπεδα της ΕΕ) και τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης.

Παρά τα βήματα εκσυγχρονισμού και αναδιάρθρωσης του γεωργικού τομέα που έχουν σημειωθεί στα νέα κράτη μέλη κατά τα τελευταία χρόνια, μία από τις βασικές προκλήσεις παραμένει η βελτίωση της ευημερίας του γεωργικού τομέα αλλά και των αγροτικών κοινοτήτων στο σύνολό τους.

Οι διαφορές όσον αφορά την ευημερία ανάμεσα στην ΕΕ-15 και στα νέα κράτη μέλη είναι ακόμη πιο έντονες στις γεωργικές περιοχές, εξαιτίας των χαμηλότερων εισοδημάτων και των υψηλότερων επιπέδων ανεργίας σε αυτές σε σύγκριση με τις αστικές περιοχές.

Αυτή είναι μια πρόκληση την οποία έχει ήδη αρχίσει να την αντιμετωπίζει η ΕΕ λαμβάνοντας νέα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης με στόχο την αντιμετώπιση της ιδιαίτερης κατάστασης των νέων κρατών μελών.

Αξίζει να επισημανθεί ότι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την προσχώρηση στην ΕΕ εφαρμόστηκαν αμέσως για τους γεωργούς των νέων κρατών μελών. Ένα βασικό παράδειγμα είναι η ασφάλεια των τροφίμων, η οποία είναι τόσο σημαντική για τους καταναλωτές της ΕΕ ώστε είναι αδιανόητη οποιαδήποτε μείωση αυτών των επιπέδων ασφάλειας σε κοινοτική κλίμακα.

Δύο λοιπόν είναι τα μεγάλα στοιχεία της ΚΑΠ από εδώ και στο εξής :

- Να ενσωματωθούν όσο το δυνατόν πιο ομαλά στο κοινοτικό σύστημα οι αγρότες των νέων κρατών μελών και να μπορέσουν να απολαύσουν το κοινοτικό κεκτημένο
- Να μπορέσει η ΚΑΠ , μετά την τελευταία αναθεώρηση , να λειτουργήσει ορθολογιστικά και ανταγωνιστικά στο διεθνές περιβάλλον

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 3

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕ ΔΥΝΗΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ - ΣΤΟΧΟΥΣ

3.1 Γενικά

Όπως ήδη έχει αναλυθεί ο αγροτικός τομέας γενικά και ο τομέας του ελαιολάδου ειδικότερα , στο σημερινό παγκόσμιο περιβάλλον έχει γίνει ιδιαίτερα ανταγωνιστικός.

Η χώρα μας με παραγωγή περίπου 400000 τόνους και κατανάλωση περίπου 270000 έχει ένα πλεόνασμα που πρέπει να το διαθέσει στο εξωτερικό.

Το πλεόνασμα είναι μεγαλύτερο από την απλή διαφορά μεταξύ της παραγωγής και της κατανάλωσης γιατί στην Ελλάδα γίνονται και εισαγωγές ισπανικού κυρίως ελαιολάδου που λόγω της χαμηλής τιμής του είναι πολύ ανταγωνιστικό.

Εως σήμερα το σημαντικότερο μέρος των εξαγωγών γίνεται σε χύμα μορφή με βυτία στην Ιταλία.

Αυτό έχει σαν συνέπεια την χαμηλή τιμή που απολαμβάνουν οι Έλληνες παραγωγοί.

Για να μπορέσει το εξαγωγικό εμπόριο ελαιολάδου να απεγκλωβιστεί από την εξάρτησή του από την Ιταλική και την Ισπανική αγορά πρέπει μεταξύ άλλων να αναζητήσει νέες αγορές.

Οι πιο ενδιαφέρουσες αγορές είναι αυτές της Γαλλίας , της Γερμανίας , του Ηνωμένου Βασιλείου , των ΗΠΑ , του Καναδά , της Κίνας και της Ρωσίας.

3.2 Η αγορά ελαιολάδου στην Γαλλία

3.2.1 Γενικά

Η Γαλλία είναι η μεσογειακή χώρα της Ε.Ε. με την μικρότερη παραγωγή ελαιόλαδου.

Το γεγονός αυτό απασχολεί τις αρχές της και έχει ξεκινήσει εδώ και μερικά χρόνια προσπάθεια αύξησης της παραγωγής, με την εφαρμογή του Εθνικού Πλάνου εκσυγχρονισμού του τομέα του ελαιόλαδου. Το πρόγραμμα αυτό συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Γαλλικό κράτος και τις περιφέρειες που διαθέτουν παραγωγή ελαιόλαδου.

Η κατανάλωση ανήλθε σε 100500 τόνους για το 2007, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 2,5% έναντι του προηγούμενου έτους και καλύπτεται, κυρίως, από τις εισαγωγές που ανήλθαν σε 92.000 τόνους. Υπολογίζεται ότι κάθε νοικοκυριό καταναλώνει, κατά μέσο όρο, 3,4 λίτρα ελαιόλαδου ετησίως. Με βάση τα στοιχεία της AFIDOL, οι σημαντικότεροι παράγοντες επιλογής ελαιόλαδου από τους καταναλωτές είναι οι ακόλουθοι, κατά σειρά σπουδαιότητας :

Γεύση, Αγνό παρθένο, Τιμή, Προέλευση, Διαφανής συσκευασία, Χρώμα, Αναγνωρισιμότητα ετικέτας.

Η μεγάλη πλειοψηφία των καταναλωτών χρησιμοποιεί το ελαιόλαδο καθόλη τη διάρκεια του έτους, ενώ παρατηρούνται αυξητικές τάσεις συχνότερης χρησιμοποίησης κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών. Η συντριπτική πλειοψηφία προμηθεύεται επίσης το ελαιόλαδο από τα πολυκαταστήματα όπου πραγματοποιεί και τις υπόλοιπες αγορές τροφίμων. Παρατηρείται πάντως τελευταία και ανοδική τάση των αγορών από εξειδικευμένα καταστήματα και απευθείας από τους παραγωγούς.

Σχεδόν το σύνολο των εισαγωγών ελαιόλαδου, ελαφρά αυξημένες σε σχέση με προηγούμενα έτη, προέρχεται από χώρες της Ε.Ε. και η Ισπανία αποτελεί τον πρώτο προμηθευτή (68.500 τόνοι το 2005) ενώ στην δεύτερη θέση βρίσκεται η Ιταλία (21.230 τόνοι το 2005). Παρατηρούμε δηλαδή ότι, ουσιαστικά, οι δύο αυτές χώρες μονοπωλούν την γαλλική αγορά. Οι ελληνικές εξαγωγές ανήλθαν σε μόλις 606 τόνους το 2005 έναντι 528 τόνων το 2004. Οι εισαγωγές επιτραπέζιων ελιών ανήλθαν σε 1.415 τόνους, έναντι 2.086 για το 2004, παρουσιάζοντας σημαντική μείωση κατά 30% . Το 92,33% των εισαγωγών είναι αγνό παρθένο ελαιόλαδο και μόλις 7,67% από

ελαιόλαδα άλλης ποιότητας. Με τον τρόπο αυτό καταδεικνύεται η υψηλή καταναλωτική συνείδηση του Γαλλικού κοινού και η προσπάθεια αναζήτησης καλύτερης ποιότητας. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται επίσης από την παρατηρούμενη τα τελευταία χρόνια μεταστροφή προς το ελαιόλαδο σε βάρος των λοιπών ελαίων και κυρίως του ηλιέλαιου. Το τελευταίο κάλυπτε ποσοστό 71% της αγοράς το 1991 και πλέον έχει περιοριστεί σε 44,6%. Οι εισαγωγείς και διανομείς προσπαθούν να διατηρήσουν και αυξήσουν την κατανάλωση προτείνοντας νέες συσκευασίες και προσφορές σε ειδικές τιμές. Προωθούν επίσης νέες γεύσεις, μίξεις διαφόρων τύπων ελαίων, μεταξύ των οποίων και ελαιόλαδο. Παρατηρούμε συνολικά ότι, ενώ η κατανάλωση ελαίων υποχωρεί στην γαλλική αγορά, η κατανάλωση ελαιόλαδου παρουσιάζει ελαφρά αυξητικές τάσεις και το αγοραστικό κοινό στρέφεται προς την υψηλή ποιότητα.

Οι πλέον διαδεδομένες συσκευασίες είναι οι πλαστικές φιάλες των 5 λίτρων και οι γυάλινες του 1 και 0,75 λίτρων. Οι μικρότερες συσκευασίες των 0,50 και 0,25 λίτρων σε φιάλες από γυαλί και μεταλλικό περιτύλιγμα έχουν κάνει εντυπωσιακή είσοδο στην αγορά, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών και όλο και περισσότεροι παραγωγοί και διανομείς στρέφονται προς αυτές τις συσκευασίες.

3.2.2 Συμπεράσματα - Προτάσεις

Η πολιτική προώθησης του Ελληνικού ελαιόλαδου στην Γαλλική αγορά θα πρέπει να βασισθεί στο μέλλον στην ταυτόχρονη απόδειξη, με στοιχεία επιστημονικών και ιατρικών ερευνών, της υψηλής ποιότητας και την έλλειψη χρήσης επιβλαβών ουσιών κατά την διαδικασία παραγωγής του. Επίσης μεγάλη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην συσκευασία ώστε να είναι ελκυστική και προσαρμοσμένη στις σύγχρονες απαιτήσεις του εκλεπτυσμένου Γαλλικού κοινού.

Συγκεκριμένες προτεινόμενες ενέργειες είναι οι ακόλουθες :

- Πρόσκληση δημοσιογράφων εξειδικευμένων εντύπων στη χώρα μας, επίσκεψη σε παραγωγικές μονάδες και παρουσίαση του τρόπου παραγωγής

του ελληνικού ελαιολάδου, με έμφαση στην υψηλή ποιότητα και την αποφυγή νοθεύσεων με κατώτερης ποιότητας έλαια.

- Διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής σε μεγάλα πολυκαταστήματα, από τα οποία διακινούνται οι σημαντικότερες ποσότητες ελαιολάδου και προμηθεύεται η συντριπτική πλειοψηφία των καταναλωτών.

- Προσέγγιση επωνύμων γάλλων σεφ για τοποθέτηση στο μενού των εστιατορίων τους ελληνικών πιάτων, παρασκευασμένων με αγνό παρθένο ελαιόλαδο, κατάλληλα βέβαια προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις των πελατών τους πράγμα που θα λειτουργήσει πολλαπλασιαστικά και θα μνήσει τους Γάλλους στο Ελληνικό ελαιόλαδο.

3.3 Η αγορά ελαιόλαδου στην Γερμανία

3.3.1 Γενικά

Η κατανάλωση ελαιολάδου στη Γερμανία (εισαγωγές μείον εξαγωγές) ανήλθε το έτος 2007, σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας, σε 54.000 τόνους. Η μέση κατά κεφαλή κατανάλωση, με βάση τα 82,7 εκατ. κατοίκους της χώρας, διαμορφώθηκε στα 650 g . Η διαχρονική πορεία του ελαιολάδου στη γερμανική αγορά είναι σταθερά ανοδική και μάλιστα με σημαντικούς ρυθμούς, δεδομένου ότι κατά τη διάρκεια της τελευταίας δετίας η ζήτησή του έχει υπερδιπλασιαστεί.

Οι διατροφικές συνήθειες του Γερμανού καταναλωτού διαφέρουν αισθητά από εκείνες των κατοίκων της Μεσογείου και βασίζονται πρωτίστως στα ζωικά λίπη, στις μαργαρίνες και τα φυτικά έλαια.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η κατανάλωση φυτικών ελαίων είναι ελαφρά ανοδική, με κύριο κερδισμένο αφ' ενός το ελαιόλαδο και αφ' ετέρου το κραιβέλαιο. Το ελαιόλαδο δεν συγκαταλέγεται μεν στην ημερήσια διατροφή του Γερμανού καταναλωτή, ο οποίος προτιμά τα ελαφρότερης γεύσης και χαμηλότερης τιμής άλλα φυτικά έλαια, κερδίζει όμως συνεχώς έδαφος επειδή θεωρείται εύγευστο, θρεπτικό και υγιεινό προϊόν που αποτελεί

αναπόσπαστο συστατικό της καλής κουζίνας. Στην διαμόρφωση της πολύ καλής εικόνας του –παρά τα μικρά και μεγάλα σκάνδαλα του παρελθόντος– έχουν συμβάλει τόσο οι διαρκείς κοινοτικές εκστρατείες προβολής του, όσο και η συχνότατη αναφορά του στα ΜΜΕ, καθώς επίσης οι αρκετά δημοφιλείς τηλεοπτικές εκπομπές μαγειρικής, όπως και η γενικότερη προτίμηση της μεσογειακής διατροφής.

Το 90% του ελαιολάδου που καταναλώνεται αφορά έξτρα παρθένο προϊόν. Προτιμούνται τα έξτρα παρθένα ελαιόλαδα με την αναφορά “πρώτης ψυχρής έκθλιψης”, τα βιολογικά και τα προϊόντα γνωστών περιοχών (Τοσκάνη, Κρήτη, Καλαμάτα), χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι ο καταναλωτής γνωρίζει πράγματι όλα τα ανεγνωρισμένα τοπωνύμια (ΠΟΠ / PDO).

Προτιμώμενες συσκευασίες είναι οι υάλινες φιάλες των 500 και 750 ml. Σαφείς ενδείξεις και ακριβείς πληροφορίες στην ετικέτα, στη γερμανική γλώσσα, διευκολύνουν τον καταναλωτή και προάγουν τις πωλήσεις.

Κατά την τελευταία οκταετία οι γερμανικές εισαγωγές ελαιολάδου διέγραψαν κατακόρυφη άνοδο.

Το 99,3% των εισαγωγών αφορά κοινοτικό προϊόν με κύρια χώρα προέλευσης την Ιταλία, η οποία με ποσοστό 73,2% κατέχει το μερίδιο του λέοντος.

Ακολουθούν η Ισπανία με 13,4% , η χώρα μας με 9,3% και η Γαλλία με 1,3% .

Η επιτυχία και το μεγάλο μερίδιο του ιταλικού προϊόντος ανάγονται και στην ευρεία χρήση του στα πολυάριθμα ιταλικά (αλλά όχι μόνον) εστιατόρια της χώρας, καθώς και στην πληθώρα ειδικευμένων διανομέων ιταλικών προϊόντων διατροφής, η πλούσια γκάμα των οποίων διευκολύνει την τοποθέτηση και του ελαιολάδου σε όλες τις μορφές του γερμανικού εμπορίου τροφίμων και της γαστρονομίας.

Από την σταθερή άνοδο των γερμανικών εισαγωγών έχει βγει κερδισμένη και η χώρα μας, το μερίδιο της οποίας σχεδόν τετραπλασιάστηκε από 2,4% το 2000 σε 9,3% το 2005. Μάλιστα το 2005 οι εισαγωγές ελληνικού

προϊόντος υπερδιπλασιάθηκαν κατά 129,2% έναντι του 2004, ενώ η μέση αύξηση των συνολικών εισαγωγών ήταν μόνον 6,3% (σε ποσότητα).

3.3.2 Συμπεράσματα - Προτάσεις

Τόσο για το ελαιόλαδο όσον και για τις ελιές οι προοπτικές μιας περαιτέρω αύξησης της κατανάλωσης στη Γερμανία είναι αρκετά θετικές. Η ικανοποιητική εξέλιξη των προϊόντων αυτών στη γερμανική αγορά κατά την τελευταία 5ετία συμπίπτει με το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του καταναλωτού για τα μεσογειακά προϊόντα διατροφής και ένα θετικό κλίμα για αυτά τα ελληνικά προϊόντα.

Χρειάζονται ενέργειες προβολής και προώθησης, οι οποίες θα μπορούσαν να είναι:

- Θεματική συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις
- Δημιουργία ετοιμών διαφημιστικών-συντακτικών κειμένων και καταλλήλων φωτογραφιών, προκειμένου να διανέμονται προς δωρεάν ανατύπωση στις συντάξεις εφημερίδων και περιοδικών.
- Συνεργασία με τους κύριους διανομείς και συμμετοχή σε προωθητικές τους δραστηριότητες.
- Προσπάθεια δημιουργίας επώνυμων προϊόντων και δημιουργία σήματος που θα τονίζει την ελληνική τους προέλευση και θα αποτελεί για τον καταναλωτή εγγύηση υψηλής ποιότητας και αξίας.

3.4 Η αγορά ελαιολάδου στο Ηνωμένο Βασίλειο

3.4.1 Γενικά

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, η κατανάλωση ελαιολάδου σημείωσε αξιοσημείωτη αύξηση. Το προϊόν δεν θεωρείται πλέον «speciality» της κατηγορίας ελαίων φυτικής προέλευσης αλλά κοινό προϊόν διατροφής. Το γεγονός αυτό έχει ως συνέπεια να εντείνεται ο ανταγωνισμός να περιορίζονται τα περιθώρια κέρδους στο λιανεμπόριο και συνακόλουθα

να πιέζονται οι παραγωγοί για μείωση των τιμών. Το 2005 απετέλεσε ιδιαίτερη χρονιά λόγω της μεγάλης μείωσης της Ισπανικής παραγωγής γεγονός που είχε ως συνέπεια την μεγάλη μείωση (κατά 46%) του όγκου των εισαγωγών παρθένου ελαιολάδου.

Είναι αξιοσημείωτο ότι ενώ η μεγάλη μείωση παραγωγής συνέβη στην Ισπανία, το μεγάλο μέρος της μείωσης των βρετανικών εισαγωγών στον κωδικό 15091090 (παρθένο ελαιόλαδο) προήλθε από μείωση των ιταλικών εισαγωγών, γεγονός που συνηγορεί στην εκτίμηση ότι μεγάλο μέρος του ελαιολάδου που διακινείται από την Ιταλία προέρχεται από τρίτες χώρες και στη συγκεκριμένη περίπτωση την Ισπανία.

Οι βρετανικές εισαγωγές (στοιχεία εισαγωγών των βρετανικών Τελωνείων) από 29.137 το 1998 ανήλθαν σε 77.345 τόνους το 2004 και περιορίστηκαν σε 53.565 τόνους το 2005. Η εξέλιξη αυτή εκφράζει την αυξανόμενη προτίμηση των καταναλωτών για προϊόντα υγιεινής διατροφής και την προοδευτική εξοικείωσή τους με την μεσογειακή κουζίνα.

Οι βρετανικές εισαγωγές όλων των κατηγοριών ελαιολάδου, σε ποσοστό που φθάνει ή και υπερβαίνει το 80% , προέρχονται από την Ισπανία και την Ιταλία. Το ισπανικό παρθένο ελαιόλαδο αποτελεί το 50% περίπου της αγοράς . Οι ελληνικές εξαγωγές είναι περιορισμένες σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες (ποσοστό 8-12% στην κατηγορία του παρθένου και 5-12% στο κοινό ελαιόλαδο).

Οι προοπτικές αύξησης της κατανάλωσης ελαιολάδου στη Βρετανία είναι ιδιαίτερα ελπιδοφόρες. Το δυναμικό της αγοράς είναι μεγάλο, δεδομένου ότι μόνο το 43% των νοικοκυριών χρησιμοποιούν το ελαιόλαδο ως στοιχείο της διατροφής τους, το ατομικό εισόδημα αυξάνεται και οι καταναλωτές στρέφονται προοδευτικά στα υγιεινά προϊόντα. Λόγω της έντασης του ανταγωνισμού, η μέση τιμή λιανικής πώλησης του ελαιολάδου τείνει προς μείωση και οι εταιρείες για να αυξήσουν τα περιθώρια κέρδους στρέφονται σε στρατηγικές μάρκετινγκ οι οποίες στοχεύουν στην δημιουργία ξεχωριστών προϊόντων (specialities).

Η αγορά ελαιολάδου στο Ηνωμένο Βασίλειο κυριαρχείται από προϊόντα ίδιας σήμανσης “own label” των μεγάλων αλυσίδων τροφίμων, δηλ. από ελαιόλαδο που πωλείται με την ονομασία του καταστήματος.

Επιπλέον υπάρχουν πολυάριθμα προϊόντα παρθένου extra που πωλούνται σε καταστήματα delicatessen ή σε ειδικά τμήματα των αλυσίδων μεγάλης διανομής όπου παρουσιάζονται γωνίες “γαστρονομικών specialities”.

3.4.2 Συμπεράσματα - Προτάσεις

Ο σημαντικότερος λόγος της περιορισμένης παρουσίας του ελληνικού ελαιολάδου ιδιαίτερα και των ελιών στην βρετανική αγορά είναι ο χαμηλός βαθμός εξοικείωσης/γνώσης των βρετανών καταναλωτών με αυτά τα ελληνικά προϊόντα. Οι βρετανοί στη μεγάλη τους πλειοψηφία θεωρούν το ελαιόλαδο ιταλικό ή ισπανικό προϊόν, παρόλο που τα ιταλικά λάδια μπορεί να προέρχονται από την Ελλάδα. Κατά συνέπεια η κύρια προσπάθεια προώθησης των προϊόντων θα πρέπει να στοχεύει στην εξάλειψη αυτού του μειονεκτήματος μέσω δράσεων ενημέρωσης των καταναλωτών. Επίσης δράσεις όπως εκδηλώσεις σε αλυσίδες σουπερμάρκετ, διαφήμιση, συμμετοχή σε εκθέσεις δημιουργούν ένα συνεκτικό πρόγραμμα που μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην επίτευξη του στόχου. Παράλληλα θα πρέπει να γίνει προσπάθεια ώστε :

- Να προωθηθούν στην αγορά περισσότερα επώνυμα προϊόντα.
- Διαφοροποιηθούν τα προϊόντα μέσω της προβολής των ιδιαίτερων οργανοληπτικών χαρακτηριστικών τους, του τρόπου παραγωγής (οικολογικά) της συσκευασίας ή/και της δημιουργίας speciality προϊόντων.

3.5 Η αγορά ελαιολάδου στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

3.5.1 Γενικό

Η αγορά των ΗΠΑ παραμένει η μεγαλύτερη και η πιο ανταγωνιστική αγορά στον κόσμο, όσον αφορά στις εισαγωγές ελαιολάδου στον κόσμο. Το

99% του διατιθέμενου στην αγορά ελαιολάδου είναι εισαγόμενο. Το υπόλοιπο 1% παράγεται σχεδόν αποκλειστικά στην πολιτεία της Καλιφόρνια. Το 2007, σύμφωνα με τον Οργανισμό Ελαιολάδου Βορείου Αμερικής (North American Olive Oil Association - NAOOA) εισήχθησαν συνολικά 260.000 τόνοι, ποσότητα διπλάσια από ότι μια δεκαετία πριν.

Στη συνείδηση του μέσου αμερικανού, το ελαιόλαδο εκπροσωπεί τη «Μεσογειακή Διατροφή» και είναι προϊόν «ιταλικό», αφού το ιταλικό λάδι καλύπτει περίπου το 65% του εισαγομένου ελαιολάδου στις ΗΠΑ. Το γεγονός αυτό και μόνο καθιστά την προώθηση του ελληνικού ελαιολάδου εξαιρετικά επίπονη.

Η Ιταλία επικρατεί απόλυτα στην αγορά του ελαιολάδου στις ΗΠΑ με συνολικές εισαγωγές 561 εκ. δολ. ΗΠΑ για το 2005, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό 65,3% επί του συνόλου των εισαγωγών ελαιολάδου στις ΗΠΑ. Η Ισπανία είναι ο δεύτερος διεκδικητής της αγοράς, αλλά εξακολουθεί να βρίσκονται σε μεγάλη απόσταση από τους Ιταλούς με εισαγωγές αξίας 149 εκ. δολ. ΗΠΑ (ποσοστό 17,3%). Μετά από τις δύο αυτές χώρες, οι οποίες ελέγχουν από κοινού περίπου το 83% της αγοράς, υπάρχουν άλλες δώδεκα χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, οι οποίες μάχονται και εναλλάσσονται σε επιδόσεις για το εναπομείναν ποσοστό της αγοράς. Η ελληνικές εξαγωγές καταλαμβάνουν την πέμπτη θέση και παρουσιάζουν μία σταθερή αύξηση τόσο σε αξία, όσο και σε ποσοστό επί του συνόλου. Εντυπωσιακή, κατά 53,3% , είναι η αύξηση της αξίας τους κατά το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2006 σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2005, με αποτέλεσμα το μερίδιο του ελληνικού ελαιολάδου επί των συνολικών εισαγωγών να ανέλθει από 1,71% σε 2,21% . Εντύπωση προκαλούν επίσης οι εξαγωγικές επιδόσεις της Τυνησίας, του Μαρόκου, της Αργεντινής και της Αυστραλίας, οι οποίες διακρίνονται ωστόσο και για τις έντονες διακυμάνσεις τους.

Γεγονός είναι και η αύξηση των τουρκικών εισαγωγών το 2005 σε σχέση με το 2004, καθώς και την πτώση τους κατά το 2006 .

Με βάση στοιχεία του Υπουργείου Εμπορίου των ΗΠΑ και του IOOC, σημεία πώλησης του ελαιολάδου γενικότερα είναι τα εξής:

- **Λιανικό εμπόριο**, στο οποίο διακινείται το 56% των συνολικών πωλήσεων στις ΗΠΑ και στο οποίο περιλαμβάνονται τα σούπερ μάρκετ, τα gourmet shops, τα καταστήματα υγιεινής διατροφής, τα salad bars και τα ethnic shops. Μέσα από το κανάλι αυτό διατίθεται το μεγαλύτερο ποσοστό παρθένου και extra παρθένου ελαιόλαδου. Συνήθως μεταξύ αυτών των επιχειρήσεων και του εισαγωγέα παρεμβάλλεται κάποιος χονδρέμπορος ή/και διανομέας ή στην περίπτωση των σούπερ μάρκετ κάποιος μεσίτης (broker). Ειδικότερα τα gourmet shops απευθύνονται σε άτομα υψηλής εισοδηματικής στάθμης και το προϊόν πρέπει να διακρίνεται για την ποιότητα και την συσκευασία του. Οι πωλήσεις ελαιολάδου στα καταστήματα αυτά είναι περιορισμένες σε όγκο, λόγω της υψηλής τιμής, αλλά παρουσιάζουν εξαιρετικές προοπτικές, καθώς ταυτίζονται με την υγιεινή διατροφή. Στην κατηγορία του λιανικού εμπορίου περιλαμβάνονται και τα καταστήματα Cash and Carry, οι ενώσεις καταναλωτών (consum er associations) και τα καταστήματα εκπτώσεων (discount stores), τα οποία τροφοδοτούνται συνήθως από τον εισαγωγέα χωρίς την παρέμβαση μεσαζόντων.
- **Χώροι μαζικής διατροφής**, στους οποίους διακινείται το 39% των συνολικών πωλήσεων στις ΗΠΑ και στους οποίους περιλαμβάνονται εστιατόρια, ξενοδοχεία, νοσοκομεία και σχολεία. Η επιλογή του προϊόντος γίνεται συναρτήσει της τιμής του και η προβολή του έρχεται σε δεύτερη φάση. Μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών και του εισαγωγέα παρεμβάλλεται συνήθως κάποιος ειδικευμένος προμηθευτής. Για τα εστιατόρια ειδικότερα υπάρχει περίπτωση να παρεμβάλλεται αντί του προμηθευτή κάποιος χονδρέμπορος ή μεσίτης (broker).
- **Τομέας επεξεργασίας τροφίμων (commercial ingredient sector)**, στον οποίο διακινείται το υπόλοιπο 5% και περιλαμβάνει τις μετασυσκευαστικές βιομηχανίες (repackaging industries) και τις βιομηχανίες επεξεργασίας τροφίμων (food processing industries).

Είτε τροφοδοτούνται απευθείας από τον εισαγωγέα είτε μεσολαβεί κάποιος μεσίτης (broker).

Θα πρέπει βεβαίως να λάβει κανείς υπόψη πως τα όρια διάκρισης μεταξύ των διαφόρων καναλιών διανομής είναι συνήθως αρκετά ασαφή και πως πολλές φορές το ίδιο άτομο ενσωματώνει περισσότερες ιδιότητες.

Η συντριπτική πλειοψηφία του εισαγομένου ελαιολάδου εισάγεται σε συσκευασίες κάτω των 18 κιλών.

3.5.2 Συμπεράσματα - Προτάσεις

Λαμβάνοντας υπόψη την αρίστη ποιότητα του ελληνικού ελαιολάδου και την διεθνή αναγνώρισή του ως το καλύτερο, σε συστατικά και γεύση, ελαιόλαδο της Μεσογείου, και με δεδομένο την άκρως ανταγωνιστική φύση της Αμερικανικής αγοράς, η στρατηγική προώθηση του ελληνικού ελαιολάδου πρέπει να εστιασθεί στην αποτελεσματική προβολή και διαφήμισή του.

Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω :

- της διοργάνωσης εκδηλώσεων γευσιγνωσίας για την κατοχύρωση της εξαιρετικής φήμης που απολαμβάνει το ελληνικό ελαιόλαδο
- της συμμετοχής μας σε ειδικές διεθνείς εκθέσεις
- της διοργάνωσης εκδηλώσεων προβολής σε σούπερ μάρκετ, καταχωρήσεων σε ειδικευμένα έντυπα, στοχευμένων παρουσιάσεων στα ραδιο-τηλεοπτικά μέσα.
- Την έμμεση διαφήμιση μέσω ταινιών ή μέσω τηλεοπτικών προγραμμάτων

Η στρατηγική όμως αυτή συνεπάγεται μία σημαντική οικονομική επιβάρυνση, η οποία θα φέρει αποτελέσματα μετά την πάροδο σημαντικού χρονικού διαστήματος. Σε μία τέτοια προσπάθεια, η συνεργασία περισσότερων εξαγωγικών επιχειρήσεων ελαιολάδου θα μπορούσε να βοηθήσει στον επιμερισμό του κόστους και του επιχειρηματικού κινδύνου.

Ωστόσο, θα πρέπει οι Έλληνες εξαγωγείς να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν μια αξιοπιστία τους στην αγορά των ΗΠΑ. Αυτό επιτυγχάνεται, π.χ., όταν πριν από την οριστικοποίηση μιας συνεργασίας έχει ξεκαθαριστεί κατά τρόπο αναμφισβήτητο από πλευράς εξαγωγέα η

δυνατότητά του να ανταποκριθεί στους ποσοτικούς και άλλους όρους της συμφωνίας με τον αμερικανό εισαγωγέα.

3.6 Η αγορά ελαιολάδου στον Καναδά

3.6.1 Γενικά

Ο Καναδάς, ως γνωστόν, δεν παράγει ελαιόλαδο και ως εκ τούτου η εσωτερική ζήτηση καλύπτεται αποκλειστικά από τις εισαγωγές. Υπάρχει όμως «υποκατάστατο» προϊόν το λεγόμενο κραμβέλαιο / canola oil.

Το μέγεθος της εσωτερικής αγοράς σε αγνό παρθένο ελαιόλαδο υπολογίζεται σήμερα γύρω στους 30.000 τόνους με ανοδικές τάσεις.

Ο Καναδάς αποτελεί την Τέταρτη από πλευράς Ελληνικού εξαγωγικού ενδιαφέροντος αγορά της χώρας μας στο αγνό παρθένο ελαιόλαδο με εξαγωγές περίπου 1.800 τόνων το χρόνο (στοιχεία της ΕΣΥΕ για το 2005). Από διεθνή έρευνα διαπιστώνεται ότι η κατά κεφαλή κατανάλωση ελαιολάδου στις χώρες παραγωγής τους όπως η Ελλάδα, η Ισπανία και η Ιταλία παραμένει σχεδόν σε σταθερά επίπεδα και συγκεκριμένα τα 23 κιλά για την Ελλάδα, τα 14 για την Ισπανία και τα 12 για την Ιταλία.

Αντίθετα παρατηρείται σημαντική αύξηση στις χώρες της Βόρειας Αμερικής όπου η κατά κεφαλήν κατανάλωση ήταν πολύ χαμηλή. Η εν λόγω τάση αποδίδεται στην πολύ καλή φήμη που απέκτησε η Μεσογειακή διατροφή και του γεγονότος ότι μεγάλος αριθμός ατόμων έχει ήδη πειστεί για την υπεροχή του ελαιολάδου έναντι των άλλων λιπών στην υγεία του ανθρώπου. Στις εισαγωγές του Καναδά σε παρθένο ελαιόλαδο η Ελλάδα κατέχει σταθερά την δεύτερη θέση ύστερα από την Ιταλία με εξαγωγές όμως μόλις χιλίων οκτακοσίων τόνων έναντι δώδεκα χιλιάδων τόνων της Ιταλίας.

Βασικά «όπλα» των Ιταλών και των Ισπανών στην προσπάθειά τους να κυριαρχήσουν στην καναδική αγορά του επώνυμου ελαιολάδου ήταν και παραμένουν οι μεγάλες σε μέγεθος τυποποιητικές - εξαγωγικές μονάδες, με πολυεθνικό χαρακτήρα σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως π. χ. η ιταλική "Bertolli" που ανήκει στον όμιλο της Unilever και οι συνεχείς εκτεταμένες εθνικές καμπάνιες προώθησης και προβολής των προϊόντων τους με τη

συμμετοχή κρατικών Αρχών και Διεπαγγελματικών Οργανώσεων των εξαγωγικών επιχειρήσεων του τομέα που αναλαμβάνουν και το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης του όλου προγράμματος.

Η αξιοποίηση, από πλευράς Ιταλών, άλλων εθνικών παραμέτρων και χαρακτηριστικών, όπως η κουζίνα, η μόδα, κ. λ. π., στοιχεία γνωστά και εύκολα αναγνωρίσιμα από τον καταναλωτή σε παγκόσμιο επίπεδο.

Από πλευράς τιμών το Ελληνικό λάδι είναι ακριβότερο τόσο έναντι της Ιταλίας όσο και έναντι της Ισπανίας.

Η μέση τιμή του ισπανικού ελαιολάδου είναι η χαμηλότερη γεγονός που παρατηρείται και σε πολλές άλλες αγορές.

Η αξιοποίηση, από πλευράς Ισπανών, του επιχειρήματος της χαμηλής τιμής αποτελεί πολιτική την οποία χρησιμοποιούν κατά τρόπο μόνιμο και συστηματικό τα τελευταία χρόνια οι τυποποιητές της συγκεκριμένης χώρας. Αυτό προσφέρει ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που προκύπτει από το χαμηλό κόστος παραγωγής σε συνδυασμό με το όχι ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο ποιότητας του ισπανικού ελαιολάδου.

Το Ελληνικό ελαιόλαδο έχει υψηλό κόστος παραγωγής και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ανταγωνιστεί το ιταλικό και κυρίως το ισπανικό στην τιμή.

Εκπληκτικές επιδόσεις, σύμφωνα με τα στοιχεία που καταγράφηκαν εμφανίζει για το 2005 η Τουρκία οι εξαγωγές της οποίας ξεπέρασαν τα δέκα εκ. \$ Καναδά.

Όπως όμως παρατηρούν παράγοντες της αγοράς, το τουρκικό ελαιόλαδο κερδίζει συνεχώς μερίδια αγοράς κυρίως λόγω των λίαν ανταγωνιστικών τιμών του.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι μεταξύ των προμηθευτριών χωρών αναφέρονται και ορισμένες από τις λεγόμενες «Νέες παραγωγικές χώρες» όπως π. χ. η Αργεντινή και η Αυστραλία οι οποίες μπορούν να εξελιχθούν σε δυνατικούς ανταγωνιστές στο απώτερο μέλλον (υπάρχει δηλαδή το ενδεχόμενο να παρατηρηθεί κάτι παρόμοιο με ότι συνέβη στο επιτραπέζιο κρασί).

Το μεγαλύτερο μέρος της διακίνησης του ελαιολάδου διενεργείται μέσω των πολυκαταστημάτων όπως εξάλλου συμβαίνει και με όλα τα τρόφιμα. Στον συνολικό όγκο των πωλήσεων σε τρόφιμα οι οργανωμένες αλυσίδες μετέχουν με ποσοστό περίπου 60% . Οι μεγάλες αλυσίδες που διακινούν τα τρόφιμα είναι τέσσερις με πολλές όμως θυγατρικές και υποκαταστήματα που διαφοροποιούνται από πλευράς γκάμας προσφερόμενων προϊόντων ανάλογα με την εμπορική πολιτική που ακολουθούν.

Πρώτο σε πωλήσεις από πλευράς Ιταλίας έρχεται το BERTOLI και το GALLO από πλευράς Ισπανίας.

Συνήθως το ελληνικό ελαιόλαδο εμφανιζόταν επιλεκτικά στα ράφια ορισμένων καταστημάτων των εν λόγω αλυσίδων με κριτήριο την ύπαρξη αγοραστικού κοινού από τις μεσογειακές χώρες ή από χώρες όπου υπάρχει μια σχετική αναγνωρισιμότητα της μάρκας.

3.6.2 Συμπεράσματα - Προτάσεις

Ο βασικός λόγος της σχετικά περιορισμένης παρουσίας του Ελληνικού ελαιολάδου στην αγορά του Καναδά είναι ο χαμηλός βαθμός εξοικείωσης των Καναδών με τα Ελληνικά προϊόντα.

Τα Ελληνικά προϊόντα δεν θεωρούνται εξίσου ποιοτικά με τα Ιταλικά ή τα Ισπανικά και στην ουσία η κατανάλωση του Ελληνικού ελαιολάδου στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην παρουσία της Ελληνικής ομογένειας.

Για να μπορέσουν να προωθηθούν τα Ελληνικά προϊόντα στην αγορά του Καναδά πρέπει να δοθεί μεγάλη σημασία στα εξής :

- στην προώθηση συσκευασμένων , ποιοτικών και επώνυμων προϊόντων στην αγορά
- στην διαφήμιση, συμμετοχή σε εκθέσεις
- συνέχεια και συνέπεια των Ελλήνων εξαγωγέων όσον αφορά την ποιότητα και την ποσότητα του προσφερόμενου προϊόντος

3.7 Η αγορά ελαιολάδου στην Κίνα

3.7.1 Γενικά

Η ραγδαία ανάπτυξη της Κινεζικής οικονομίας από την δεκαετία του 1990 και έπειτα είχε ως επακόλουθο και την βελτίωση του επιπέδου ζωής. Τα τελευταία χρόνια οι Κινέζοι καταναλωτές δίνουν όλο και μεγαλύτερη έμφαση στην ποιότητα της ζωής τους. Τα εισαγόμενα προϊόντα τυγχάνουν μεγάλης αποδοχής από τους Κινέζους, που διαθέτουν το κατάλληλο μορφωτικό επίπεδο, καθώς αυτοί είναι πιο συνειδητοποιημένοι καταναλωτές και ενδιαφέρονται για την ποιότητα και τη διατροφική αξία των τροφίμων που αγοράζουν.

Η αύξηση της ενημέρωσης για τη συμβολή της διατροφής στην υγεία, προκαλεί το ενδιαφέρον όλο και περισσότερων καταναλωτών για το ελαιόλαδο, το οποίο έχει αποκτήσει τη φήμη ότι είναι το πιο υγιεινό από όλα τα μαγειρικά έλαια. Σύμφωνα με έρευνες, το 80% των καταναλωτών ελαιολάδου στην Κίνα είναι κάτοχοι διπλώματος ανωτέρου εκπαιδευτικού ιδρύματος, ενώ το 60% είναι πολίτες της δεύτερης ή τρίτης ηλικίας.

Το ελαιόλαδο είναι γνωστό από παλαιά στην Κίνα, ως ένα προϊόν με θεραπευτικές και καλλυντικές ιδιότητες, μόλις πρόσφατα, όμως, εκτιμήθηκε και για τη διατροφική του αξία και τη συμβολή του στην υγιεινή διατροφή.

Οι Κινέζοι χρησιμοποιούν το ελαιόλαδο ως:

- καλλυντικό, για τη βελτίωση της υφής του δέρματος (από γυναίκες),
- φάρμακο, δηλ. το ελαιόλαδο πίνεται, καθώς σύμφωνα με την παραδοσιακή κινεζική ιατρική βοηθάει στην καταπολέμηση ορισμένων ασθενειών (από μεσήλικες και άτομα τρίτης ηλικίας), και
- μαγειρικό έλαιο (από νοικοκυριά με υψηλότερο εισόδημα και μορφωτικό επίπεδο)

Σημειώνεται ότι, το ελαιόλαδο χρησιμοποιείται ήδη ως μαγειρικό έλαιο στα εστιατόρια με δυτική κουζίνα καθώς και στα εστιατόρια διεθνών αλυσίδων ξενοδοχείων. Αντίθετα, στα εστιατόρια με παραδοσιακή κινεζική κουζίνα χρησιμοποιείται κατά κόρον το σογιέλαιο.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της China Oil Association, κάθε χρόνο στην Κίνα καταναλώνονται, γενικά, 20 εκατ. τόνοι φυτικών ελαίων, εκ των οποίων 7.600 περ. τόνοι είναι ελαιόλαδο (έτος 2006).

Η Κίνα έχει ήδη αρχίσει να αποτελεί μία σημαντική αγορά για το ελαιόλαδο, τόσο λόγω του μεγέθους της χώρας όσο και της αυξανόμενης ζήτησης για νέα προϊόντα από τη Δύση που δεν υπάρχουν στην Κίνα, ιδιαίτερα για υγιεινά και φυσικά προϊόντα.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την γενικότερη εξέλιξη της αγοράς ελαιολάδου είναι η τιμή, το διαθέσιμο εισόδημα, η διάθεση των νοικοκυριών να αλλάξουν ή να διαμορφώσουν διαφορετικά τις διατροφικές συνήθειές τους και η αντίληψη που επικρατεί για όλο και περισσότερη χρήση στη μαγειρική φυτικών, αγνών και υγιεινών υλικών.

Επιπλέον, σημαντικοί παράγοντες για την πορεία της αγοράς είναι η περαιτέρω φιλελευθεροποίηση του εμπορίου, η εξέλιξη των δομών χονδρικού και λιανικού εμπορίου και η ενίσχυση του ανταγωνισμού. Για την κατανόηση από τον μέσο καταναλωτή, όχι μόνον των ιδιοτήτων του ελαιολάδου αλλά και της χρήσης του στη δική του κουζίνα, καθοριστικό ρόλο παίζει και η σχετική ενημέρωση και πληροφόρηση από τα ΜΜΕ, τους εισαγωγείς ελαιολάδου καθώς και τους εξαγωγείς των χωρών προέλευσης του ελαιολάδου.

Διαπιστώνεται, ότι υπάρχει μεγάλη ανάγκη ενημέρωσης για το ελαιόλαδο, καθότι έρευνες έχουν δείξει, ότι τελικά μόνον ένας στους 10 Κινέζους έχει ακούσει για το ελαιόλαδο, το οποίο μάλιστα είναι περισσότερο γνωστό ως καλλυντικό παρά ως μαγειρικό προϊόν.

Ειδικότερα, απαιτείται να γίνει ενημέρωση και ως προς τη διάκριση ή αναγνώριση της ποιότητας των διαφορετικών τύπων ελαιολάδου και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών αυτών (χρώμα, γεύση κλπ), ανάλογα με τη χώρα προέλευσης, για τα οποία οι Κινέζοι δείχνουν σχετική άγνοια. Επίσης, παρατηρείται μη «τυποποιημένη» χρήση συγκεκριμένης ορολογίας για συγκεκριμένο τύπο ελαιολάδου στην Κινεζική γλώσσα. Οι όροι «παρθένο», «αγνό» και «εξαιρετικά παρθένο» συχνά χρησιμοποιούνται «αυθαίρετα», με

αποτέλεσμα ο Κινέζος καταναλωτής να μην είναι σε θέση να γνωρίζει επακριβώς την ποιότητα του ελαιολάδου από την ετικέτα και μόνο.

Σε σχέση με τα λοιπά έλαια που κυκλοφορούν στην κινεζική αγορά, η τιμή του ελαιολάδου θεωρείται πολύ υψηλή, γεγονός που αποθαρρύνει, εν μέρει, τον μέσο Κινέζο καταναλωτή.

Μακροπρόθεσμα βέβαια, αναμένεται, ότι με την περαιτέρω ενίσχυση της κατανάλωσης, την βαθμιαία αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών και την όλο και μεγαλύτερη πρόσβαση σε πηγές ενημέρωσης, ένα μέρος της αγοράς σογιέλαιου αλλά και άλλων ελαίων βαθμιαία θα υποκατασταθεί από το ελαιόλαδο.

Σχεδόν όλη η ποσότητα του ελαιολάδου που διατίθεται σήμερα στην κινεζική αγορά προέρχεται από εισαγωγές, καθώς η γεωγραφική θέση της Κίνας και η έλλειψη σχετικής τεχνογνωσίας και κεφαλαίων δεν επιτρέπουν τη μαζική παραγωγή ελαιολάδου. Η εγχώρια παραγωγή αντιστοιχεί μόλις σε 0,4% του εισαγομένου ελαιολάδου.

Οι συνολικές εισαγωγές ελαιολάδου (παρθένο, εξαιρετικά παρθένο, πυρηνέλαιο και άλλες κατηγορίες) της Κίνας από το 2001 και μετά εμφάνισαν ετήσια αύξηση της τάξης του 70% , αγγίζοντας το 2006 τους 7.635 τόνους (6.021 το 2005), ενώ προβλέπεται ότι το 2007 θα ανέλθουν σε 12.990 τόνους.

Το 44% περίπου αφορά παρθένο ελαιόλαδο. Στην κατηγορία του παρθένου ελαιολάδου, που ενδιαφέρει περισσότερο τη χώρα μας, οι εισαγωγές της Κίνας παρουσιάζουν σταθερή αύξηση την τελευταία τριετία και οι τρεις πρώτες χώρες εξαγωγείς παρθένου ελαιολάδου είναι η Ισπανία, η Ιταλία και η Ελλάδα.

Η Κίνα αποτελεί, σύμφωνα με την ΕΣΥΕ, τη μεγαλύτερη χώρα-εισαγωγέα του ελληνικού ελαιολάδου στην Ασία και το 2006 (δεκάμηνο και σε αξίες) ανήλθε στις χώρες προορισμού ελληνικού ελαιολάδου στην 15η θέση, από την 34η που κατείχε το 2003.

Η διανομή των τροφίμων γίνεται, συνήθως, από τους αντιπροσώπους (agents), οι οποίοι διενεργούν τις εισαγωγές των προϊόντων στη χώρα. Οι εταιρείες διανομής τροφίμων και ποτών αποτελούνται από κρατικά

ελεγχόμενες εταιρείες (όπως η China National Cereals, Oils and Foodstuffs Import Export Corporation (CEROILS/COFCO, στο Πεκίνο), και ανεξάρτητες ιδιωτικές εταιρείες με ισχυρές εμπορικές διασυνδέσεις. Οι Κινέζοι διανομείς/εισαγωγείς αναλαμβάνουν, συνήθως, όλες τις υπηρεσίες πώλησης και προώθησης του προϊόντος στην εγχώρια αγορά, περιλαμβανομένων των προωθητικών ενεργειών (όπως η διαφήμιση), της ενημέρωσης των εμπόρων για το προϊόν και τις ιδιότητές του, καθώς και της διανομής και παράδοσης του εμπορεύματος. Οι κινεζικές αλυσίδες υπερκαταστημάτων και σούπερ μάρκετ διαθέτουν ένα ευρύ δίκτυο καταστημάτων. Αυτές οι αλυσίδες διενεργούν μεγάλο μέρος του κύκλου εργασιών λιανικού εμπορίου τροφίμων, ενώ έχουν ήδη αρχίσει να τοποθετούν δυτικά τρόφιμα στα ράφια τους. Πολλές από αυτές έχουν ξεκινήσει και με την τοποθέτηση ελαιολάδου. Ο χώρος των σούπερ μάρκετ κυριαρχείται από τις πολυεθνικές εταιρείες σούπερ μάρκετ και υπεραγορών, όπως οι γαλλικών συμφερόντων αλυσίδες Carrefour και Auchan, αμερικανικών συμφερόντων Wal-Mart, γερμανικών συμφερόντων Metro και Makro (Metro Group), τα τελευταία χρόνια, όμως, εγχώριες αλυσίδες, όπως οι Lianhua και Hualian αυξάνουν όλο και περισσότερο το μερίδιο αγοράς τους.

Μικρότερα σε μέγεθος σούπερ μάρκετ και καταστήματα που εισάγουν δυτικά τρόφιμα (όπως April Gourmet, Jenny Lou's, κ.α.), είναι τοποθετημένα σε στρατηγικές θέσεις στις περιοχές όπου ζουν και εργάζονται αλλοδαποί και Κινέζοι υψηλής εισοδηματικής τάξης.

Η τιμή λιανικής πώλησης του προϊόντος στα ράφια των σούπερ μάρκετ διαμορφώνεται περίπου ως η διπλάσια της τιμής FOB. Τα βασικά κριτήρια επιλογής ενός προϊόντος που χρησιμοποιούν, συνήθως, οι Κινέζοι καταναλωτές είναι η τιμή, το όνομα και η φήμη (όχι τόσο της συγκεκριμένης μάρκας, όσο της χώρας προέλευσης), τις συστάσεις του τύπου (στις ειδικές στήλες για τη γευσιγνωσία, αλλά και την υγιεινή διατροφή) και τη συσκευασία.

3.7.2 Συμπεράσματα - Προτάσεις

Οι προοπτικές του ελληνικού ελαιολάδου στην αγορά της Κίνας προσδιορίζονται από το οικονομικό περιβάλλον, τις τάσεις της αγοράς, τις διαθέσεις των καταναλωτών και τις δυνατότητες που παρέχονται σε ελληνικές επιχειρήσεις να προωθήσουν το προϊόν τους στην κινεζική αγορά. Το οικονομικό περιβάλλον της Κίνας διαμορφώνεται ευνοϊκά για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ξένων επιχειρήσεων. Η κατανάλωση τροφίμων δείχνει τάσεις συνεχούς αύξησης, ενώ τα δυτικά προϊόντα κερδίζουν τις προτιμήσεις των Κινέζων καταναλωτών. Μεγάλες ευκαιρίες παρουσιάζονται στα φυσικά και υγιεινά προϊόντα. Η Κίνα πιθανώς μελλοντικά θα εξελιχθεί στην μεγαλύτερη αγορά κατανάλωσης ελαιολάδου στον κόσμο, προσφέροντας τεράστιες δυνατότητες εισαγωγής αυτού του προϊόντος.

Το πλαίσιο εμπορικής συνεργασίας για τον Έλληνα εξαγωγέα ελαιολάδου (σχέσεις Ε.Ε.- Κίνας, διμερείς σχέσεις Ελλάδας-Κίνας) είναι πολύ θετικό.

Για να καλλιεργηθεί όμως περισσότερο πρέπει να

- αξιοποιηθεί και από τους Έλληνες εξαγωγείς ελαιολάδου ο σεβασμός της ιστορίας και του πολιτισμού μας από τους Κινέζους
- να προηγηθεί η χρήση του φυσικό καλλυντικό και ως φαρμακευτικό μέσο.
- να προσφέρεται επώνυμα το Ελληνικό Ελαιόλαδο, με την επωνυμία του παραγωγού ή του εξαγωγέα, και όχι χύμα ή με εμπορικές επωνυμίες εισαγωγέων ή με private labels που ενδεχομένως δημιουργούν σύγχυση στους καταναλωτές ως προς την προέλευση ή την ποιότητα του ελαιολάδου.
- να εισέλθει το ελληνικό παρθένο ελαιολάδου σε μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ, όπου συγκεντρώνεται και η μάζα των καταναλωτών. Προς αυτήν την κατεύθυνση θα λειτουργήσει και η ανεύρεση κατάλληλων δικτύων αντιπροσώπων για διανομή του ελληνικού ελαιολάδου σε πολλά τοπικά σούπερ μάρκετ και καταστήματα σε διάφορα αστικά κέντρα της Κίνας.

3.8 Η αγορά ελαιολάδου στην Ρωσία

3.8.1 Γενικά

Σύμφωνα με στοιχεία κλαδικών φορέων του χώρου, η αγορά φυτικών ελαίων της Ρωσίας το 2003 ανήλθε σε 1,1 εκατ. τόννους, η δε κατά κεφαλή κατανάλωση κυμάνθηκε σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, 7,61 kg ετησίως.

Κατά γενική ομολογία, εκ παραδόσεως μεγαλύτερης ζήτησης και κατανάλωσης στη Ρωσία χαίρει το ηλιέλαιο, στο οποίο έχει εθιστεί το γούστο και η προτίμηση του ντόπιου καταναλωτή (91% επί του συνόλου της κατανάλωσης φυτικών ελαίων, δηλαδή 7,1 kg κατά κεφαλή κατανάλωση ετησίως).

Μετά το ηλιέλαιο, με κριτήριο τον όγκο κατανάλωσης, έπονται το σογιέλαιο (5% επί του συνόλου της κατανάλωσης φυτικών ελαίων), το αραβοσιτέλαιο (2%), το σπορέλαιο (1%) και το ελαιόλαδο (1%).

Η αγορά φυτικών ελαίων της Ρωσίας υποδιαιρείται σε τέσσερις κατηγορίες: α) στην ανώτερη ποιοτική και τιμολογιακή κατηγορία premium , β) την ανώτερη της μέσης κατηγορία, γ) τη μέση κατηγορία και δ) τη χαμηλότερη της μέσης.

- α. Η κατηγορία premium αποτελεί τη μικρότερη, σε μερίδια και μεγέθη αγοράς, κατηγορία και καταλαμβάνει ποσοστό μόλις 1% επί του συνόλου της αγοράς. Εδώ, κατά κύριο λόγο, εντάσσεται το ελαιόλαδο, το οποίο, ως προς τη γεύση του, αλλά και εξαιτίας της ανυπαρξίας της δεούσης προβολής και διαφήμισης, εξακολουθεί να μην είναι ιδιαίτερα οικείο στο καταναλωτικό κοινό της χώρας. Από πολλούς, εξάλλου, λόγω και τους κόστους του, εκλαμβάνεται ως φάρμακο και όχι ως βασικό συστατικό της καθημερινής διατροφής. Πολλοί, ωστόσο, θεωρούν ότι το καταναλωτικό κοινό που καταναλώνει ελαιόλαδο, γνωρίζει τη θρεπτικότητά του και παραμένει πιστό σε αυτό, οπότε δεν χρειάζονται επιπρόσθετες δαπάνες για την προώθηση και προβολή του.

Η τιμή του ελαιολάδου κυμαίνεται σε σαφώς υψηλά επίπεδα (1 λίτρο =7,14 Ευρώ) έναντι αυτής του ηλιελαίου (1 λίτρο = 1 Ευρώ). Με τη σταδιακή, ωστόσο, βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού της χώρας, σε

πρώτη φάση στα αστικά κέντρα της χώρας, αναμένεται και αύξηση της κατανάλωσης στο ελαιόλαδο.

Ήδη το ύψος των εισαγωγών ελαιολάδου τα τελευταία χρόνια σημειώνει σταθερή αύξηση της τάξης του 30% ετησίως. Το γεγονός αυτό, συνδυαζόμενο με τη σταδιακή αναβάθμιση των λιανικών αλυσίδων πώλησης, αλλά και τη διεύρυνση των δικτύων διανομών, εμπεριέχει ενθαρρυντικά μηνύματα για το μέλλον του προϊόντος στη αγορά της Ρωσίας.

- β. *Κατηγορία ανώτερη της μέσης*: Εκτιμάται ότι καταλαμβάνει ποσοστό 6% επί του συνόλου της αγοράς φυτικών ελαίων και κατά κύριο λόγο αποτελείται από αραβοσιτέλαιο και ραφινρισμένο ηλιέλαιο

- γ. *Μέση κατηγορία*: Πρόκειται για την κατηγορία με τα μεγαλύτερα μερίδια αγοράς (65%) και αποτελείται, κυρίως, από εξευγενισμένο ηλιέλαιο .

- δ. *Χαμηλότερη της μέσης κατηγορία*: Καταλαμβάνει ποσοστό 28% επί του συνόλου της αγοράς. Στην εν λόγω κατηγορία συγκαταλέγονται σπορέλαια, μη εξευγενισμένα ηλιέλαια

Σταδιακά, με την αναβάθμιση και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του καταναλωτικού κοινού που αναφέραμε πιο πάνω, προβλέπεται μείωση της εν λόγω κατηγορίας.

Ως προς τους τύπους και τις μορφές συσκευασίες φυτικών ελαίων, όπως αυτές προσφέρονται στην εγχώρια αγορά, συναντώνται συσκευασίες από 0,25 του λίτρου έως 5 λίτρων. Της μεγαλύτερης, ωστόσο, ζήτησης και κατανάλωσης χαίρει η συσκευασία του ενός λίτρου σε πλαστικό μπουκάλι και έπεται η συσκευασία του 5λίτρου, η οποία κατά βάση διατίθεται στις οικονομικές λιανικές αλυσίδες (discounters) και στις περιφέρειες της χώρας.

Η Ρωσία δεν είναι μέλος του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου, κατά συνέπεια το διεθνές της εμπόριο δεν δεσμεύεται από πολυμερείς συμφωνίες, συνεπώς δεν υπάρχει προστασία των προϊόντων που φέρουν ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ).

Η αγορά βιολογικών προϊόντων είναι σε πολύ πρώιμη φάση ανάπτυξης. Δεν υπάρχουν εξειδικευμένα καταστήματα διάθεσης βιολογικών προϊόντων. Επίσης, δεν υπάρχει Οργανισμός Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων. Συνεπώς, επί του παρόντος τα βιολογικά προϊόντα εισάγονται με την

πιστοποίηση που διαθέτουν από την χώρα προέλευσης, χωρίς αυτή να έχει οποιαδήποτε νομική συνέπεια στην ρωσική αγορά.

3.2.2 Συμπεράσματα – Προτάσεις

Η αγορά της Ρωσίας είναι μια πολύ ιδιαίτερη αγορά λόγω της πρόσφατης ένταξής της στη παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα..

Είναι χαρακτηριστικό ότι η χώρα ακόμα δεν είναι μέλος του παγκόσμιου οργανισμού εμπορίου.

Παρόλα αυτά τα Ελληνικά αγροτικά προϊόντα έχουν πρόσβαση στην Ρωσική αγορά από παλιά , ακόμα και επί κομμουνιστικού καθεστώτος.

Δεδομένης της μεγάλης βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου στην Ρωσία τα τελευταία χρόνια η αγορά του ελαιολάδου μπορεί να έχει λαμπρό μέλλον.

Η χώρα μας πρέπει να στοχεύσει στα εξής :

- αξιοποίηση της παραδοσιακής συμπάθειας που τρέφουν οι Ρώσοι για την Ελλάδα λόγω των κοινών θρησκευτικών καταβολών
- προώθηση ποιοτικών προϊόντων σε μικρές κυρίως συσκευασίες , ώστε να είναι πιο εύκολο για τον καταναλωτή να αποφασίσει να το αγοράσει.
- προσπάθεια να καταστεί το Ελληνικό ελαιόλαδο ισχυρό « όνομα » στην Ρωσική αγορά , να γίνει μόδα , δεδομένου ότι οι Ρώσοι , ιδίως η ανερχόμενη μεσαία τους τάξη , αρέσκονται στον δυτικό τρόπο ζωής και κατανάλωσης.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 4

ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4.1 SWOT Ανάλυση

Στο σημερινό πολύ ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον ο τομέας του ελαιολάδου στην Ελλάδα είναι εκτεθειμένος σε πολλές απειλές προερχόμενες κυρίως από τον ανταγωνισμό , αλλά και σε πολλές ευκαιρίες που μπορεί να εξασφαλίσει από την πρόσβαση που μπορεί να έχει στις παγκόσμιες αγορές.

Για αν επιτύχει να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες και να ελαχιστοποιήσει τις απειλές πρέπει αναδείξει τα δυνατά του σημεία και ταυτόχρονα να βελτιώσει τις αδυναμίες του.

Η SWOT είναι ανάλυση του εσωτερικού αλλά και του εξωτερικού περιβάλλοντος του τομέα του ελαιολάδου , που πραγματεύεται τα παρακάτω

Strength-Δυνατό Σημείο θεωρείται ένα εσωτερικό χαρακτηριστικό που ενδέχεται να αποβεί καθοριστικό στην προσπάθεια βελτίωσης και εκπλήρωσης της Αποστολής του.

Weak-Αδύνατο Σημείο είναι ένα εσωτερικό χαρακτηριστικό που καθιστά τον τομέα του ελαιολάδου προβληματικό και μη επαρκή στο να αντεπεξέλθει στον όλο και εντεινόμενο ανταγωνισμό.

Opportunity-Ευκαιρία είναι η εξωτερική (περιβαλλοντική) συνθήκη που προσφέρει σημαντικές βελτιωτικές προοπτικές στον τομέα.

Threat-Απειλή θεωρείται η εξωτερική κατάσταση που δημιουργεί σοβαρό ενδεχόμενο υπονόμευσης της αποτελεσματικής λειτουργίας του τομέα.

4.1.1 STRENGTHS – Δυνατά σημεία

Το πρότυπο της σύγχρονης υπερεντατικής γεωργίας το οποίο λειτούργησε αποδοτικά για πολλά χρόνια σε αρκετές αγροτικές περιοχές της Ε.Ε. και το οποίο οδήγησε σε ορισμένες περιπτώσεις στη δημιουργία πλεονασμάτων και ταυτόχρονα σε μόλυνση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος, εγκαταλείπεται πλέον. Την θέση του παίρνει σταδιακά ένα νέο πρότυπο, βασισμένο στην αρχή της αειφόρου ανάπτυξης, στο πλαίσιο του οποίου ιδιαίτερο ρόλο έχει η ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα ως οικονομική δραστηριότητα αλλά και ως "μέσο" συγκρότησης του πληθυσμού της υπαίθρου. Η κοινή αγροτική πολιτική της Ε.Ε. λαμβάνει υπόψη της περισσότερο από ποτέ την αναγκαιότητα για πλήρη συμβατότητα με τη κοινή πολιτική της Ε.Ε. για την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Στο πλαίσιο αυτό η νέα ΚΑΠ αποσκοπεί στην αποκατάσταση και αύξηση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών συμβάλλοντας στη διατήρηση και δημιουργία απασχόλησης.

Παράλληλα στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του καταναλωτή έρχονται τα γεωργικά προϊόντα υψηλής ποιότητας που παράγονται από συγκεκριμένες περιοχές, και τα οποία διαθέτουν ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά ενώ κατά την παραγωγή τους χρησιμοποιούνται ειδικές μέθοδοι παραγωγής. Η σημαντική ποιοτική υποβάθμιση των προϊόντων συμβατικής γεωργίας οδηγεί σε μεταβολή των διατροφικών προτύπων και σε αύξηση της ζήτησης για βιολογικά προϊόντα .

Η Ελληνική γεωργία γενικότερα και ο τομέας του ελαιολάδου ειδικότερα , μη έχοντας προλάβει να περάσει σε μεθόδους μαζικής παραγωγής και λειτουργώντας μέσα σε ένα ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον με μοναδικά μικροκλίματα ίσως έχει πλεονέκτημα για εφαρμογή αυτού του μοντέλου παραγωγής ποιοτικών προϊόντων.

Στα πλεονεκτημάτων επίσης συγκαταλέγονται:

Η ύπαρξη διαθέσιμων φυσικών και συχνά αναξιοποίητων στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η χαμηλή επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος από γεωργικές δραστηριότητες .

Οι ευνοϊκές προϋποθέσεις για την παραγωγή μικρής κλίμακας προϊόντων ποιότητας.

4.1.2 WEAKNESSES – Αδύνατα σημεία

Οι κυριότερες αδυναμίες του τομέα του ελαιολάδου οφείλονται κυρίως σε συνδυασμό διαρθρωτικών προβλημάτων της τοπικής οικονομίας, γεωμορφολογικών συνθηκών, αλλά και θεσμικών οργανωτικών αδυναμιών. Τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά αποτελούν μια ενότητα παραμέτρων που επιδρά αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα. Η απόσταση από τις μεγάλες αγορές, η ορεινότητα του εδάφους, τα κλιματολογικά χαρακτηριστικά, είναι ορισμένες από τις παραμέτρους που συνθέτουν την προβληματικότητα.

Η μη εφαρμογή στην παραγωγή καινοτομίας – τεχνολογίας δημιουργεί ένα επιπρόσθετο αρνητικό αναπτυξιακό παράγοντα που είναι η δυσκολία επαφής με την σύγχρονη τεχνολογία και τις νέες μεθόδους παραγωγής.

Η χαμηλή παραγωγικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων συνδυασμένη σε πολλές περιπτώσεις με τον μικρό κλήρο εμποδίζουν την επίτευξη οικονομικών κλίμακας.

Η έλλειψη επιχειρηματικού πνεύματος στους περισσότερους αγρότες εμποδίζει τη περαιτέρω ανάπτυξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, και την αναγκαία προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα και στις συνθήκες που προσδιορίζουν οι «αγορές».

Το δημογραφικό πρόβλημα είναι οξυμένο. Η ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού εμφανίζεται ιδιαίτερα προβληματική όχι μόνο σε σχέση με τη συνέχιση της άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων εντός του πρωτογενή τομέα αλλά και γενικότερα για την διατήρηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής των περιοχών αυτών δεδομένου ότι τα άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω αντιπροσωπεύουν το 22.8% του συνολικού πληθυσμού.

Η έλλειψη υποδομής στον κλάδο της μεταποίησης και τυποποίησης της πρωτογενούς παραγωγής ελαιολάδου έχει ως αποτέλεσμα την μικρή αξιοποίηση των φυσικών πόρων, την αύξηση της υποαπασχόλησης και την μειωμένη ανταγωνιστικότητα των παραγομένων προϊόντων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι το μεγαλύτερο μέρος του εξαγόμενου

ελαιολάδου της χώρας προωθείται χύμα στην Ιταλία , σε πολύ χαμηλές τιμές , και εκεί τυποποιείται και επανεξάγεται στις παγκόσμιες αγορές σε πολύ υψηλότερη τιμή.

Σημαντικά προβλήματα υπάρχουν όσον αφορά τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των συλλογικών φορέων των γεωργών σε αυτές τις περιοχές. Πολύ χαμηλή είναι η ενεργοποίηση νέων συλλογικών μορφών οργάνωσης, όπως οι ομάδες παραγωγών και οι διεπαγγελματικές οργανώσεις με αποτέλεσμα εκτός των άλλων, την αδυναμία αξιοποίησης των δυνατοτήτων που παρέχονται μέσω των διαφόρων προγραμμάτων, για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, τον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων, κλπ. Προβληματική είναι επίσης η εφαρμογή και διάχυση σύγχρονης τεχνολογίας με στόχο τη διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος. Οι αδυναμίες αυτές οφείλονται επίσης στη χαμηλή ενεργοποίηση των φορέων της δημόσιας διοίκησης σ' αυτές τις περιοχές.

4.1.3 OPPORTUNITIES – Ευκαιρίες

Η νέα προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, και η έμφαση που δίνεται στην ολοκληρωμένη βιώσιμη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου, αποτελεί μία σημαντική ευκαιρία για ανάπτυξη.

Επίσης στις ευκαιρίες που παρουσιάζονται για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη συγκαταλέγονται:

Η αυξανόμενη τάση «απόδρασης» των κατοίκων των αστικών περιοχών προς την ύπαιθρο.

Η αναζήτηση νέων μορφών τουριστικής δραστηριότητας και κυρίως η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος σαν πόλος έλξης μέσω νέων μορφών εναλλακτικού τουρισμού είτε με τη μορφή του αγροτουρισμού είτε με τη μορφή φυσιολατρικού τουρισμού, τουρισμού περιπέτειας κλπ.

Η βελτίωση της προσβασιμότητας μεγάλων «ζωνών» του ελληνικού αγροτικού χώρου που δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για το εμπόριο, τον αγροτουρισμό, και την συνεργασία μεταξύ φορέων και υπηρεσιών και οι

οποίοι μπορούν να καταστούν κινητήριες δυνάμεις για την αειφόρο ανάπτυξη.

Η παρατηρούμενη αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων υπέρ της ζήτησης τοπικών προϊόντων ποιότητας, ιδιαίτερα μετά τις απανωτές διατροφικές κρίσεις, δημιουργεί αυξημένη ζήτηση για τη παραγωγή τοπικών προϊόντων ποιότητας (ΠΟΠ και ΠΓΕ, βιολογικά).

4.1.4 THREATS – Απειλές

Η συνεχιζόμενη άρση του προστατευτισμού με βάση τις συνθήκες που διαμορφώνονται στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου (ΠΟΕ), αποτελεί την μεγαλύτερη απειλή για τον αγροτικό τομέα στην Ελλάδα. Ήδη στην νεά ΚΑΠ οι ενισχύσεις έχουν αποσυνδεθεί από την παραγωγή και μετά το 2013 κανείς δεν γνωρίζει αν θα διατηρηθούν.

Δεδομένου του υψηλού κόστους παραγωγής του ελαιολάδου στην Ελλάδα, ενδεχόμενη κατάργηση των ενισχύσεων ίσως αποβεί μοιραία για τον τομέα. Αναλυτικότερα οι αποφάσεις της ΠΟΕ αναμένεται ότι θα οδηγήσουν σε περαιτέρω φιλελευθεροποίηση του παγκόσμιου εμπορίου αγροτικών προϊόντων με συνέπεια η νέα μεταρρύθμιση της ΚΑΠ να έχει ως βασική της κατεύθυνση τη μείωση των δαπανών για άμεσα μέτρα στήριξης των τιμών των γεωργικών προϊόντων (τιμές παρέμβασης, εξαγωγικές επιδοτήσεις κτλ) με ταυτόχρονη αύξηση των άμεσων αντισταθμιστικών ρυθμίσεων υπέρ των παραγωγών.

Παράλληλα, οι εξελίξεις στην οικονομία σε παγκόσμιο επίπεδο δείχνουν ότι ο πρωτογενής και ο δευτερογενής τομέας αδυνατούν να δημιουργήσουν πλέον θέσεις εργασίας και παραμένει μόνο ο τριτογενής τομέας ως δημιουργός θέσεων εργασίας. Τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και γενικότερα στις αναπτυγμένες οικονομικά χώρες οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται απαιτούν εξειδικευμένο προσωπικό αφ' ενός και αφετέρου οι θέσεις εργασίας δημιουργούνται σε τομείς «έντασης γνώσης».

Διαφαίνεται η τάση, οι αγροτικές περιοχές να γνωρίσουν ένα νέο κύμα εγκατάλειψης από τους νέους για την αναζήτηση ευκαιριών απασχόλησης στις αστικές περιοχές, επιτείνοντας τα φαινόμενα πληθυσμιακής ερήμωσης στην ύπαιθρο.

4.2 Γενικά Ιστορικά Στοιχεία για την Ελιά

Πολλές είναι οι θεωρίες που υπάρχουν σχετικά με την προέλευση της ελιάς. Όλες, όμως, αναφέρονται σε λαούς της Μεσογείου. Αρκετοί είναι εκείνοι που θεωρούν σαν πιθανότερο τόπο προέλευσης της ελιάς τις περιοχές της Συρίας και της Μικράς Ασίας, με αφορμή το γεγονός ότι οι βουνοπλαγιές τους είναι κατάφυτες από άγριες ελιές.

Την άποψη αυτή, όμως, έρχεται να αντικρούσει μια άλλη θεωρία που πιστεύει ότι η ελιά προέρχεται από την Αφρική και πιο συγκεκριμένα από την Αβησσυνία και την Αίγυπτο. Στις περιοχές αυτές καλλιεργήθηκε η ελιά με συστηματικό τρόπο και από εκεί διαδόθηκε στην Κύπρο και σε άλλες περιοχές, όπως είναι το Μαρόκο, η Αλγερία, η Τυνησία και αλλού. Αξιοσημείωτη είναι η αναφορά του ιστορικού Θεόφραστου, στην οποία αναφέρεται ότι η ελιά φύτευε στην Κυρηναϊκή Χερσόνησο, στη Νότια-Ιταλία, στη Συρία και στην Αραβία, στα σημεία εκείνα που συνόρευαν με τη θάλασσα.

Εκτός αυτού, είναι γνωστό ότι στην Αίγυπτο υπήρχε η καλλιέργεια της ελιάς.

Κάτι όμως συνέβη γύρω στο 2000 π.Χ. και οι ελαιώνες εξαφανίστηκαν. Σχετικά με αυτό, υπάρχουν δύο πιθανές εκδοχές. Κατά την πρώτη εκδοχή, πιστεύεται ότι οι ελαιώνες καταστράφηκαν από άγνωστη μέχρι στιγμής φυσική καταστροφή, ενώ κατά τη δεύτερη, το ενδιαφέρον του πληθυσμού στράφηκε σε άλλο είδος καλλιέργειας.

Οι πρώτες, όμως, γραπτές μαρτυρίες σχετικά με την καλλιέργεια της ελιάς, προέρχονται από την Έλβα, μια περιοχή της Βόρειας Συρίας, όπου ανακαλύφθηκαν οι σχετικές πινακίδες, οι οποίες χρονολογούνται από τα μέσα της τρίτης χιλιετίας π.Χ. και αναφέρουν χαρακτηριστικά ότι γινόταν μεγάλη παραγωγή λαδιού στην περιοχή. Παρόμοιες πληροφορίες, που χρονολογούνται από τη δεύτερη χιλιετία π.Χ. υπάρχουν και στην περιοχή της Παλαιστίνης.

Όλες όμως οι απόψεις των ιστορικών θεωρούν το λεκανοπέδιο της Μεσογείου σαν το μέρος όπου πρωτοεμφανίστηκαν τα ελαιόδεντρα.

Η πρώτη καλλιέργεια ελαιόδεντρων στην Ελλάδα έγινε στην Κρήτη. Αυτό συνέβη στις αρχές της Μινωικής Εποχής.

Εκείνη την περίοδο τα ελαιόδεντρα υπήρχαν σε μια άγρια μορφή του φυτού που γνωρίζουμε σήμερα. Μετά το 2.000 π.Χ. η καλλιέργεια των ελαιόδεντρων στην Κρήτη έγινε συστηματική και ξεκίνησε να παίζει σημαντικό ρόλο για την οικονομία του νησιού.

Οι Κρητικοί έγιναν οι πρώτοι εξαγωγείς λαδιού στην ιστορία, τόσο στην ενδοχώρα της Ελλάδας όσο και στην Αφρική και τη Μέση Ανατολή. Πολύ σύντομα, τα ελαιόδεντρα άρχιζαν να εμφανίζονται και στην υπόλοιπη Ελλάδα και η ελιά έγινε το κύριο θρεπτικό προϊόν των Ελλήνων, μέχρι σήμερα .

Ο Μυκηναϊκός Πολιτισμός (περίπου 1600-1150 π.Χ.) άνθισε μετά τον θάνατο του Μινωικού βασιλείου. Η παραγωγή λαδιού ήταν εξίσου σημαντική για τους Μυκηναίους, οι οποίοι αναφέρεται ότι παρήγαγαν και αντάλλαζαν ελαιόλαδο.

Την Κλασική Εποχή Έλληνες φιλόσοφοι, όπως ο Διοσκουρίδης, ο Διοκλής, ο Αναξαγόρας και ο Εμπεδοκλής μελέτησαν τις φαρμακευτικές ιδιότητες του ελαιόλαδου και την ιστορική σημασία σαν θρεπτική πηγή υγείας. Ο Αριστοτέλης συνέβαλε στην ανάπτυξη της επιστήμης της ελαιοπαραγωγής, ενώ ο Σόλων, ο μεγάλος νομοθέτης της Αθήνας, εισήγαγε την πρώτη νομοθεσία για την προστασία των ελαιοπαραγωγών.

Η ελιά ήταν το σύμβολο της Ελλάδας στην αρχαιότητα και το ελαιόλαδο χρησιμοποιούνταν όχι μόνο για τις θρεπτικές του αξίες αλλά και για φαρμακευτικούς σκοπούς. Μεταξύ του 7ου και του 3ου αιώνα π.Χ. αρχαίοι φιλόσοφοι, φυσικοί και ιστορικοί κατέγραψαν τις βοτανικές του ιδιότητες.

Η συμβολική σημασία της ελιάς όπως και η κοινωνική και οικονομική αξία του ελαιόλαδου διείσδυσε σε όλους τους τομείς της ζωής κατά την αρχαιότητα. Το κλαδί της ελιάς ήταν το βραβείο στους Ολυμπιακούς αγώνες, από το 776 π.Χ. και συμβόλιζε την ειρήνη και την υποχρεωτική ανακωχή στην αρχαιότητα, σε όλο τον κόσμο, κατά τη διάρκεια των Αγώνων .

Η τιμή για τους νικητές στους Παναθηναϊκούς Αγώνες, που λάμβαναν χώρα κάθε τέσσερα χρόνια στην Αθήνα για να τιμήσουν την Θεά Αθηνά, την Προστάτιδα της πόλης, ήταν αμφορείς γεμάτοι με ελαιόλαδο.

Κατά τη διάρκεια της Χρυσής Εποχής της Αθήνας το δεύτερο μισό του 5^{ου} αιώνα π.Χ., οι Έλληνες εξήγαγαν το ελαιόλαδο και το έκαναν γνωστό σε όλο τον κόσμο .

Όταν οι Ρωμαίοι κατέκτησαν την Ελλάδα, μετά το 146 π.χ έμαθαν τα μυστικά της ελαιοπαραγωγής και τα εφάρμοσαν στην Ιταλία.

Η παραγωγή ελαιόλαδου στις Ελληνικές περιοχές κατά τη διάρκεια της Βυζαντινής εποχής συνεχίστηκε και η Αυτοκρατορία έκανε την μεγαλύτερη εξαγωγή λαδιού στον κόσμο. Ένα μεγάλο μέρος από την συνολική παραγωγή εκείνη την εποχή προερχόταν από ελαιώνες που υπήρχαν στα Χριστιανικά μοναστήρια.

Η παραγωγή του ελαιόλαδου στην Ελλάδα δεν επηρεάστηκε από την πτώση της Κωνσταντινούπολης στα Οθωμανικά στρατεύματα και το τέλος της Βυζαντινής εποχής.

Τον 19ο αιώνα και πιο συγκεκριμένα τον 20ο, η Ελλάδα έγινε ένας από τους πιο σημαντικούς εξαγωγείς του ποιοτικού ελαιόλαδου. Η ελιά και οι καρποί της παίζουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο στην κοινωνική κουλτούρα της χώρας όπως και στην οικονομική ζωή της.

4.3 Το ελαιόδεντρο

4.3.1 Βοτανικά Χαρακτηριστικά

Η επιστημονική ονομασία της ελιάς είναι *Olea europaea*. Η ελιά ανήκει στην οικογένεια *Oleaceae* η οποία περιλαμβάνει γύρω στα τριάντα είδη. Το κύριο χαρακτηριστικό του γένους *Olea* είναι η μακροζωία και η διατήρηση της παραγωγικότητας (Ποντίκης, 2000).

Το δέντρο της ελιάς είναι αειθαλές και το σχήμα και το μέγεθος της είναι ανάλογο με την ποικιλία, τη γονιμότητα του εδάφους, τις καλλιεργητικές φροντίδες και τις κλιματολογικές συνθήκες.

Ο κορμός είναι κυλινδρικός, λείος στα νεαρά δέντρα και ανώμαλος στα ηλικιωμένα δέντρα. Στα ηλικιωμένα δέντρα χοντραίνει πολύ ανάλογα με την ποικιλία, και έχει άφθονα εξογκώματα. Το ξύλο έχει κιτρινωπό χρώμα προς

τα εξωτερικά . Ανάλογα με την ποικιλία τα κλαδιά άλλοτε έχουν όρθια, πλάγια και επικλινή κατεύθυνση.

Τα φύλλα ανάλογα με την ποικιλία είναι στενά, λογχοειδή, μακρουλά ή πλατιά. Βγαίνουν στο βλαστό συνήθως δυο – δυο, απέναντι το ένα από το άλλο και ζουν μέχρι τρία χρόνια. Στην πάνω επιφάνεια τους καλύπτονται με χιτίνη, ενώ στην κάτω φέρουν μεγάλο αριθμό τριχών σχήματος ομπρέλας, οι οποίες τα προστατεύουν από υπερβολική απώλεια νερού.

Τα άνθη είναι σε βότρες και ανάλογα με την ποικιλία κυμαίνονται από δέκα – είκοσι που βγαίνουν στις μασχάλες των φύλων ή στην κορυφή των βλαστών (Ποντίκης, 2000). Τα άνθη είναι μικρά, κιτρινόλευκα, ευώδη. Όσο λιγότερα φύλλα έχει μια ελιά, τόσο περισσότερα ελαττωματικά άνθη παρατηρούνται. Τα άνθη είναι δυο ειδών. Το ένα είδος έχει κανονικά ανεπτυγμένους τους στήμονες και τον ύπερο.

Το άλλο είδος περιέχει μόνο στήμονες και ο ύπερος είναι ατροφικός λόγω έλλειψης νερού ή θρεπτικών συστατικών κατά την περίοδο της ανάπτυξης. Ο καρπός της ελιάς λέγεται δρύπη και αποτελείται από τη φλούδα, τη σάρκα, η οποία είναι πλούσια σε λίπη, και από τον πυρήνα. Έχει σχήμα σφαιρικό ή ελλειψοειδές και το μέγεθος είναι ανάλογο της ποικιλίας. Οι καρποί αρχικά έχουν χρώμα πράσινο, το οποίο με την πάροδο της ωριμάνσεως γίνεται ερυθρωπό και τελικά μαύρο.

Η ελιά αρχίζει να παράγει από τον τρίτο χρόνο μετά την φύτευση της. Σημαντική παραγωγή δίνει μετά τα έξι – επτά χρόνια της. Το δέντρο αν βρει κατάλληλες συνθήκες μπορεί να μεγαλώσει πάρα πολύ και να φτάσει σε τεράστιες διαστάσεις .

4.3.2 Ποικιλίες, Εδάφη, Κλιματολογικές Συνθήκες

Οι διάφορες ποικιλίες της ελιάς διακρίνονται σε εκείνες που είναι ιδανικές για ελαιοποίηση και σε εκείνες που είναι κατάλληλες κυρίως για κονσερβοποίηση και παρασκευή επιτραπέζιας ελιάς. Υπάρχουν ποικιλίες ελιάς που αποδίδουν ελαιόλαδα με καλύτερα οργανοληπτικά

χαρακτηριστικά. Παράγοντες σημαντικοί για την ποιότητα του ελαιόλαδου αποτελούν το έδαφος και οι κλιματολογικές συνθήκες.

Η ελιά ευδοκμεί στα βαθιά εδάφη. Όσο αφορά την υγρασία, πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια στα αμμώδη εδάφη γιατί δεν συγκροτούν υγρασία, ενώ προτιμότερα είναι τα αμμοαργιλώδη εδάφη τα οποία απορροφούν τις βροχές και δεν αφήνουν την υγρασία ούτε να εξατμιστεί, ούτε να εισχωρήσει βαθιά και αξιοποιείται καλύτερα από τις ρίζες. Στα πολύ γόνιμα και υγρά εδάφη ευνοείται πολύ η βλάστηση σε βάρος της κανονικής καρποφορίας και σαπίζουν οι ρίζες. Σε υγρά εδάφη στις πεδινές περιοχές ο καρπός γίνεται υδαρής και περιέχει λιγότερο λάδι, που είναι παχύρευστο, σκούρου χρώματος και κακής ποιότητας. Η ελιά προτιμά τα ασβεστούχα εδάφη και τα εδάφη πλούσια σε κάλλιο. Η χημική σύσταση του εδάφους επηρεάζει και την ποιότητα του λαδιού. Στα ασβεστώδη εδάφη το λάδι είναι εκλεκτό.

Οι πολύ ψηλές θερμοκρασίες αναστέλλουν τη βλάστηση, επηρεάζουν το σχηματισμό των ανθών και την ανάπτυξη και ωρίμανση του καρπού. Οι χαμηλές θερμοκρασίες προκαλούν ζημιές κατά την άνοιξη που βλασταίνει και ανθίζει η ελιά. Οι καταστροφές είναι μεγαλύτερες αν οι χαμηλές θερμοκρασίες συνοδεύονται με ψυχρά ρεύματα ανέμου. Οι καλύτερες θερμοκρασίες κατά τη διάρκεια της άνθησης είναι 18 – 20 βαθμούς κελσίου και κατά την καρπόδεση 20 -22 βαθμούς κελσίου.

Η υγροσκοπική κατάσταση της ατμόσφαιρας πρέπει να είναι ελαφρώς ξηρή, λόγω του ότι η αυξημένη ατμοσφαιρική υγρασία ευνοεί την ανάπτυξη επιβλαβών για την ελιά, εντόμων και μυκήτων. Από την άλλη η έλλειψη εδαφικής υγρασίας το καλοκαίρι, προκαλεί προσωρινή συρρίκνωση στον ελαιόκαρπο και μερικές φορές πτώση αυτού (Ποντίκης, 2000).

Η ομίχλη θεωρείται επιζήμια για κατά την ανθοφορία της ελιάς, γιατί προκαλεί ανθόρροια λόγω της ατελούς γονιμοποίησης των ανθών της. Το χαλάζι δεν προκαλεί μόνο σοβαρές ζημιές στην βλάστηση και στον καρπό της ελιάς, αλλά ευνοεί και την ανάπτυξη του βακτηρίου της φυματίωσης με τη δημιουργία πληγών πάνω στα διάφορα βλαστικά όργανα του δέντρου και μερικές φορές και στον ελαιόκαρπο.

Το χιόνι προκαλεί σπάσιμο των κλαδιών και βραχιόνων της ελιάς, κυρίως όταν τα δέντρα είναι ακλάδευτα ή φέρουν μεγάλο φορτίο καρπών. Οι ζεστοί και ξηροί άνεμοι, καθώς και οι ψυχροί και οι υγροί κατά την περίοδο της ανθήσεως της ελιάς, επηρεάζουν αρνητικά την καρπόδεση και κατ' επέκταση την καρποφορία της. (Τμήμα Γεωργίας Κύπρου, 2000).

4.3.3 Κλάδεμα

Η διαμόρφωση του μεγέθους και του σχήματος των ελαιόδεντρων γίνεται αποκλειστικά με το κλάδεμα. Το κλάδεμα σε συνεργασία με την άρδευση και την φυτοπροστασία συνεισφέρει σε σημαντικό βαθμό στην παραγωγικότητα του ελαιώνα.

Με το κλάδεμα εξασφαλίζονται:

- Η προσαρμοστικότητα του ελαιώνα στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής
- Η κανονική καρποφορία και η μακροζωία του ελαιόδεντρου
- Η ανανέωση των δέντρων
- Η αποφυγή ασθενειών και η καλύτερη καταπολέμηση των εχθρών της ελιάς
- Η συγκομιδή με μεγαλύτερη ευκολία
- Η εξοικονόμηση νερού και ενέργειας
- Ο περιορισμός των απαιτήσεων των δέντρων σε θρεπτικά στοιχεία

Το κλάδεμα πραγματοποιείται όταν αυτό είναι αναγκαίο, ενώ θα πρέπει να αφαιρείται ότι είναι περιττό. Στην ελιά εφαρμόζουμε τριών ειδών κλαδέματα: το κλάδεμα σχηματισμού, το κλάδεμα καρποφορίας και το κλάδεμα ανανέωσης. Το κλάδεμα σχηματισμού γίνεται τα πρώτα χρόνια μετά τη φύτευση των ελαιόδεντρων. Με το κλάδεμα σχηματισμού δίνουμε στην ελιά ένα ορισμένο σχήμα το οποίο σχετίζεται με την υγεία του δέντρου και την κανονική καρποφορία του. Για τις Μεσογειακές συνθήκες δίνεται το ημισφαιρικό σχήμα όπου το δέντρο έχει το σχήμα ανοικτής ομπρέλας. Το κλάδεμα μόρφωσης γίνεται κάθε χρόνο.

Το κλάδεμα καρποφορίας είναι μια βασική φροντίδα για την ελιά και αποσκοπεί στο αραίωμα βλαστών, στην αφαίρεση μη παραγωγικών βλαστών

και βλαστών που δημιουργούν προβλήματα στο εσωτερικό του δέντρου καθώς και στον περιορισμό του ύψους των ελαιόδεντρων.

Έτσι εξασφαλίζεται στα ελαιόδεντρα ο αναγκαίος φωτισμός και αερισμός, βοηθούνται να βγάλουν νέα βλάστηση και δημιουργούνται ευνοϊκές συνθήκες για την καρποφορία. Τα ελαιόδεντρα κλαδεύονται με τέτοιο τρόπο ώστε να δώσουν ξανά παραγωγή το δεύτερο χρόνο μετά το κλάδεμα.

Το κλάδεμα ανανέωσης εφαρμόζεται όταν τα ελαιόδεντρα είναι γέρικα και χρειάζεται να ανανεωθεί η κόμη τους. Επίσης, εφαρμόζεται όταν έχουν πάθει ζημιά από παγετό ή ακραίες καιρικές συνθήκες. Η περίοδος μετά την συγκομιδή είναι η πιο κατάλληλη για το κλάδεμα ανανέωσης των ελαιόδεντρων. Οι πρώτοι βλαστοί από την ανανέωση του δέντρου αρχίζουν να εμφανίζονται την άνοιξη. Τα ανανεωμένα ελαιόδεντρα αποκτούν σε σύντομο χρονικό διάστημα πλούσια βλάστηση που τα βοηθά να μπουκώσουν σε καρποφορία. (Τμήμα Γεωργίας Κύπρου, 2000).

4.3.4 Λίπανση

Η ελιά έχει ανάγκη από λιπάσματα για να έχει ικανοποιητική καρποφορία και παραγωγή κάθε χρόνο. Οι ποσότητες του λιπάσματος που χρειάζονται εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες όπως είναι η ηλικία των δέντρων, η γονιμότητα του εδάφους, και από το αν αρδεύονται ή όχι. Με τη λίπανση στο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από τη συγκομιδή του ελαιόκαρπου μέχρι την άνθηση, βοηθούμε τα ελαιόδεντρα να βρίσκονται σε άριστη θρεπτική κατάσταση. Οι λιπάνσεις πρέπει να γίνονται έγκαιρα για να υπάρχουν στην διάθεση των ελαιόδεντρων τα απαραίτητα θρεπτικά στοιχεία, Άζωτο, Φώσφορος και Κάλιο. Το Άζωτο χρειάζεται σε μεγάλες ποσότητες, σε όλη τη διάρκεια του χρόνου προκειμένου το ελαιόδεντρο να αναπτύξει καλή βλάστηση και καρποφορία. Τα φωσφοροκαλιούχα λιπάσματα συντελούν στη γρήγορη ωρίμανση και αυξάνουν την περιεκτικότητα του καρπού στα στοιχεία αυτά. Το Κάλιο βοηθά το δέντρο να αναπτύξει αντοχή στο ψύχος, στην ξηρασία και στις μυκητολογικές ασθένειες. (Τμήμα Γεωργίας Κύπρου, 2000).

4.3.5 Άρδευση

Η άρδευση έχει ευνοϊκές επιδράσεις στη βλάστηση, στην ανθοφορία και στην καρποφορία της ελιάς. Η ελιά είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη στην έλλειψη νερού κατά το στάδιο της ανθοφορίας (Απρίλιο – Μάιο) και για αυτό το λόγο η άρδευση κατά την περίοδο αυτή πρέπει να αρχίσει έγκαιρα έτσι που τα δέντρα να μην διψάσουν, πράγμα το οποίο θα συμβάλει στην πτώση των ανθών της ελιάς και έτσι θα μειωθεί η παραγωγή της. Επίσης, οι ανάγκες σε νερό της ελιάς κατά τον Ιούνιο που είναι η περίοδος σκλήρυνσης του πυρήνα και τον Αύγουστο που αρχίζει το φούσκωμα του καρπού είναι ψηλές. Το φθινόπωρο με ικανοποιητικό νερό στη διάθεση τους, ολοκληρώνεται ο σχηματισμός του λαδιού και ο καρπός αποκτά το κανονικό του μέγεθος. Αν κατά τη διάρκεια του φθινοπώρου δεν υπάρχει αρκετό νερό στη διάθεση των ελιών, οι καρποί συρρικνώνονται και υποβαθμίζεται η ποιότητα του λαδιού. Αντίθετα, αν το πότισμα γίνεται με μεγαλύτερες ποσότητες από τις πραγματικές ανάγκες σε νερό των ελιών, έχουμε σπατάλη νερού και δημιουργούνται συνθήκες ανάπτυξης διαφόρων ασθενειών. Στην πράξη χρησιμοποιούνται πολλά και διάφορα συστήματα άρδευσης.

Κυριότερα από αυτά είναι το σύστημα των σταγόνων και οι μικροεκτοξευτήρες. Τα δυο αυτά συστήματα άρδευσης συστήνονται διότι αν εφαρμοστούν και λειτουργήσουν σωστά, γίνεται ορθολογική χρήση του νερού και του λιπάσματος.

Το σύστημα των σταγόνων μπορεί να εφαρμοστεί με διάφορους τρόπους, όπως είναι η μονή – διπλή γραμμή και ο κύκλος. Η μονή γραμμή τοποθετείται κατά μήκος του κορμού των δέντρων, η διπλή γραμμή κατά πλάτος του κορμού και ο κύκλος καλύπτει την περιφέρεια του δέντρου (Τμήμα Γεωργίας Κύπρου, 2000).

Στο σύστημα των μικρών εκτοξευτήρων, για κάθε δέντρο τοποθετείται ένας εκτοξευτήρας ανάλογα με την ηλικία των ελιών. Η χρησιμοποίηση διπλών εκτοξευτήρων για κάθε δέντρο πρέπει να αποφεύγεται.

Οι ετήσιες ανάγκες σε νερό των ελιών εξαρτώνται από την ηλικία, την ανάπτυξη των δέντρων και τις τοπικές κλιματολογικές συνθήκες.

Για τη σωστή εφαρμογή των προγραμμάτων άρδευσης πρέπει απαραίτητα το σύστημα άρδευσης να εγκατασταθεί και να λειτουργεί σωστά έτσι που ο γεωργός να

ελέγχει την άρδευση. Για έλεγχο της άρδευσης χρησιμοποιούνται διάφορα βοηθητικά όργανα όπως είναι ο υδρομετρητής, τα τενσιόμετρα και τα πιεσόμετρα. Με τον υδρομετρητή μετράμε την ποσότητα του νερού που δίνεται στη φυτεία κατά πότισμα, και με τα τενσιόμετρα ελέγχεται η κατάσταση της εδαφικής υγρασίας στην περιοχή του ριζοστρώματος των ελιών. Με τα τενσιόμετρα καθορίζεται η συχνότητα άρδευσης δηλαδή κάθε πόσες μέρες θα ποτίζεται η φυτεία. Με τα πιεσόμετρα ελέγχεται η πίεση λειτουργίας του συστήματος που στις σταγόνες που είναι γύρω στην 1 ατμόσφαιρα και στους μικρούς εκτοξευτήρες στις 2 ατμόσφαιρες (Τμήμα Γεωργίας Κύπρου, 2000).

4.3.6 Εχθροί και Ασθένειες

Οι σημαντικότεροι εχθροί της ελιάς είναι ο Δάκος, ο Πυρηνοτρήτης, ο Ρυγχίτης, ο Φλοιοτρίβης, η Κηκιδόμυγα των βλαστών, τα Κοκκοειδή ή ψώρες, η Μαργαρόνια, η Ζευζέρα και τα Ακάρεα

Οι σημαντικότερες ασθένειες είναι το Κυκλοκόνιο (προσβάλει φύλλα, βλαστούς και καρπούς), το Βερτιτσίλιο (προσβάλει τα ελαιόδεντρα που ποτίζονται) και η Στάχτη (προσβάλει τα φύλλα) (Τμήμα Γεωργίας Κύπρου, 2000).

4.3.7 Πολλαπλασιασμός

Η ελιά πολλαπλασιάζεται με διάφορους τρόπους που κατατάσσονται σε δυο κατηγορίες. Η μια κατηγορία είναι ο εγγενής τρόπος και η άλλη ο αγενής τρόπος πολλαπλασιασμού (Τμήμα Γεωργίας Κύπρου, 2000):

- Ο εγγενής τρόπος είναι ο πολλαπλασιασμός με σπόρο και ακολουθεί ο εμβολιασμός της επιθυμητής ποικιλίας.
- Ο αγενής τρόπος είναι ο πολλαπλασιασμός με μοσχεύματα, με γόγγυρους ή σφαιροβλάστες, με παραφυάδες ή καταβολάδες. Ο επικρατέστερος τρόπος

πολλαπλασιασμού είναι τα μοσχεύματα. Για αλλαγή ποικιλίας ο καλύτερος τρόπος είναι με εμβολιασμό.

4.3.8 Χρόνος Συγκομιδής

Η συγκομιδή είναι παράγοντας ο οποίος θεωρείται καθοριστικός για την ποιότητα και τη γεύση του παραγόμενου λαδιού. Έτσι η συγκομιδή του καρπού θα πρέπει να γίνεται στο άριστο στάδιο της ωρίμανσης, το οποίο είναι εμφανές όταν ο

καρπός έχει μαυρίσει κατά τα $\frac{3}{4}$, και αυτό συμπίπτει με την αρχή της αλλαγής του χρώματος του από πράσινο σε κίτρινο – μελανό – ιώδες. Οι ελιές σε αυτή τη φάση δίνουν την καλύτερη ποιότητα σε ελαιόλαδο, ενώ φθάνουν στο υψηλότερο σημείο περιεκτικότητας σε χυμό. Αν η συγκομιδή του ελαιόκαρπου γίνει πολύ γρήγορα, τότε η απόδοση σε ελαιόλαδο είναι μικρή και η ποιότητα όχι καλή.

Στην Ελλάδα η συγκομιδή αρχίζει τον Οκτώβριο ή τον Νοέμβριο, ανάλογα με την περιοχή και ολοκληρώνεται τον Μάρτιο.

4.3.9 Τρόποι Συγκομιδής Ελαιόκαρπου

Οι τρόποι συγκομιδής του ελαιόκαρπου ποικίλουν από περιοχή σε περιοχή και συχνά εξαρτώνται από την ποικιλία της ελιάς και από τον χαρακτήρα της καλλιέργειας. Οι πιο συνηθισμένοι τρόποι συλλογής είναι από το έδαφος, με ραβδισμό, με το χέρι, με τίναγμα ή σείσιμο του δέντρου και με ελαιοραβδιστικά.

4.4 Η καλλιέργεια της ελιάς στην Ελλάδα

Η ελιά κατέχει την πρώτη θέση στη χώρα μας μεταξύ των δενδρωδών καλλιεργειών ως προς το μέγεθος των εκτάσεων που καταλαμβάνει και ως προς τον αριθμό των καλλιεργούμενων δένδρων.

Κυρίως καλλιεργείται στην Κρήτη, Πελοπόννησο, τα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους. Η συνολική έκταση ελαιοκαλλιέργειας ανέρχονταν το 2000 περίπου σε 7.300.000 στρέμματα με 140.900.000 δέντρα (Ποντίκης).

Καλλιεργείται όμως και σε πεδινές περιοχές της , Στερεάς Ελλάδας , της Βόρειας Ελλάδας όπως π.χ στην Χαλκιδική και στην Θράκη.

Οι ποικιλίες που καλλιεργούνται στην Ελλάδα φτάνουν τις 27 μεταξύ των οποίων οι σπουδαιότερες είναι η Καλαμών, η Χονδρολιά Χαλκιδικής, η Κορωνέικη, και η Αμφίσσης. Από αυτές τις ποικιλίες, η Χονδρολιά Χαλκιδικής καλλιεργείται ευρέως στη Βόρεια Ελλάδα .

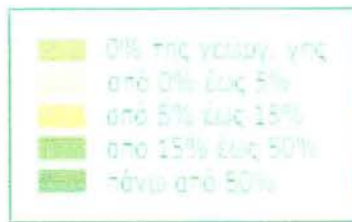
Η εξέχουσα θέση της καλλιέργειας αυτής στην Ελλάδα, οφείλεται στην ύπαρξη ευνοϊκών κλιματικών συνθηκών για την ανάπτυξή της και στη δυνατότητα αξιοποίησης μεγάλων εκτάσεων που θεωρούνται ακατάλληλες για άλλες καλλιέργειες.

Η οικονομική σημασία της καλλιέργειας της ελιάς στην Ελλάδα είναι μεγάλη, αφού τα προϊόντα της αποτελούν βασικό στοιχείο διατροφής του πληθυσμού της χώρας και αξιόλογο παράγοντα εξασφάλισης συναλλάγματος από τις εξαγωγές.

Στους παρακάτω χάρτες φαίνονται οι περιοχές που καλλιεργείται η ελιά τόσο για παραγωγή ελαιολάδου , όσο και για παραγωγή βρώσιμης ελιάς.

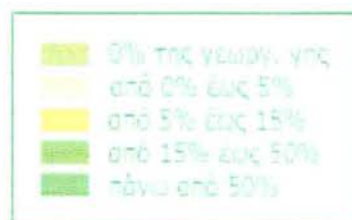
ΧΑΡΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗΣ
ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΠΟΙΗΣΙΜΗΣ ΕΛΙΑΣ





ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ (2004)

**ΧΑΡΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗΣ
ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ**



ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ (2004)

Τις τελευταίες δεκαετίες στην Ελλάδα παρατηρούμε αύξηση του αριθμού των καλλιεργούμενων δένδρων , αύξηση της παραγωγής καθώς και αύξηση της ακαθάριστης αξίας παραγωγής.

Μετά την είσοδο της χώρας μας στην Ε.Ε και ιδιαίτερα κατά την δεκαετία του 1990 η αύξηση αυτή είναι μεγάλη.

Αυτό οφείλεται στην πολιτική της τότε ΚΑΠ που ενίσχυε την ποσότητα των παραγόμενων προϊόντων και ίσως και στα λεγόμενα πανωγραψίματα που γινόντουσαν από τους αγρότες και τα ελαιοτριβεία , δηλαδή δήλωση ψευδών στοιχείων όσων αφορά την παραγωγή και των αριθμό των δένδρων με σκοπό την αύξηση του ποσού της επιδότησης.

Εκτίμηση του μεγέθους της παρανομίας δεν είναι δυνατό να γίνει , και χαρακτηριστικό είναι ότι σε όποια ένωση συνεταιρισμών ή ελαιοτριβείο επιχειρηθεί έλεγχος , εντός ολίγων ημερών από κάποιο « ατύχημα » καταστρέφεται το αρχείο του.

Στους παρακάτω πίνακες εμφανίζεται η εξέλιξη της καλλιέργειας της ελιάς στην Ελλάδα από το 1961.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΕΛΑΙΟΠΟΙΗΣΙΜΗΣ ΕΛΙΑΣ

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τόνοι)	ΤΙΜΗ ΕΥΡΩ/ΚΙΛΟ	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ - ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ
1961	75.054.357,00	247.855,00	0,04	10.823,42
1962	76.108.892,00	55.807,00	0,06	3.128,14
1963	76.476.950,00	209.413,00	0,06	11.811,94
1964	77.329.900,00	129.474,00	0,06	7.409,37
1965	77.286.740,00	190.740,00	0,06	11.251,28
1966	78.056.340,00	185.000,00	0,06	11.347,03
1967	79.261.400,00	185.000,00	0,06	11.618,49
1968	81.079.000,00	153.635,00	0,07	11.136,57
1969	83.946.700,00	155.626,00	0,07	11.554,92
1970	85.708.340,00	197.700,00	0,08	16.564,45
1971	86.679.600,00	183.000,00	0,08	14.505,74
1972	87.100.000,00	249.400,00	0,09	21.745,19
1973	87.929.900,00	192.400,00	0,11	21.241,64
1974	88.300.000,00	237.000,00	0,14	33.287,81
1975	88.734.780,00	257.000,00	0,16	41.233,13

1976	90.037.000,00	225.000,00	0,16	36.983,86
1977	91.660.000,00	231.000,00	0,18	41.949,46
1978	93.268.833,00	235.000,00	0,22	50.655,17
1979	95.685.699,00	203.000,00	0,24	48.815,32
1980	97.659.501,00	330.000,00	0,29	94.714,60
1981	99.051.452,00	230.000,00	0,33	75.672,19
1982	100.443.403,00	324.470,00	0,38	124.522,21
1983	100.574.277,00	222.445,00	0,49	107.961,71
1984	102.822.284,00	202.237,00	0,60	120.713,08
1985	103.023.129,00	344.130,00	0,70	240.421,39
1986	103.450.000,00	220.000,00	0,87	192.134,41
1987	103.802.055,00	298.000,00	0,92	275.218,20
1988	103.982.735,00	313.800,00	0,99	310.245,29
1989	103.951.621,00	319.778,00	1,19	381.856,69
1990	104.291.779,00	167.367,00	1,65	276.770,74
1991	104.950.000,00	364.100,00	2,50	909.678,34
1992	105.760.046,00	303.500,00	1,69	512.952,85
1993	106.248.762,00	268.000,00	1,74	466.866,62
1994	110.772.737,00	357.785,00	1,96	700.009,11
1995	114.003.029,00	407.450,00	2,33	950.342,00
1996	117.905.650,00	454.640,00	3,18	1.445.481,68
1997	121.182.101,00	453.000,00	2,46	1.116.593,48
1998	122.481.028,00	466.000,00	1,98	922.290,24
1999	130.769.382,00	413.000,00	2,08	859.561,17
2000	129.053.238,00	430.000,00	1,85	795.641,97
2001	135.951.606,00	360.000,00	1,89	680.402,64
2002	137.338.029,00	414.000,00	2,17	898.380,00
2003	137.372.304,00	306.940,00	2,19	672.199,00

ΠΗΓΗ : ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τόνοι)	ΤΙΜΗ ΕΥΡΩ/ΚΙΛΟ	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ - ΣΕ ΧΙΛ ΕΥΡΩ
1961	10.630.613,00	82.966,00	0,02	1.283,14

1962	11.077.191,00	12.004,00	0,03	318,11
1963	11.493.300,00	53.538,00	0,02	1.256,94
1964	11.909.404,00	28.698,00	0,02	628,28
1965	12.074.626,00	45.847,00	0,02	1.101,94
1966	12.200.355,00	45.000,00	0,02	1.061,78
1967	12.110.600,00	61.300,00	0,03	1.651,46
1968	12.242.700,00	45.155,00	0,03	1.489,48
1969	12.534.940,00	46.690,00	0,04	1.657,96
1970	12.525.000,00	42.000,00	0,04	1.638,09
1971	13.294.000,00	77.000,00	0,03	2.440,50
1972	16.058.050,00	60.700,00	0,04	2.194,64
1973	17.000.000,00	67.257,00	0,04	2.937,00
1974	17.795.835,00	67.300,00	0,05	3.166,01
1975	18.310.880,00	95.000,00	0,05	4.611,30
1976	19.138.770,00	54.000,00	0,08	4.091,80
1977	19.557.700,00	68.980,00	0,10	6.556,90
1978	19.966.660,00	69.700,00	0,09	6.443,29
1979	19.325.004,00	49.800,00	0,12	5.824,01
1980	21.639.647,00	87.000,00	0,13	11.152,34
1981	22.103.155,00	75.500,00	0,15	11.184,86
1982	22.566.663,00	97.150,00	0,17	16.225,41
1983	22.726.804,00	74.650,00	0,21	15.517,12
1984	22.872.403,00	88.370,00	0,23	19.953,60
1985	23.095.068,00	85.370,00	0,28	24.216,77
1986	23.275.000,00	78.370,00	0,34	26.945,94
1987	23.425.000,00	61.230,00	0,40	24.368,01
1988	23.550.000,00	88.670,00	0,37	33.230,11
1989	23.628.215,00	80.547,00	0,40	32.504,82
1990	23.889.667,00	65.549,00	0,57	37.215,29
1991	24.178.338,00	104.840,00	0,68	71.386,58
1992	24.719.913,00	69.200,00	0,59	40.746,26
1993	25.614.817,00	83.550,00	0,53	43.948,65
1994	25.475.659,00	61.240,00	0,83	51.083,96
1995	24.895.382,00	100.000,00	0,68	68.337,49
1996	25.695.736,00	70.030,00	0,97	67.884,40
1997	25.793.628,00	135.100,00	0,99	133.391,18
1998	27.229.622,00	85.000,00	1,01	85.795,74
1999	27.592.145,00	92.000,00	0,68	62.457,40
2000	31.914.379,00	80.000,00	0,88	70.315,48
2001	24.715.116,00	95.000,00	0,96	91.200,00
	24.775.885,00	117.000,00	1,23	143.910,00

2002				
2003	24.645.584,00	88.460,00	1,29	114.113,00

ΠΗΓΗ : ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

4.5 Έκθλιψη Ελαιολάδου- Ελαιοτριβεία

4.5.1 Γενικά

Η μέθοδος που επικρατούσε μέχρι το τέλος τις δεκαετίας του 1950 σε όλες τις ελαιοπαραγωγικές χώρες ήταν η μέθοδος της πίεσης και ο τύπος του ελαιοτριβείου είχε την ονομασία κλασικό ελαιοτριβείο .

Σε αυτή τη διαδικασία μετά την αποφύλλωση, το πλύσιμο και την άλεση του ελαιοκάρπου πραγματοποιείται η μάλαξη της ελαιοζύμης.

Στην συνέχεια πραγματοποιείται με πίεση σε υδραυλικά πιεστήρια και λαμβάνουμε ελαιόλαδο μαζί με τα φυτικά υγρά και ελαιοπυρήνα .

Στη συνέχεια ο διαχωρισμός του ελαιολάδου από τα φυτικά υγρά πραγματοποιείται με διαχωριστήρα .

Όλη η παραπάνω διαδικασία πραγματοποιείται σε χαμηλές θερμοκρασίες.

Στο τέλος τις δεκαετίας του 1960 , η βιομηχανία που ασχολείται με την κατασκευή μηχανημάτων ελαιουργείων μετά από πολλές δοκιμές έφερε σε κυκλοφορία τον οριζόντιο διαχωριστήρα που κυριολεκτικά αυτή η ανακάλυψη άλλαξε την εικόνα του ελαιοτριβείου .

Αυτός ο τύπος του ελαιοτριβείου πήρε την ονομασία φυγοκεντρικό ελαιοτριβείο.

Έχουμε δυο τύπους φυγοκεντρικών ελαιοτριβείων

- φυγοκεντρικό ελαιοτριβείο τριών φάσεων

Σε αυτή τη διαδικασία μετά την μάλαξη της ελαιοζύμης τροφοδοτούμε τον οριζόντιο διαχωριστήρα (ντεκαντερ) με ελαιοζυμη και προσθήκη νερού και εκεί με την βοήθεια της φυγόκεντρης δύναμης , διαχωρίζεται το ελαιόλαδο από τα απόνερα και τον ελαιοπυρήνα .

Στην συνέχεια το ελαιόλαδο που παραλαμβάνουμε από τον οριζόντιο διαχωριστήρα που έχει και λίγα φυτικά υγρά το διαχωρίζουμε άλλη μια φορά σε φυγοκεντρικό διαχωριστήρα .

Τα πλεονεκτήματα αυτής της μεθόδου είναι

- καλύτερες συνθήκες εργασίας και μικρότερο αριθμό εργατικού δυναμικού
- καλύτερη ποιότητα ελαιολάδου
- μεγαλύτερη δυναμικότητα και αυτοματισμός στην επεξεργασία του ελαιοκάρπου.

Στον αντίποδα μειονεκτήματα

- μεγαλύτερο ύψος της απαιτούμενης επένδυσης για την αγορά και εγκατάσταση των μηχανημάτων
- μεγαλύτερη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και κυρίως νερού
- μεγαλύτερη ποσότητα υγρών απόβλητων

Αυτή η μέθοδος άρχισε να υιοθετείται στη χώρα μας από το τέλος της δεκαετίας του 70 και αντικατέστησε με γρήγορους ρυθμούς τα παραδοσιακά πιεστήρια και στις μέρες μας έχει επικρατήσει σχεδόν ολοκληρωτικά.

- φυγοκεντρικό ελαιοτριβείο δυο φάσεων

Αυτή η μέθοδος , κάνει την εμφάνιση της στις αρχές τις δεκαετίας του 1990 και υιοθετείται σε μεγάλο βαθμό στην Ισπανία.

Σε αυτή τη διαδικασία μετά την μάλαξη της ελαιοζύμης τροφοδοτούμε τον οριζόντιο διαχωριστήρα με ελαιοζυμη χωρίς προσθήκη νερού και μετά το διαχωρισμό με τη βοήθεια της φυγόκεντρης δύναμης , παίρνουμε ελαιόλαδο και ελαιοπυρήνα με αυξημένη υγρασία διότι όλα τα φυτικά υγρά της ελιάς πηγαίνουν στον ελαιοπυρήνα.

Πλεονεκτήματα αυτής της μεθόδου

- παράγεται μεγαλύτερη ποσότητα ελαιολάδου
- Το ελαιόλαδο που παράγεται με διφασική λειτουργία έχει μεγαλύτερη συγκέντρωση πολυφαινόλων γεγονός που το καθιστά ανθεκτικότερο κατά την διάρκεια της αποθήκευσης
- μεγάλη οικονομία στη κατανάλωση νερού
- δεν παράγονται υγρά απόβλητα , γεγονός που το καθιστά ιδιαίτερα φιλικό στο περιβάλλον

Στον αντίποδα μειονεκτήματα αυτής της μεθόδου

-ελαιοπυρήνας με αυξημένη υγρασία και χαμηλή εμπορική αξία

-χρειάζεται στεγανό σιλό για αποθήκευση , στεγανή καρότσα φορτηγού για μεταφορά και κατάλληλο πυρηνελαιουργείο για την επεξεργασία του .

4.5.2 Η τωρινή κατάσταση των ελαιοτριβείων

Το ελαιοτριβεία ταξινομούνται ανάλογα με τον όγκο του εκθλιβόμενου ελαιοκάρπου ανά ημέρα σε δυο κατηγορίες

- επιχειρήσεις χαμηλής όχλησης

Όταν επεξεργάζονται μέχρι 50.000 κιλά ελαιοκάρπου την ημέρα.

Σε αυτή την κατηγορία ανήκει η μεγάλη πλειοψηφία των ελαιοτριβείων της χώρας.

- επιχειρήσεις μέσης όχλησης

Όταν επεξεργάζονται πάνω από 50.000 κιλά ημερησίως

Σε αυτή την κατηγορία ανήκει μια μικρή μειοψηφία των ελαιοτριβείων της χώρας.

Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να δούμε με ποια νομική μορφή λειτούργησαν τα ελαιοτριβεία της χώρας την ελαιοκομική περίοδο 2005-2006

ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΑ		
ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	955	44,8
ΣΥΝΑΙΤΕΡΙΣΜΟΙ	419	19,7
ΟΕ – ΣΕ	661	31,1
ΕΠΕ	29	1,4
ΑΕ	46	2,2
ΑΛΛΟ	17	0,8
	2127	100

Από την νομική μορφή που έχουν τα ελαιοτριβεία προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό είναι οικογενειακές επιχειρήσεις μικρού μεγέθους και ένα περίπου 20% συνεταιρισμοί.

Το ελαιοτριβείο στη χώρα μας επιτελεί σπουδαίο έργο τόσο στον οικονομικό όσο και στον κοινωνικό ιστό της χώρας.

Είναι παραδοσιακή δραστηριότητα , που όμως τώρα με την αλλαγή φιλοσοφίας της νέας Κ.Α.Π, καλείται να μετατραπεί σε σύγχρονη επιχείρηση που να πληροί όλες τις προδιαγραφές , σε κτιριακές εγκαταστάσεις , σε μηχανολογικό εξοπλισμό , σε οργάνωση και λειτουργία και ταυτόχρονα να είναι οικονομικά βιώσιμο.

Το ελαιοτριβείο καλείται να παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην διαδικασία παραγωγής του ελαιολάδου ιδίως στον τομέα της ποιότητας που σύμφωνα με την ΚΑΠ είναι το νέο μεγάλο στοίχημα για την ευρωπαϊκή και την ελληνική γεωργία.

Για το ελληνικό ελαιόλαδο ο παράγοντας ποιότητα έχει εξαιρετική σημασία εξ αιτίας του γεγονότος , ότι οι διαρθρωτικές αδυναμίες που χαρακτηρίζουν το τομέα της ελαιοκαλλιέργειας της χώρας , συνεπάγονται αυξημένο κόστος παραγωγής που κάποιες έρευνες το τοποθετούν στο επίπεδο των 2,60 ευρώ το κιλό.

Η προοπτική και το μέλλον του ελληνικού ελαιολάδου και του κλάδου των ελαιοτριβείων θα εξαρτηθούν σε πολύ μεγάλο βαθμό από την βελτίωση , διασφάλιση και κυρίως ανάδειξη σε επίπεδο καταναλωτή της ποιότητας του προϊόντος .

Αυτό όμως που έχει ιδιαίτερη σημασία στην υπόθεση ποιότητα ελαιολάδου είναι ότι όλοι όσοι εμπλέκονται στη διαδικασία από το χωράφι έως το τραπέζι του καταναλωτή δηλαδή ο ελαιοπαραγωγός , το ελαιοτριβείο, ο διακινητής χύμα ελαιολάδου , ο τυποποιητής ελαιολάδου και ο διακινητής του προϊόντος στο τελικό καταναλωτή , όλοι μαζί και ο καθένας ξεχωριστά επηρεάζουν την ποιότητα του ελαιολάδου.

Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι το ελαιοτριβείο για να παράγει ασφαλές και ποιοτικό ελαιόλαδο θα πρέπει να παραλαμβάνει από τον ελαιοπαραγωγό τον

ελαιόκαρπο σε άριστη κατάσταση και εάν είναι δυνατόν με πιστοποιημένη διαδικασία καλλιέργειας .

Τα κρίσιμα σημεία που πρέπει να προσεχθούν στην διαδικασία της έκθλιψης και τα οποία είναι καθοριστικά για την ποιότητα του ελαιολάδου είναι :

- οι συνθήκες αποθήκευσης του ελαιοκάρπου στο ελαιοτριβείο πριν την έκθλιψη

Πρέπει να πληρούν τους όρους της ορθής υγιεινής πρακτικής και ο χρόνος παραμονής του ελαιοκάρπου θα πρέπει να ελαχιστοποιείται μέχρι την στιγμή της έκθλιψης ώστε να μην υποβαθμίζεται ο ελαιοκάρπος για να μπορέσουμε να παράγουμε ένα ποιοτικό και ασφαλές προϊόν.

- οι συνθήκες κάτω από τις οποίες γίνεται η έκθλιψη του ελαιοκάρπου

Είναι πολύ σημαντικός παράγοντας για την ποιότητα του παραγόμενου ελαιολάδου .

Ο εξοπλισμός θα πρέπει να πληροί όλες τις προδιαγραφές των συστημάτων ποιότητας για την υγιεινή και ασφάλεια των τροφίμων . Η αποφύλλωση , το πλύσιμο , η μάλαξη πρέπει να γίνονται σε χαμηλές θερμοκρασίες , επίσης χαμηλές θερμοκρασίες νερού πρέπει να συνοδεύουν την ελαιοζύμη στον οριζόντιο διαχωριστήρα κατά την τριφασική λειτουργία.

- Η αποθήκευση του ελαιολάδου σε κατάλληλες ανοξειδωτες δεξαμενές .

Όλοι αυτοί οι παράγοντες θέλουν ιδιαίτερη προσοχή και συμβάλουν αποφασιστικά ώστε να έχουμε ένα ποιοτικά άριστο προϊόν , όχι μόνο κατά τη διάρκεια της παραγωγής του αλλά και κατά τη διάρκεια της ζωής του .

Το ελαιοτριβείο κάνοντας σωστά το χρέος του παραδίδει την σκυτάλη της ποιότητας και της πιστοποίησης των διαδικασιών για την παραγωγή ασφαλούς και πιστοποιημένου προϊόντος στα υπόλοιπα μέλη της αλυσίδας της ελαιοπαραγωγής , οι οποίοι καλούνται κατόπιν να την διαχειρισθούν ανάλογα μέχρι το προϊόν να φτάσει στο τραπέζι του καταναλωτή ασφαλές .

4.5.3 Βιωσιμότητα ελαιοτριβείου

Ο κλάδος των ελαιοτριβείων , εξελίχθηκε έως τώρα με κριτήριο τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών και προσαρμόστηκε στη

προηγούμενη Κ.Α.Π , που έδινε μεγαλύτερη σημασία στην ποσότητα και την επάρκεια των προϊόντων και λιγότερο στη ποιότητα.

Η σωστή οργάνωση και λειτουργία ενός ελαιοτριβείου με βάση τις απαιτήσεις των νόμων αλλά και της αγοράς αποτελεί πλέον απαραίτητη προϋπόθεση για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας .

Όλες αυτές οι προδιαγραφές που πρέπει να έχει ένα ελαιοτριβείο απαιτούν μια επένδυση με ένα μεγάλο κόστος λειτουργίας που σημαίνει ότι θα πρέπει να υπάρχουν τα ανάλογα έσοδα ώστε η επιχείρηση να είναι οικονομικά βιώσιμη .

Για να είναι βιώσιμο ένα ελαιοτριβείο στην Ελλάδα χρειάζεται ένα μέσο όρο παραγωγής ελαιολάδου ετησίως της τάξης των 250 τόνων .

Αναγόμενη σε ελαιόκαρπο η ποσότητα αυτή μεταφράζεται σε έκθλιψη ελαιοκάρπου 1.250 τόνων

Εάν εξετάσουμε τα στοιχεία τριών εμπορικών περιόδων

1989-2000 η μέση παραγωγή ελαιολάδου ανά ελαιοτριβείο ήταν 190 τόνοι

2002-2003 η μέση παραγωγή ελαιολάδου ανά ελαιοτριβείο ήταν 165 τόνοι

2005-2006 η μέση παραγωγή ελαιολάδου ανά ελαιοτριβείο ήταν 200 τόνοι

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ακόμη και με τη χρονιά με τη μεγαλύτερη μέση παραγωγή (2005-2006) η εικόνα του κλάδου δείχνει ξεκάθαρα ότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα οικονομικής βιωσιμότητας για μεγάλο αριθμό ελαιοτριβείων στη χώρα .

Αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι αρκετά ελαιοτριβεία θα πρέπει να πάρουν σπουδαίες αποφάσεις για να εξασφαλίσουν την οικονομική τους βιωσιμότητα και αυτές πρέπει να είναι στη λογική των συγχωνεύσεων ώστε να δημιουργηθούν μεγάλα ελαιοτριβεία από άποψη μεγέθους και να δημιουργηθούν έτσι οικονομίες κλίμακας στο τρόπο λειτουργίας τους ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στη νέα τάξη πραγμάτων που επιβάλλει ο ανταγωνισμός εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης .

Το ελαιοτριβείο είναι υποχρεωμένο πλέον να εναρμονιστεί με τη φιλοσοφία της νέας Κ.Α.Π της νέας Κ.Ο.Α και με τις αρχές του παγκόσμιου οργανισμού εμπορίου είναι μονόδρομος η μετεξέλιξη του σε άρτια δομημένη και οργανωμένη επιχείρηση ώστε να είναι οικονομικά βιώσιμο και

ταυτόχρονα να μετατραπεί σε ισχυρό παράγοντα προώθησης και προβολής του προϊόντος .

4.6 Καθεστώς ενίσχυσης Ελαιολάδου

4.6.1 Γενικά

Η ευρωπαϊκές υπηρεσίες από πολύ νωρίς προσπάθησαν να οργανώσουν τον τομέα των λιπαρών ουσιών και συνάμα τον τομέα του ελαιολάδου.

Ο βασικός κανονισμός είναι ο ΚΑΝ(ΕΟΚ) 136/66 του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών.

Εκτοτε έχουν υπάρξει και άλλοι κανονισμοί , τόσο του Συμβουλίου , όσο της Επιτροπής καθώς και πολλοί νόμοι , και εγκύκλιοι που ενσωμάτωσαν τα παραπάνω στο εθνικό δίκαιο.

Όλα τα παραπάνω αφορούν 5 βασικούς τομείς που είναι οι εξής :

1. Ενίσχυση στην παραγωγή ελαιολάδου
2. Ενίσχυση της παραγωγής Επιτραπέζιας ελιάς
- 3.Επιστροφή στην παραγωγή για τα ελαιόλαδα που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ορισμένων κονσερβών
- 4.Στρεμματική ενίσχυση για την διατήρηση της παραδοσιακής καλλιέργειας της ελιάς στα νησιά του Αιγαίου
- 5.Προγράμματα δραστηριοτήτων ελαιουργικών φορέων του ΚΑΝ(ΕΚ) 1334/02, στον ελαιοκομικό τομέα

4.6.2 Ενίσχυση στην παραγωγή ελαιολάδου

Οι κανονισμοί που ισχύουν είναι

1. ΚΑΝ(ΕΟΚ) 136/66 περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών.

2. ΚΑΝ(ΕΚ) 2261/84 για τον καθορισμό των γενικών κανόνων, σχετικά με την χορήγηση ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου.

3. ΚΑΝ(ΕΚ) 2262/84 για την λήψη ειδικών μέτρων στον τομέα του ελαιολάδου.

4. ΚΑΝ(ΕΚ) 2366/98 για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου.

Οι αποφάσεις που ισχύουν είναι

1. 295530/05-10-2004 Κ.Υ.Α όπως αυτή ισχύει.

Οι εγκύκλιοι που ισχύουν είναι

1. αριθ. 96832/27-10-2004.

2. αριθ. 242520/11-01-2005 απόφαση, όπως έχει τροποποιηθεί με την

3.αριθ. 253096/10-02-2005 όμοια για τον καθορισμό διαδικασίας ελέγχων των ενστάσεων, για τον προσδιορισμό των αποδεκτών προς ενίσχυση ποσοτήτων ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών, περιόδου 2003/2004.

Ο καν. 136/66, θεσπίζει στο άρθρο 5 την ενίσχυση στην παραγωγή ελαιολάδου η οποία προορίζεται να συμβάλλει στην επίτευξη ενός δίκαιου εισοδήματος για τους παραγωγούς.

Η ενίσχυση χορηγείται στους ελαιοκαλλιεργητές τα ελαιόδενδρα των οποίων η ύπαρξη βεβαιώνεται από το Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών, καθώς και οι ποσότητες ελαιολάδου που παράγονται εξ αυτών. Το κατά μονάδα ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται σε 132,25 Ευρώ /100 κιλά ελαιολάδου.

Η μέγιστη ποσότητα στην οποία εφαρμόζεται η ενίσχυση σε επίπεδο κοινότητας είναι 1,777.261 τόνοι και η οποία κατανέμεται υπό μορφή εθνικών εγγυημένων ποσοτήτων (Ε.Ε.Π.), στα κράτη – μέλη ως ακολούθως:

Ισπανία 760.027 τόνοι

Γαλλία 3.297 τόνοι

Ελλάδα 419.529 τόνοι

Ιταλία 543.164 τόνοι

Πορτογαλία 51.244 τόνοι

Το συνολικό ποσό που χορηγείται σε επίπεδο κοινότητας ανέρχεται σε 2.350.427.673 Ευρώ.

Για την χώρα μας το ποσό ανέρχεται σε 554.827.103 Ευρώ. Η ενίσχυση αυτή χορηγείται εξ' ολοκλήρου στην περίπτωση που η παραγωγή της χώρας μας δεν ξεπεράσει την εγγυημένη ποσότητα των 419.529 τόνων.

Σε αντίθετη περίπτωση εφαρμόζεται στην μοναδιαία τιμή συντελεστής ο οποίος προκύπτει από την διαίρεση της μέγιστης εγγυημένης ποσότητας (419.529 τον), με την παραγωγή της συγκεκριμένης περιόδου και προσδιορίζεται η ενίσχυση η οποία θα χορηγηθεί στους παραγωγούς. Ένα ποσοστό της ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου το οποίο είναι 1,4% ,ή 7.767.000 Ευρώ, διατίθεται για την χρηματοδότηση ενεργειών, σε περιφερειακό επίπεδο που αποσκοπούν στην βελτίωση της ποιότητας του ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών.

Ένα ποσοστό 0,8 % παρακρατείται και καταβάλλεται στις αναγνωρισμένες οργανώσεις και ενώσεις με σκοπό να συμβάλλει στην χρηματοδότηση των εξόδων που δημιουργούνται από την διαχείριση του καθεστώτος ενίσχυσης στην παραγωγή, (4.438.000 ευρώ).

Το ποσό αυτό χορηγείται:

• στις ΕΟΠ ανάλογα με τον αριθμό των μελών των Ο.Π. που τις αποτελούν και

• στις Ο.Π. ανάλογα με τον αριθμό των αιτήσεων ενίσχυσης και με την ποσότητα ελαιολάδου για την οποία χορηγείται ενίσχυση μέσω της κάθε οργάνωσης.

Η ενίσχυση χορηγείται - στους ελαιοκαλλιεργητές που είναι εγκατεστημένοι στα κράτη – μέλη και

- έχουν υποβάλει Δ.Κ. & τίτλους ιδιοκτησίας και
- αίτηση ενίσχυσης μέχρι 30/6 της κάθε περιόδου.

Χορηγείται σε δύο φάσεις σαν:

α) προκαταβολή και

β) (οριστική ενίσχυση) εκκαθάριση.

Η προκαταβολή καθορίζεται περίπου τον Σεπτέμβριο που ακολουθεί την έναρξη της ελαιοκομικής περιόδου που είναι από 1/11/ έως 31/10/ του

επομένου έτους και χορηγείται από 16/10 με την επιφύλαξη των προβλεπομένων ελέγχων, που διενεργούνται. Η εκκαθάριση καθορίζεται το αργότερο οκτώ (8) μήνες από την λήξη της περιόδου ήτοι για την περίοδο το αργότερο τον Ιούνιο του επομένου έτους και χορηγείται εντός 90 ημερών από τον καθορισμό της. Η ενίσχυση πρέπει να καταβάλλεται χωρίς κρατήσεις και στον λογαριασμό του παραγωγού.

Στο καθεστώς ενίσχυσης εμπλέκονται:

- α) οι παραγωγοί οι οποίοι μπορούν να είναι μεμονωμένοι ή και συν/νοι
- β) οι οργανώσεις παραγωγών
- γ) οι ενώσεις οργανώσεων παραγωγών οι οποίες
- δ) τα αναγνωρισμένα Ελαιοτριβεία
- ε) οι παραλήπτες ελαιολάδου
- στ) οι παραλήπτες ελαιοπυρήνα

Ελαιοκομικό

Μητρώο

Ο Καν ΕΟΚ 1638/1998 του Συμβουλίου όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 1513/2001 και στο άρθρο 2α αναφέρει ότι <<από 1ης Νοεμβρίου 2003, έναρξη της ελαιοκομικής περιόδου 2003-2004 τα ελαιόδενδρα και οι αντίστοιχες εκτάσεις η ύπαρξη των οποίων δεν βεβαιώνεται από το Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών, καθώς και οι ποσότητες ελαιολάδου που παράγονται εξ αυτών, δεν δίδουν δικαίωμα ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου στο πλαίσιο της ισχύουσας κοινής οργάνωσης της αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών >>.

Οι σχετικοί κανονισμοί που ισχύουν για το ελαιοκομικό μητρώο είναι:

1. Ο 136/66 περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών
2. Ο 2261/84 για τον καθορισμό των γενικών κανόνων, σχετικά με την χορήγηση ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου
3. Ο 2262/84 για την λήψη ειδικών μέτρων στον τομέα του ελαιολάδου
4. Ο 2366/98 για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου.

Οι αποφάσεις που ισχύουν είναι

1. 403567/15-10-2001 Κ.Υ.Α όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Και η εγκύκλιοι

047676/23-09-2002

4.6.3 Ενίσχυση Επιτραπέζιας ελιάς

Οι σχετικοί κανονισμοί που ισχύουν είναι :

1. ΚΑΝ(ΕΟΚ) 136/66 περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών.
2. ΚΑΝ(ΕΚ) 2261/84 για τον καθορισμό των γενικών κανόνων ,σχετικά με την χορήγηση ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου.
3. ΚΑΝ(ΕΚ) 2262/84 για την λήψη ειδικών μέτρων στον τομέα του ελαιολάδου.
4. ΚΑΝ(ΕΚ) 2366/98 για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου.

Οι αποφάσεις της επιτροπής είναι η 649/2001 και η 880/2001

Οι αποφάσεις που ισχύουν είναι οι 243577/19-03-02 και η 322885/25-1-1999

Και οι εγκύκλιοι οι αριθ. 047603/23-9-02

Η ενίσχυση στην παραγωγή επιτραπέζιων ελιών χορηγείται στον παραγωγό επιτραπέζιων ελιών που προέρχονται από ελαιώνα της Ελλάδας και οι οποίες έχουν εισαχθεί για μεταποίηση σε εγκεκριμένη για τον σκοπό αυτό επιχείρηση. Μεταποιημένες θεωρούνται οι ελιές που έχουν υποστεί τουλάχιστον για 15 μέρες επεξεργασία με άλμη και οι οποίες έχουν εξαχθεί οριστικά από την εν λόγω άλμη και είναι κατάλληλες για ανθρώπινη κατανάλωση.

Για τον υπολογισμό της ποσότητας κατά μονάδα και της ενίσχυσης, 100 κιλά μεταποιημένων επιτραπέζιων ελιών θεωρούνται ως ισοδύναμες με 13 κιλά ελαιολάδου, που δικαιούνται ενίσχυσης 1,3225 Ευρώ/ κιλό ελαιολάδου στην παραγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Καν. 136/66. Ωστόσο για τις ελιές που παρουσιάζονται αφυδατωμένες αφού έχουν υποστεί μεταποίηση και έχουν απολέσει τουλάχιστον 20% του βάρους τους σε σχέση με τις ελιές που εισήχθησαν για μεταποίηση, ο συντελεστής

ισοδυναμεί μεταξύ ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών καθορίζεται σε 16,5 χιλιόγραμμα ελαιολάδου για ποσότητα 100 χιλιόγραμμων μεταποιημένης ελιάς. Το βάρος των μεταποιημένων επιτραπέζιων ελιών πρέπει να είναι στραγγισμένο.

Χορηγείται ένας αριθμός έγκρισης στις επιχειρήσεις:

- οι οποίες καταθέτουν αίτηση στην αρμόδια ΔΑΑ
- οι οποίες εμπορεύονται μεταποιημένες επιτραπέζιες ελιές
- οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 της αριθμ.

322885/25-1-99

Απόφασης.

- διαθέτουν εγκαταστάσεις με τις οποίες μπορούν να μεταποιήσουν 20 τουλάχιστον τόνους στα νησιά και 50 τόνους στις άλλες περιοχές.

Η αίτηση αναφέρεται - στις εγκαταστάσεις - δυναμικότητα - με περιγραφή των τύπων επεξεργασίας των Επιτραπέζιων Ελιών
Η εγκεκριμένη επιχείρηση παραδίδει στον παραγωγό βεβαίωση παράδοσης και τα σχετικά στοιχεία που αναφέρονται στο καθαρό βάρος των ελιών που παραδόθηκαν.

Η επιχείρηση ενημερώνει τις αρχές μέχρι την κάθε 10η κάθε μηνός για τις ποσότητες που εισήχθησαν και υπέστησαν μεταποίηση τον προηγούμενο μήνα και πριν από την 1η Ιουλίου με την ονομαστική κατάσταση των παραγωγών που παρέδωσαν επιτραπέζιες ελιές και τις αντίστοιχες ποσότητες.

Ο παραγωγός καταθέτει αίτηση ενίσχυσης πριν από την 1η Ιουλίου με στοιχεία που αφορούν:

- τον τόπο εκμετάλλευσης – την εγκεκριμένη επιχείρηση και
- την βεβαίωση παράδοσης

Πριν τη χορήγηση της ενίσχυσης πραγματοποιούνται έλεγχοι στις επιχειρήσεις και στους παραγωγούς προκειμένου να επαληθευτεί η ποσότητα για την οποία εκδόθηκε βεβαίωση παράδοσης και η ποσότητα επιτραπέζιων ελιών που μεταποιήθηκε.

Οι έλεγχοι διακρίνονται σε:

- φυσικούς και
- ελέγχους αιτήσεων

Χορηγείται προκαταβολή και εκκαθάριση της ενίσχυσης στις προθεσμίες που χορηγούνται για την ενίσχυση στην παραγωγή ελαιολάδου.

4.6.4 Επιστροφή στην παραγωγή για τα ελαιόλαδα που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ορισμένων κονσερβών

Οι σχετικοί κανονισμοί που ισχύουν είναι οι 136/66 ,571/92 , 1963/79

Οι αποφάσεις που ισχύουν είναι οι 457650/3415/1981, 463146/5626/1981

Δικαιούχοι είναι οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν βρώσιμο ελαιόλαδο ορισμένων κωδικών, κατά την παρασκευή ορισμένων κονσερβών. Η επιστροφή που χορηγείται είναι εκείνη που ισχύει την ημέρα υποβολής της αίτησης ελέγχου.

Η αίτηση για την πληρωμή της επιστροφής υποβάλλεται στην αρμόδια διεύθυνση αγροτικής ανάπτυξης από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης και περιλαμβάνει το είδος των κονσερβών, τύπο συσκευασίας, βάρος συσκευασίας, αριθμό κονσερβών και περιεχόμενο ελαιόλαδο.

Η αίτηση ελέγχου πρέπει να πρωτοκολληθεί μετά την είσοδο του ελαιολάδου στην επιχείρηση και περιλαμβάνει ποσότητα αγοράς ελαιολάδου, προέλευση, ποσότητα και είδος κονσερβών που θα παρασκευαστούν, ημερομηνία έναρξης και λήξης της, ημερομηνία αίτησης.

Η αρμόδια διεύθυνση αγροτικής ανάπτυξης βεβαιώνει την ποσότητα ελαιολάδου που υπήρχε στην αποθήκη πριν την έναρξη της παρασκευής, την προέλευση, τον αριθμό των κονσερβών που παρασκευάστηκαν και την ποσότητα του ελαιολάδου που χρησιμοποιήθηκε.

Διενεργείται δειγματοληψία, το δείγμα αποστέλλεται στο χημείο του κράτους το οποίο σε ανάλυση του, αναφέρει τον αριθμό του δείγματος, το μικτό βάρος και τον τύπο συσκευασίας των κονσερβών, το περιεχόμενο βρώσιμο ελαιόλαδο ανά κονσερβό και την δασμολογική κλάση του προϊόντος.

Τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. όπου ελέγχονται αναγνωρίζεται και εκκαθαρίζεται η δαπάνη και προωθούνται για την έκδοση της σχετικής εντολής πληρωμής.

4.6.5 Στρεμματική ενίσχυση για την διατήρηση της παραδοσιακής καλλιέργειας της ελιάς στα νησιά του Αιγαίου

Οι σχετικοί κανονισμοί που ισχύουν είναι οι Καν. 2019/93 , Καν 2837/93 .

Οι αποφάσεις που ισχύουν είναι η 271092/15.10.2003

Οι εν λόγω κανονισμοί αναφέρονται στην ιδιαίτερη γεωγραφική θέση των Νησιών Αιγαίου και καθορίζουν αφενός ένα ειδικό καθεστώς εφοδιασμού και αφετέρου μέτρα στήριξης των τοπικών προϊόντων. Στον τομέα του ελαιολάδου αναφέρονται σε μέτρα τα οποία έχουν σχέση με την χορήγηση κατ' αποκοπή στρεμματικής ενίσχυσης για την διατήρηση των ελαιώνων στις παραδοσιακές περιοχές καλλιέργειας υπό την προϋπόθεση ότι οι ελαιώνες συντηρούνται και διατηρούνται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζονται καλές συνθήκες παραγωγής (ύψος ενίσχυσης 14,50 Ευρώ /στρέμμα).

Δικαίωμα ενίσχυσης έχουν οι ελαιοκαλλιεργητές των οποίων τα ελαιόδεντρα και οι αντίστοιχες εκτάσεις βεβαιώνονται από το Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών. Η αίτηση ενίσχυσης υποβάλλεται μέχρι 15 Ιουνίου - και η πληρωμή λαμβάνει χώρα από 16/10 έως 30 Νοεμβρίου. Διενεργούνται διοικητικοί έλεγχοι (100%) και επιτόπιοι έλεγχοι σε ποσοστό 3% επί των αιτήσεων οι οποίοι αυξάνονται ανάλογα με τα ευρήματα. Όταν διαπιστωθεί υπέρβαση μεταξύ αιτηθείσας και διαπιστωθείσας έκτασης , ανώτερη του 20% η αίτηση απορρίπτεται – για το εν λόγω έτος. Αν η υπέρβαση είναι μέχρι 20% η ενίσχυση υπολογίζεται με βάση την διαπιστωθείσα έκταση μειωμένη κατά την διαπιστούμενη υπέρβαση.

Οι επιτόπιοι έλεγχοι αφορούν:

- μέτρηση των εκτάσεων
- διαπίστωση αν πληρείται η πυκνότητα 8 ελαιοδένδρων /στρέμμα
- επαλήθευση της καλής συντήρησης των ελαιώνων.

4.6.6 Προγράμματα δραστηριοτήτων ελαιοργικών φορέων του ΚΑΝ(ΕΚ) 1334/02, στον ελαιοκομικό τομέα

Οι σχετικοί κανονισμοί που ισχύουν είναι οι :

1. ΚΑΝ(ΕΚ) 1638/98, για την τροποποίηση του ΚΑΝ (ΕΟΚ) 136/66 περί δημιουργίας κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών.
2. ΚΑΝ(ΕΚ) 1334/02 της Επιτροπής, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με τον ΚΑΝ (ΕΚ) 1331/04 της Επιτροπής, σχετικά με τις λεπτομέρειες εφαρμογής του ΚΑΝ(ΕΚ) 1638/98 του Συμβουλίου, όσον αφορά τα προγράμματα δραστηριοτήτων των Οργανώσεων Ελαιοργικών Φορέων για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003 και 2003/2004.

Οι αποφάσεις που ισχύουν είναι οι :

1. 239789/20-05-03 Κοινή Υπουργική Απόφαση, με θέμα «Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή των ΚΑΝ(ΕΚ) 1638/98 του Συμβουλίου και 1334/02 της Επιτροπής για τα προγράμματα δραστηριοτήτων των Οργανώσεων Ελαιοργικών Φορέων (Ο.Ε.Φ.) για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003, 2003/2004 και 2004/2005», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με την αριθ. 302209/27-10-2004 Κ.Υ.Α.
2. 322068/20-12-2004 Υπουργική Απόφαση, για τον καθορισμό δικαιολογητικών και διαδικασίας καταβολής της χρηματοδότησης των προγραμμάτων δραστηριοτήτων των εγκεκριμένων Οργανώσεων Ελαιοργικών Φορέων, σε εφαρμογή της αριθ. 239789/22-05-03 Κ.Υ.Α.

Στο πλαίσιο της ισχύουσας Κοινής Οργάνωσης Αγοράς λιπαρών ουσιών ποσοστό 0,8 % των ενισχύσεων που προβλέπονται για την ενίσχυση στην παραγωγή ελαιολάδου για κάθε μια από τις ελαιοκομικές περιόδους 2002/2003, 2003/2004 και 2004/2005, διατίθεται προκειμένου να χρηματοδοτηθούν τα προγράμματα που θα εκπονούνται από εγκεκριμένες οργανώσεις παραγωγών ή άλλες οργανώσεις φορέων στους τομείς:

- 1) Διοικητικής διαχείρισης και παρακολούθησης της αγοράς του τομέα ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς.
- 2) Βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ελαιοκαλλιέργειας.
- 3) Βελτίωσης της ποιότητας της παραγωγής του ελαιολάδου και της

επιτραπέζιας

ελιάς.

4) Συστήματος ανίχνευσης, πιστοποίησης και προάσπισης της ποιότητας ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς.

4.7 Νέα ΚΑΠ – Αλλαγές

4.7.1 Γενικά

Πριν από τη μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2003, οι αγροτικές ενισχύσεις διαμορφώνονταν ξεχωριστά για κάθε προϊόν - με βάση το δικό του Κοινοτικό Κανονισμό για κάθε συγκεκριμένη Κοινή Οργάνωση Αγοράς (ΚΟΑ) - και δίδονταν στους δικαιούχους-παραγωγούς ανάλογα με το ύψος/τον όγκο της παραγωγής που επιτύγχαναν ή τα στρέμματα που καλλιεργούσαν.

Σχεδόν κάθε Κοινή Οργάνωση Αγοράς είχε της δική της εμπορική περίοδο, δηλαδή διαφορετική προθεσμία υποβολής αιτήσεων από τους παραγωγούς και επίσης διαφορετική έναρξη και καταληκτική ημερομηνία καταβολής των Ενισχύσεων.

Για παράδειγμα,

- οι παραγωγοί που καλλιεργούσαν σιτηρά, αραβόσιτο, ρύζι, ελαιούχα, πρωτεϊνούχα, όσπρια κλπ, υπέβαλλαν δήλωση τον Μάιο κάθε χρονιάς και πληρώνονταν τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο της επόμενης,
- οι βοοτρόφοι, που διατηρούσαν ή οδηγούσαν σε σφαγή τα βοοειδή τους υπέβαλλαν επίσης δήλωση στο ΟΣ.Ε τον Μάιο, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, αλλά προκειμένου να εισπράξουν το πριμ σφαγής ήταν υποχρεωμένοι να υποβάλλουν και άλλη ή άλλες αιτήσεις, ανάλογα με την περίοδο της σφαγής, ενώ εισέπρατταν τις ενισχύσεις τον Μάιο του επομένου έτους,
- οι αιγοπροβατοτρόφοι υπέβαλλαν μια δήλωση ΟΣ.Ε για τα ζώα τους το αργότερο μέχρι Φεβρουάριο/Μάρτιο κάθε χρόνου, αλλά και δήλωση στο

ΟΣ.Ε για τις εκτάσεις που χρησιμοποιούσαν για βοσκότοπους, και πληρώνονταν τις ενισχύσεις ακριβώς ένα χρόνο αργότερα,

- οι ελαιοπαραγωγοί υπέβαλλαν δήλωση καλλιέργειας τον Νοέμβριο, αλλά και δήλωση στο ΟΣ.Ε τον Μάιο του επόμενου έτους, καθώς και αίτηση ενίσχυσης μέχρι το τέλος Ιουνίου του ίδιου έτους, για να εισπράξουν την ενίσχυση σε δύο δόσεις, προκαταβολή μετά τις 15 Οκτωβρίου και την εξόφληση ένα χρόνο αργότερα..

- οι καπνοπαραγωγοί και οι βαμβακοπαραγωγοί επίσης ήταν υποχρεωμένοι να υποβάλλουν δήλωση στο ΟΣ.Ε τον Μάιο κάθε έτους και παράλληλα να φροντίσουν για τη σύναψη συμβάσεων με τους μεταποιητές στους οποίους παρέδιδαν το προϊόν τους, σύμφωνα με τους όρους των συμβάσεων, προκειμένου να εισπράξουν τις ενισχύσεις τους πολλούς μήνες αργότερα.

- Αντίστοιχες διαδικασίες προβλέπονταν και για τα άλλα προϊόντα και κοινοτικά καθεστάτα.

Στα πλαίσια αυτά, οι πληρωμές ενισχύσεων ανά οικονομικό έτος και καθεστώς στα χρόνια 2000-2005 δίδονται από τον πιο κάτω πίνακα:

	16.10.01-15.10.02	16.10.02-15.10.03	16.10.03-15.10.04	16.10.04-15.10.05	16.10.05-15.10.06
Αροτραία	505.468.293	513.625.569	522.968.446	516.000.809	519.762.729
Ελαιόλαδο-ελιές	558.451.864	534.604.966	560.781.792	464.816.378	617.154.448
Βαμβάκι	569.873.002	656.648.233	640.047.193	726.650.129	693.129.479
Οπωροκηπευτικά	229.891.507	204.610.910	190.195.286	57.161.045	222.352.471
Αμπελοοινικά	16.567.130	21.897.008	17.027.848		
Βόειο	84.339.193	96.283.125	95.452.688	93.623.956	90.817.800
Αιγοπρόβειο	131.551.681	254.955.385	251.577.475	249.842.389	242.379.927
Καπνός				363.566.384	314.496.714
Λοιπά Καθεστάτα	625.507.503	589.514.488	552.751.242	396.309.292	383.008.752
ΣΥΝΟΛΟ	2.721.650.174	2.872.139.686	2.830.801.974	2.867.970.281	2.811.102.329

Από την άλλη πλευρά, οι εισροές κοινοτικών ενισχύσεων που προβλέπονται για τα επόμενα χρόνια (νέας ΚΑΠ – Ενιαίας Ενίσχυσης και με βάση τις ισχύουσες ακόμα ΚΟΑ) είναι οι εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Απόδοση (€)	Ποσοστό (%)
ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟ	252.400.000,00	12.615.000,00
ΑΠΟΞΗΡΑΜΕΝΕΣ Ζ.ΟΤΡΟΦΕΣ	1.100.000,00	0,00
ΒΑΜΒΑΚΙ	367.500.000,00	0,00
ΦΑΚΕΣ - ΡΕΒΥΘΙΑ	2.100.000,00	0,00
ΒΟΕΙΟ Πριμοδότησης σφαγής ΒΟΕΙΟ Π.Ε.- πριμοδότηση δαμαλίδων εκτός ΠΘΑ ΒΟΕΙΟ Ειδική πριμ. ταύρων και θηλ. αγ. ΒΟΕΙΟ Πριμοδότηση εκτατικοποίησης ΒΟΕΙΟ Πριμοδότηση Νήσων	89.100.000,00	8.810.000,00
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ - ΕΠ. ΕΛΙΑ	554.900.000,00	33.294.000,00
ΚΑΠΝΟΣ	378.900.000,00	7.578.000,00
ΕΛΑΙΟΥΧΟΙ ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΗ ΠΡΩΤΕΪΝΟΥΧΟΙ ΣΙΤΗΡΑ / ΞΗΡΙΚΑ ΣΚΛΗΡΟ ΣΙΤΑΡΙ	473.234.000,00	47.323.000,00
ΡΥΖΙ	15.400.000,00	0,00
ΖΑΧΑΡΟΤΕΥΤΛΑ	17.941.000,00	1.794.000,00
Υπόλοιπο από στρογγυλοποίηση	845.000,00	0,00
Σύνολο ποσών Αναφοράς	2.752.019.900,00	141.214.000,00
ΣΠΟΡΟΙ ΣΠΟΡΑΣ	1.000.000,00	
ΒΑΜΒΑΚΙ 35%	1.275.000,00	
ΟΠ.ΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ, ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΑ, ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΕΞΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ, ..ΡΕΑΝ .ΙΑΝΟΜΗ, ΚΛΠ.		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	2.752.019.900,00	

4.7.2 Νέα ΚΑΠ – Ιστορικό

Με τον Κοινοτικό Κανονισμό 1782 που ψηφίστηκε στη Σύνοδο της Θεσσαλονίκης την 20/6/2003 , οι περισσότερες ενισχύσεις του παρελθόντος ενοποιήθηκαν σε μία, την Ενιαία Ενίσχυση.

Η Ενιαία Ενίσχυση αντικατέστησε τις παλιές ξεχωριστές ενισχύσεις στα σιτηρά, ελαιούχα, πρωτεϊνούχα, όσπρια, ρύζι, σπόρους σποράς, αποξηραμένες ζωοτροφές, βαμβάκι, ελαιόλαδο, καπνό, βόειο κρέας και τεύτλα. Το γάλα θα ενταχθεί από το 2007. Έμειναν δηλαδή, προσωρινά απ' έξω τα νωπά και μεταποιημένα οπωροκηπευτικά καθώς και τα αμπελοοινικά προϊόντα, που θα συμπεριληφθούν αργότερα.

Η Ενιαία Ενίσχυση αποφασίστηκε να χορηγείται κατ' έτος ασχέτως είδους και ύψους της παραγωγής (γι' αυτό και ονομάστηκε αποσυνδεδεμένη ή αποδεσμευμένη). Η αξία της ανά δικαιούχο παραγωγό εξαρτάται από το ύψος των ενισχύσεων που είχαν εισπραχθεί κατά την τριετία 2000-2002. Ο λόγος που προβλήθηκε στα πλαίσια των συζητήσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.) ήταν να μη βρίσκονται σε πλεονεκτικότερη θέση οι παραγωγοί της Ε.Ε., με άμεση στήριξη της παραγωγής τους, έναντι άλλων φτωχών χωρών. Ενώ οι αγρότες της Ε.Ε. διατηρούν πλέον τις επιδοτήσεις τους, που θα καταβάλλονται όμως με άλλο τρόπο. Έτσι η πληρωμή αυτής της «Ενιαίας Αποδεσμευμένης Ενίσχυσης» στους αγρότες-κτηνοτρόφους, είναι βασισμένη στα «δικαιώματα» των παραγωγών, που αποτελούν τον τίτλο βάσει του οποίου θα τους καταβάλλεται η ενίσχυση μέχρι το 2013.

Η «Ενιαία Ενίσχυση» πράγματι, υποδιαιρείται σε ατομικά δικαιώματα. Το ατομικό δικαίωμα ενίσχυσης αποτελεί την ενίσχυση που θα λαμβάνει ο παραγωγός ανά εκτάριο γης.

4.7.3 Τρόπος υπολογισμού - πληρωμής

Η αξία του υπολογίζεται κατά βάση από το μέσο συνολικό ποσό ενίσχυσης που έλαβε ο παραγωγός τα έτη 2000, 2001 και 2002 (περίοδος αναφοράς) δια του μέσου όρου της έκτασης που χρησιμοποιήθηκε κατά τη συγκεκριμένη τριετία (2000-2002) για την είσπραξη των συγκεκριμένων ενισχύσεων.

Ειδικά στο ελαιόλαδο, υπολογίζεται και το 1999 στην περίοδο αναφοράς, ο δε αριθμός των ατομικών δικαιωμάτων προκύπτει από το ελαιοκομικό εκτάριο, που συσχετίζει την έκταση του με τον αριθμό των ελαιόδεντρων

που βρίσκονται σ' αυτήν. Ο υπολογισμός του ελαιοκομικού εκταρίου σε περιπτώσεις που αντιμετωπίζονται προβλήματα στο υφιστάμενο Ελαιοκομικό Μητρώο, δεν επηρεάζει τη συνολική αξία των ατομικών δικαιωμάτων.

Τα ατομικά δικαιώματα (συνολικά ή μέρος αυτών) μπορούν να μεταβιβάζονται με κληρονομιά ή δωρεά, να πωλούνται με ή χωρίς την αρχική έκταση γης, ανάλογα με την περίπτωση, ή ακόμα και να ενοικιάζονται, πάντα όμως μαζί με την έκταση.

Ο δικαιούχος της Ενιαίας Ενίσχυσης είναι υποχρεωμένος να φροντίζει για την παραγωγική αξιοποίηση της έκτασης που διαθέτει ή να διατηρεί αντίστοιχη έκταση γης σε καλή γεωργική κατάσταση.

Τα δικαιώματα ενεργοποιούνται σε ετήσια βάση, αρχής γενομένης από την πρώτη και σημαντικότερη ενεργοποίηση, η οποία στη χώρα μας ολοκληρώθηκε μέχρι 15-06-2006.

Όσα δικαιώματα δεν ενεργοποιηθούν κατά την πρώτη ενεργοποίηση μεταφέρονται αυτόματα στο εθνικό απόθεμα, ενώ για τα επόμενα χρόνια τα δικαιώματα μπορεί να μην ενεργοποιηθούν, αλλά όχι πάνω από τρία χρόνια. Αν παραμείνουν ανενεργά πέραν της 3ετίας, τότε μεταφέρονται στο εθνικό απόθεμα. Τη διαχείριση των μεταβολών των δικαιωμάτων αναλαμβάνει ο ΟΠΕΚΕΠΕ.

Η Ενιαία Ενίσχυση καταβάλλεται από την 1η Δεκεμβρίου μέχρι την 30η Ιουνίου του επόμενου χρόνου.

Για την εφαρμογή της Ενιαίας Ενίσχυσης, σύμφωνα με τον Κανονισμό, κάθε κράτος μέλος πρέπει να θεσπίσει ένα «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» (ΟΣ.Ε) που πρέπει να περιλαμβάνει:

- μία ηλεκτρονική βάση δεδομένων με τα στοιχεία των δικαιούχων που περιέχονται στις αιτήσεις παροχής ενίσχυσης,
- ένα ηλεκτρονικό σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων με τη χρήση συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών (GIS),
- ένα σύστημα προσδιορισμού και καταγραφής των δικαιωμάτων Ενίσχυσης, που περιλαμβάνει όλα τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης και τον αριθμό και την αξία των δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης,

- τις Αιτήσεις καταβολής Ενίσχυσης,
- ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Ελέγχου που περιλαμβάνει και σύστημα αναγνώρισης και καταγραφής των ζώων και
- ένα μοναδικό σύστημα καταγραφής της ταυτότητας κάθε γεωργού, που υποβάλλει αίτηση για παροχή ενίσχυσης.

Το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου πρέπει να διασφαλίζει τη συμβατότητα ανάμεσα στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων, το σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων και την διενέργεια διαχειριστικών ελέγχων.

Πέντε ακόμη σημαντικά στοιχεία περιλαμβάνει η αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής του 2003 που οδηγεί στην Ενιαία Ενίσχυση:

- Η εισαγωγή της έννοιας της πολλαπλής συμμόρφωσης που σημαίνει ότι προϋπόθεση πληρωμής της ενιαίας αποδεσμευμένης ενίσχυσης αποτελεί ο σεβασμός από τους παραγωγούς των Κοινοτικών Οδηγιών σχετικών με τη δημόσια υγεία, την υγεία των φυτών και των ζώων και την προστασία του περιβάλλοντος.
- Η εισαγωγή της δυναμικής διαφοροποίησης, δηλαδή της παρακράτησης από κάθε δικαιούχο Ενιαίας Ενίσχυσης, μικρού ποσοστού κάθε χρόνο (3% το 2005, 4% το 2006 και 5% από το 2007 και μετά) που προορίζεται για τη χρηματοδότηση του δεύτερου Πυλώνα, δηλαδή των μέτρων και προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης. Όμως το ποσοστό αυτό που παρακρατείται, επιστρέφεται, το αργότερο μέχρι 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, στους παραγωγούς για το μέρος της ετήσιας ενίσχυσης του μέχρι 5.000 €. Η εφαρμογή της δυναμικής διαφοροποίησης ξεκίνησε υποχρεωτικά από τις πληρωμές του 2005, ανεξάρτητα από την έναρξη της εφαρμογής της νέας Κ.Α.Π. στη χώρα μας.
- Η δημιουργία εθνικού αποθέματος για την κατανομή νέων δικαιωμάτων Ενιαίας Ενίσχυσης σε νέους αγρότες και επενδυτές, οι οποίοι ξεκίνησαν τη γεωργική δραστηριότητα τους μετά την περίοδο αναφοράς, δηλαδή από το 2003. Για τη δημιουργία του εθνικού αποθέματος προβλέπεται από τον Κοινοτικό Κανονισμό ομοιόμορφο ποσοστό μείωσης, μέχρι 3%, επί της αξίας των δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης. Στην περίπτωσή μας, εφαρμόστηκε ποσοστό μείωσης 2% και δημιουργήθηκε απόθεμα αξίας

44.000.000 €, το οποίο με απόλυτα αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια κατανεμήθηκε σε νέους αγρότες ηλικίας κάτω των 40 ετών, με ή χωρίς σχέδιο βελτίωσης .

- Χρηματοδότηση προγραμμάτων ποιότητας και οργανώσεων ελαιουργικών φορέων, ως κίνητρο ανταγωνιστικότητας, σε τομείς για τους οποίους επιδιώκεται η παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, ή η στροφή της παραγωγής σε προϊόντα ονομασίας προέλευσης, γεωγραφικής ένδειξης, ολοκληρωμένης διαχείρισης κλπ. στα οποία μπορούν να μετέχουν όλοι οι παραγωγοί, ανεξαρτήτως αν είναι κάτοχοι δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης. Κατά την έννοια αυτή μετά την πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή, κρίθηκε επιβεβλημένη η παρακράτηση μικρών ποσοστών συγκεκριμένων τομέων (ποιοτικό παρακράτημα) για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων ποιότητας στον τομέα των δημητριακών (σκληρό σιτάρι, αραβόσιτος), του ελαιολάδου, του αιγοπροβείου κρέατος (παραγωγή φέτας ΠΟΠ), καθώς και του βοείου κρέατος (παραγωγή σφάγιων ποιότητας).

Οι πιο πάνω διαδικασίες καθώς και μειώσεις, που τελικά δεν χάνονται και επιστρέφουν με άλλον τρόπο στους αγρότες, προσδιορίστηκαν σε συνεργασία με τους φορείς των αγροτών και την ΠΑΣΕΓΕΣ.

- Η εισαγωγή του συστήματος παροχής Γεωργικών Συμβουλών με κοινοτική χρηματοδότηση, που ξεκίνησε στη χώρα μας από τον Ιανουάριο 2007.

Σύμφωνα με τις κανονικές ρυθμίσεις που αποφασίστηκαν τον Ιούνιο του 2003, το ύψος της Ενιαίας Ενίσχυσης βασίζεται στο μέσο όρο των αντίστοιχων ενισχύσεων που εισέπραξε κάθε δικαιούχος των παραπάνω καθεστώτων κατά την τριετία 2000-2002, εκτός από το ελαιόλαδο, για το οποίο ισχύει τετραετής περίοδος αναφοράς 1999-2002.

Η Ενιαία Ενίσχυση καταβάλλεται κάθε χρόνο μετά από αίτηση του παραγωγού, ανεξάρτητα από το ύψος και το είδος της τρέχουσας παραγωγής. Το ποσόν της ενίσχυσης εξαρτάται από τον αριθμό και την αξία των οριστικών δικαιωμάτων του κάθε δικαιούχου, που προκύπτουν από τα ιστορικά στοιχεία της περιόδου αναφοράς και τα οποία περιλαμβάνονται σε

ατομικό για κάθε ενδιαφερόμενο φύλλο υπολογισμού δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης.

Για την καταβολή της Ενιαίας Ενίσχυσης ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να δηλώνει κάθε χρόνο με αίτησή του που υποβάλλεται ηλεκτρονικά το αργότερο μέχρι 15 Μαΐου, ότι διατηρεί στη διάθεσή του τόσα στρέμματα, όσα αναγράφει το ατομικό του φύλλο οριστικών δικαιωμάτων, δηλαδή όσα καλλιεργούσε και την περίοδο αναφοράς.

Η Ενιαία Αίτηση αντικαθιστά τις αιτήσεις του παρελθόντος και καλύπτει εκτός από την Ενιαία Ενίσχυση, τις συνδεδεμένες ενισχύσεις των ειδικών καθεστώτων - βαμβάκι, σπόροι σποράς, ειδική πριμοδότηση ποιότητας για το σκληρό σιτάρι, ειδική ενίσχυση στο ρύζι, καθώς και τις ενισχύσεις για τις ενεργειακές καλλιέργειες, σόργο, ελαιοκράμβη κλπ. και τα πρωτεϊνούχα .

Στην Ενιαία Αίτηση, έχουν συμπεριληφθεί και όλα τα συμβατά καθεστάτα, όπως ακριβώς ίσχυε και κατά το παρελθόν (οπωροκηπευτικά, αμπελοοινικά, πρόωρη συνταξιοδότηση, εξισωτική αποζημίωση, δάσωση, αγροπεριβαλλοντικά), προκειμένου να είναι δυνατή η διασταύρωση των δηλουμένων στοιχείων πριν την πληρωμή με την ηλεκτρονική βάση δεδομένων, με το γεωγραφικό σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων, το σύστημα προσδιορισμού και καταγραφής δικαιωμάτων, το σύστημα καταγραφής ετήσιων ενισχύσεων, καθώς και το ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχου.

Η ανάγκη συστηματικής και αυστηρής διασταύρωσης στοιχείων επιβάλλεται από την Ε.Ε. για λόγους νομιμότητας και διαφάνειας. Είναι άλλωστε γνωστές οι κοινοτικές επισημάνσεις για παρατυπίες του παρελθόντος, που οδηγούσαν σε επιβολή καταλογισμών και κυρώσεων. Είναι θετικό το γεγονός ότι, όπως επισημαίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος το 2005 και 2006.

Έτσι, οι αγρότες υποβάλλουν πλέον μία και μόνο αίτηση το χρόνο (Ενιαία Αίτηση) στην οποία συμπεριλαμβάνονται όλες οι ενισχύσεις της Νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Η υποβολή το 2006 της Ενιαίας Αίτησης από τους δικαιούχους δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης σηματοδότησε και την Ενεργοποίηση των

δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης, δηλαδή, εμπρόθεσμη αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης υπέβαλαν όλοι οι δικαιούχοι δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης το 2006 για να ενεργοποιήσουν τα δικαιώματά τους, προκειμένου, μετά από τους απαραίτητους ελέγχους (διασταυρωτικούς, επιτόπιους και πολλαπλής συμμόρφωσης) να τους καταβληθεί η Ενιαία Ενίσχυση.

Η διαδικασία αυτή μέσω των Ε.Α.Σ. με καταβολή τέλους στις Ε.Α.Σ. απ' τον αγρότη, που καθορίστηκε από την ΠΑΣΕΓΕΣ και τις Ε.Α.Σ., εφαρμόζοταν και κατά το παρελθόν για κάθε δήλωση ξεχωριστά.

Τα ατομικά δικαιώματα σε αριθμό και αξία υπολογίστηκαν από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, με βάση το αρχείο πληρωμών των κοινοτικών ενισχύσεων, σύμφωνα με τα πραγματικά και ακριβή ατομικά ιστορικά στοιχεία κάθε δικαιούχου κατά την «περίοδο αναφοράς», όπως ακριβώς προβλέπεται από τις κοινοτικές διατάξεις του 2003 και 2004 σε πρώτο στάδιο ως προσωρινά ατομικά δικαιώματα, τα οποία γνωστοποιήθηκαν στους ενδιαφερόμενους με κάθε πρόσφορο μέσο, έντυπο ή ηλεκτρονικό, καθώς και από τις ιστοσελίδες του Οργανισμού. Αποτελούν δηλαδή πιστή αντιγραφή των δεδομένων, με βάση τα οποία καταβλήθηκαν οι επιδοτήσεις (ποσότητα παραγωγής, εκτάσεις, αριθμός ζώων) κατά την περίοδο 2000-2002.

Η Ενιαία Ενίσχυση πληρώνεται στους δικαιούχους δικαιωμάτων μετά την υποβολή της αίτησης ενεργοποίησης και την πραγματοποίηση των απαραίτητων ελέγχων.

Το ύψος της Ενιαίας Ενίσχυσης για κάθε παραγωγό δεν είναι το ίδιο και εξαρτάται από δύο παράγοντες:

1. την ονομαστική αξία των δικαιωμάτων του κάθε ενδιαφερομένου δικαιούχου, όπως έχει υπολογιστεί με βάση τα στοιχεία πληρωμών της περιόδου αναφοράς,
2. τον αριθμό των δικαιωμάτων, τα οποία πραγματικά και αποδεδειγμένα έχει ενεργοποιήσει.

Αυτό σημαίνει ότι οι παραγωγοί που έχουν δηλώσει στην αίτησή τους επιλέξιμες εκτάσεις ίσες με τον αριθμό που αναγράφεται στον Τίτλο των Οριστικών τους δικαιωμάτων αναμένουν να πληρωθούν για το σύνολο της αξίας που επίσης αναγράφεται στον προαναφερθέντα Τίτλο.

Και αυτό γιατί η δήλωση και μόνον των επιλέξιμων εκτάσεων δεν επαρκεί, αλλά απαιτείται και ο προσδιορισμός του 13ψηφίου μοναδικού κωδικού αναγνώρισης του κάθε τεμαχίου επί του χάρτη, ώστε μετά από μηχανογραφική διασταύρωση των χαρτογραφικών στοιχείων να αποδεικνύεται ότι τα συγκεκριμένα αγροτεμάχια έχουν δηλωθεί από ένα και μόνον παραγωγό. Αφού κάθε αγροτεμάχιο προσδιορίζεται με ξεχωριστό 13ψηφιο κωδικό.

Επομένως οι παραγωγοί δικαιούχοι δικαιωμάτων Ενιαίας Ενίσχυσης οι οποίοι έχουν δηλώσει σωστά και πλήρως όλα τα απαραίτητα στοιχεία, σύμφωνα με τους Κοινοτικούς Κανονισμούς του 2003, επί της αίτησης ενεργοποίησης και επιπλέον τα στοιχεία τους μετά από τους απαραίτητους ελέγχους διασταύρωσης δεν αντιμετωπίζουν κανένα πρόβλημα, θα πληρωθούν από τα μέσα Νοεμβρίου, ως προκαταβολή, το 50% της προβλεπόμενης αξίας της Ενιαίας Ενίσχυσης, όπως προβλέπει ο κοινοτικός κανονισμός 1540/06.

Παραγωγοί οι οποίοι με τη δήλωση του 2006 δήλωσαν επιλέξιμες εκτάσεις μικρότερες από τον αριθμό των δικαιωμάτων που αναγράφεται στον Τίτλο των Οριστικών τους δικαιωμάτων, σημαίνει ότι ενεργοποίησαν μικρότερο αριθμό δικαιωμάτων από τον απαιτούμενο με αποτέλεσμα να αναμένουν πληρωμή μικρότερη από την αναγραφόμενη συνολική αξία, επί του Τίτλου τους, ίση με το ποσοστό του αριθμού των δικαιωμάτων που ενεργοποίησαν, επί την αναγραφομένη επί του Τίτλου μοναδιαία αξία δικαιώματος.

Τα υπόλοιπα δικαιώματα που δεν ενεργοποιήθηκαν μεταφέρονται αυτόματα στο εθνικό απόθεμα για να διανεμηθούν σε άλλους παραγωγούς.

Παραγωγοί οι οποίοι με τη δήλωση του 2006 δήλωσαν επιλέξιμες εκτάσεις ίσες με τον αριθμό των δικαιωμάτων που αναγράφεται στον Τίτλο των Οριστικών τους δικαιωμάτων, αλλά κατά την μηχανογραφική επεξεργασία διασταύρωσης των στοιχείων της αίτησης διαπιστώνεται ότι ορισμένα ή όλα τα αγροτεμάχια τους έχουν δηλωθεί και από άλλους παραγωγούς του ίδιου ή άλλου νομού, δεν είναι δυνατόν να συμπεριληφθούν στις πληρωμές των προκαταβολών, πριν διευθετηθούν με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, ακόμη

και με προσφυγή σε δικαστήρια από τους διεκδικητές, οι αναγκαίες αλλαγές και διορθώσεις.

Για τη διευκόλυνση των Ε.Α.Σ. και για την υποστήριξη του εισοδήματος των ενδιαφερομένων παραγωγών το αρχείο με τα αποτελέσματα από τη μηχανογραφική επεξεργασία των στοιχείων των δηλωθέντων αγροτεμαχίων, καθώς και των λαθών και κάθε είδους ελλείψεων, έχει τεθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, κατ' επανάληψη και διαδοχικά υπόψη των Ε.Α.Σ. μέσω του δικτύου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να προχωρήσουν έγκαιρα στις απαραίτητες διορθώσεις.

Έτσι πολλοί παραγωγοί έχουν ενημερωθεί από τις Ε.Α.Σ., στις οποίες είναι μέλη, για την ανάγκη επιβεβαίωσης των δηλωθέντων στοιχείων γεωγραφικού εντοπισμού των δηλωθέντων αγροτεμαχίων, προκειμένου να διασφαλίσουν την ενεργοποίηση του συνολικού αριθμού των δικαιωμάτων τους και να κατοχυρώσουν το σύνολο των επιδοτήσεων για τα επόμενα χρόνια μέχρι το 2013.

Η εισαγωγή των αποτελεσμάτων των ελέγχων κάθε μορφής, η μηχανογραφική επεξεργασία των στοιχείων με τις βάσεις δεδομένων (αναγνώρισης αγροτεμαχίων, ελαιοκομικό και αμπελουργικό μητρώο, κτηνιατρική βάση δεδομένων, κλπ.) η έκδοση καταστάσεων πληρωμής, οι έλεγχοι πληρωμής και η πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων, αποτελούν αρμοδιότητα και ευθύνη των υπηρεσιών του ΟΠΕΚΕΠΕ σε κεντρικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Τα χρήματα της Ενιαίας Ενίσχυσης για όλους τους παραγωγούς, κατατίθενται στον τραπεζικό λογαριασμό τους, αυτόν που με ευθύνη τους έχουν δηλώσει στο έντυπο της αίτησης που έχουν υποβάλει.

4.7.4 Αλλαγές που επέφερε η νέα ΚΑΠ

1. Η σημαντικότερη ίσως αλλαγή είναι η αναγκαστική συνεργασία που έπρεπε να έχουν ώστε να μπορέσει να υλοποιηθεί η νέα ΚΑΠ.

Σε όλες τις μέχρι σήμερα φάσεις του έργου, διαρκής υπήρξε η συνεργασία του ΥΠ.Α.Α.&Τ. και του ΟΠΕΚΕΠΕ με την ΠΑΣΕΓΕΣ και τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, σε θέματα ενημέρωσης ή εκπαίδευσης των

Ενώσεων καθώς και διαχείρισης των επιδοτήσεων με σημαντική χρονική ανοχή.

2. Η διαφάνεια στην έκδοση και κατανομή των δικαιωμάτων. Για πρώτη φορά στη χώρα μας, όλες οι διαδικασίες έκδοσης και κατανομής των δικαιωμάτων, αιτήσεις αναθεώρησης τους, διαδικασίες εκδίκασης των αιτημάτων αναθεώρησης, έκδοση οριστικών δικαιωμάτων, έκδοση προεκτυπωμένων Αιτήσεων, εισαγωγή στη βάση δεδομένων των Αιτήσεων κλπ. έγιναν μηχανογραφικά, τηρώντας όλους τους κανόνες ασφαλείας πληροφοριακών συστημάτων, χωρίς την παρέμβαση του ανθρώπινου παράγοντα.

3. Το ελαιοκομικό μητρώο. Η κατάρτιση του ελαιοκομικού μητρώου αποτελούσε υποχρέωση της χώρας μας για την δημιουργία μιας γεωγραφικής βάσης δεδομένων, όπου θα απεικονίζονταν τα ελαιόδεντρα όλης της χώρας.

Το έργο αυτό ξεκίνησε και ολοκληρώθηκε στο τέλος του 2003 , εξακολουθεί όμως να έχει αρκετά προβλήματα.

4. Αυτοματοποίηση της όλης διαδικασίας.

Η υποβολή των αιτήσεων της Ενιαίας Ενίσχυσης στο μέλλον, αποτελεί επανάληψη της διαδικασίας που ήδη ακολουθήθηκε και επομένως διευκολύνεται σημαντικά το έργο, καθώς υπάρχει ήδη όλη η υποδομή και λειτουργική βάση δεδομένων.

4.8 Κανόνες Εμπορίας Ελαιολάδου

Οι νέες προδιαγραφές (κανόνες) εμπορίας του ελαιολάδου, όπως αυτές καθορίστηκαν με τον Καν(ΕΚ) αριθ. 1019/2002 της 13/6/2002 και ισχύουν από 1/11/2003, παρατίθενται αφορούν :

α) την αναφορά στις κυριότερες αλλαγές που επέφερε ο Καν(ΕΚ)1019/02,

γ) την συνοπτική παρουσίαση της επισήμανσης του ελαιολάδου σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 1019/02 αλλά και την βασική οδηγία 2000/13/ΕΚ.

Αναλυτικότερα

1) Στο λιανικό εμπόριο επιτρέπεται η πώληση ελαιολάδου σε συσκευασίες μέχρι 5 λίτρα

2) Οι ονομασίες των ποιοτικών κατηγοριών που κυκλοφορούν στο στάδιο του λιανικού εμπορίου είναι πλέον:

- Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο, με μέγιστη οξύτητα 0,80
- Παρθένο ελαιόλαδο, με μέγιστη οξύτητα 20
- Ελαιόλαδο - αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα, με μέγιστη οξύτητα 10
- Πυρηνέλαιο, με μέγιστη οξύτητα 10

3) Συμπληρωματικές περιγραφικές πληροφορίες θα πρέπει να παρατίθενται στη δευτερεύουσα ετικέτα, για κάθε ποιοτική κατηγορία ως εξής :

α) Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Ελαιόλαδο ανωτέρας κατηγορίας που παράγεται απευθείας από ελιές και μόνο με μηχανικές μεθόδους.

β) Παρθένο ελαιόλαδο Ελαιόλαδο που παράγεται απευθείας από ελιές και μόνο με μηχανικές μεθόδους

γ) Ελαιόλαδο - αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα. Έλαιο που περιέχει αποκλειστικά ελαιόλαδα που έχουν υποστεί εξευγενισμό και έλαια που έχουν παραχθεί απευθείας από ελιές

δ) Πυρηνέλαιο Έλαιο που περιέχει αποκλειστικά έλαια που προέρχονται από επεξεργασία του προϊόντος που ελήφθη μετά την εξαγωγή του ελαιολάδου και έλαια που ελήφθησαν απευθείας από τις ελιές

4) Προσδιορισμός της καταγωγής, δηλαδή ένδειξη γεωγραφικού ονόματος π.χ. «Ελληνικό προϊόν», «προϊόν ΕΕ» κλπ. επιτρέπεται μόνο για το εξαιρετικό παρθένο και το παρθένο ελαιόλαδο.

5) Προαιρετικές ενδείξεις δύναται να αναγράφονται, εφ' όσον πληρούνται οι αντίστοιχες προϋποθέσεις :

α) «Πρώτη πίεση εν ψυχρώ» - «First Cold Pressing» - «Première pression à froid»

Μόνο για τα παρθένα ελαιόλαδα ή τα εξαιρετικά παρθένα ελαιόλαδα που λαμβάνονται σε θερμοκρασία κάτω από 270 C κατά την πρώτη μηχανική πίεση του ελαιοπολτού με παραδοσιακό σύστημα εξαγωγής με υδραυλικά πιεστήρια (παραδοσιακά ελαιοτριβεία).

β) «Εξαγωγή εν ψυχρώ»- «Cold Extraction»- «Extrait à froid»

Μόνο για τα παρθένα ελαιόλαδα ή για τα εξαιρετικά παρθένα ελαιόλαδα που λαμβάνονται σε θερμοκρασία κάτω από 27ο C με διήθηση ή με φυγοκέντριση του ελαιοπολλτού (φυγοκεντρικά ελαιοτριβεία).

γ) Οξύτητα

Η ένδειξη της οξύτητας ή της ανώτατης οξύτητας μπορεί να αναγράφεται μόνο αν συνοδεύεται από την ένδειξη, με χαρακτήρες του ίδιου μεγέθους και στο ίδιο οπτικό πεδίο, του δείκτη υπεροξειδίων, της περιεκτικότητας σε κηρούς και της απορρόφησης στο υπεριώδες (Δείκτης K), όπως καθορίζονται στον Καν(ΕΟΚ) 2568/91.

Σημειώνεται ότι οι μέγιστες οξύτητες κατά ποιοτική κατηγορία ελαιόλαδου καθορίζονται από 1ης Νοεμβρίου 2003 σύμφωνα με τον Καν(ΕΚ) 1513/01, τροποποιητικό του Καν 136/66/ΕΟΚ, ως εξής:

- Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο με οξύτητα Max 0.8ο
- Παρθένο Ελαιόλαδο με οξύτητα Max 2ο
- Ελαιόλαδο- αποτελούμενο από εξυγνευσιμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα με οξύτητα Max 1ο
- Πυρηνέλαιο με οξύτητα Max 1ο

δ) Οργανοληπτικά χαρακτηριστικά

Από 1/7/2008, οι ενδείξεις των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών των παρθένων ελαιολάδων – Panel Test (άρωμα, γεύση κλπ) μπορούν να αναγράφονται, μόνο αν βασίζονται σε πιστοποιητικό που θα εκδίδεται με βάση τα αποτελέσματα της αναλυτικής μεθόδου η οποία προβλέπεται από τον Καν (ΕΟΚ) 2568/91

6) Αποδεικτικά στοιχεία για προαιρετικές ενδείξεις και μείγματα

Κάθε τυποποιητική μονάδα που αναγράφει στην επισήμανση των προϊόντων της προαιρετικές ενδείξεις υποχρεούται να αποδεικνύει ή να επαληθεύει την ακρίβεια των

ενδείξεων αυτών, με βάση ένα ή περισσότερα από τα πιο κάτω στοιχεία:

α) πραγματικά στοιχεία που έχουν καθοριστεί επιστημονικά

β) αποτελέσματα αναλύσεων ή αυτόματων καταχωρήσεων επί αντιπροσωπευτικών δειγμάτων

γ) διοικητικές ή λογιστικές πληροφορίες που τηρούνται σύμφωνα με κοινοτικές ή/και εθνικές νομοθεσίες

7) Μείγματα ελαιολάδου – σπορέλαιων

Στις περιπτώσεις μειγμάτων ελαιολάδου (μια από τις προαναφερθείσες τέσσερις ποιοτικές κατηγορίες) με φυτικά έλαια – σπορέλαια, η ονομασία πώλησης του προϊόντος είναι η ακόλουθη : «Μείγμα φυτικών ελαίων (ή τα συγκεκριμένα φυτικά έλαια- ηλιέλαιο, σογιέλαιο, κλπ) και ελαιολάδου», ακολουθούμενη αμέσως μετά, από την ένδειξη του ποσοστού του ελαιολάδου στο μείγμα.

Η παρουσία του ελαιολάδου στη σήμανση των μειγμάτων μπορεί να αναφέρεται με εικόνες ή γραφικές παραστάσεις μόνο στην περίπτωση που το ποσοστό του ελαιολάδου είναι πάνω από 50%.

8) Έναρξη εφαρμογής / Διάθεση αποθεμάτων

Τα ελαιόλαδα που τυποποιούνται από 1ης Νοεμβρίου 2003 και μετά, υποχρεωτικά πρέπει να είναι σύμφωνα με τους παρόντες κανόνες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

5.1 Εισαγωγή

Στα πλαίσια της εργασίας αποφασίστηκε να γίνει μελέτη της παραγωγής , της κατανάλωσης των εξαγωγών κάποιων χωρών σε σχέση με τα παγκόσμια δεδομένα αλλά και με τα δεδομένα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η πηγή για τα δεδομένα είναι το παγκόσμιο συμβούλιο ελαιολάδου και αφορούν την περίοδο 1990 έως και 2008, με τιμές ανά έτος.

Τα δεδομένα είναι : η παγκόσμια παραγωγή, η παραγωγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η παραγωγή της Αυστραλίας, η παραγωγή της Τουρκίας, η παραγωγή της Τυνησίας , η παραγωγή του Μαρόκου , η παραγωγή της Ισπανίας , η παραγωγή της Ιταλίας , η παραγωγή της Ελλάδας , οι παγκόσμιες εισαγωγές, οι εισαγωγές των ΗΠΑ, οι εισαγωγές της Αυστραλίας, οι εισαγωγές της Ιαπωνίας, η παγκόσμια κατανάλωση , η κατανάλωση της Ευρωπαϊκής ένωσης , οι εξαγωγές της Ευρωπαϊκής ένωσης , οι εξαγωγές της Τυνησίας , οι εξαγωγές της Αυστραλίας , οι εξαγωγές της Τουρκίας , οι παγκόσμιες εξαγωγές

Θέλουμε να εξετάσουμε :

- τις αποδόσεις των διαφόρων χωρών
- τις αποδόσεις σε σχέση με τους ανταγωνιστές
- τις συσχετίσεις μεταξύ των αποδόσεων
- μελλοντικές προοπτικές

Χρειαζόμαστε :

- Δεδομένα

- Μέθοδο ανάλυσης

5.2 Περιγραφή των δεδομένων

Τα δεδομένα μας προέρχονται από τα στατιστικά στοιχεία του ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ και αφορούν τιμές που διαμορφώθηκαν ανά ελαιοκομική περίοδο από το 1990/91 έως και 2007/08 , με τιμές ανά έτος.

Ο αριθμός των παρατηρήσεων είναι 18 και ο αριθμός των αρχικών μεταβλητών μας είναι 20.

Η ονομασία των μεταβλητών στα πλαίσια της εργασίας θα γίνει με αγγλικούς χαρακτήρες και σε αντιστοίχιση με τα ονόματα που αναφέρονται στην εισαγωγή ως εξής :

pagosmia-paragogi , ee-paragogi , australia-paragogi , turkia-paragogi , tunis-paragogi , marok-paragogi , spain-paragogi , greece-paragogi , italy-paragogi , pagosmies-eisagoges , usa-eisagoges , australia-eisagoges , japan-eisagoges , pagosmia-katanolosi , ee-katanolosi , ee-exagoges , tunis-exagoges , australia-exagoges , turkia-exagoges , pagosmies-exagoges

Τα αρχικά δεδομένα παρουσιάζονται στο **παράρτημα – πίνακας 9** και τα οποία για να τα μελετήσουμε πρέπει να τα μετασχηματίσουμε , δηλαδή να τα εκφράσουμε σε ομοειδές μέγεθος .

Αυτό θα επιτευχθεί κάνοντάς τα αποδόσεις , δηλαδή ποσοστά.

Το λογισμικό που θα χρησιμοποιηθεί για την μελέτη είναι το SPSS.

Αναλυτικά θα κάνουμε τις εξής ενέργειες :

1. Θα μετατρέψουμε τις τιμές των μεταβλητών μας σε λογαριθμικές δηλαδή σε $\ln(\text{τιμές})$. Για να το πετύχουμε αυτό θα δημιουργήσουμε καινούργιες μεταβλητές που θα τις ονομάσουμε

$\ln\text{pagosmia-paragogi}$, $\ln\text{ee-paragogi}$, $\ln\text{australia-paragogi}$, $\ln\text{turkia-paragogi}$, $\ln\text{tunis-paragogi}$, $\ln\text{marok-paragogi}$, $\ln\text{spain-paragogi}$, $\ln\text{greece-paragogi}$, $\ln\text{italy-paragogi}$, $\ln\text{pagosmies-eisagoges}$, $\ln\text{usa-eisagoges}$, $\ln\text{australia-eisagoges}$, $\ln\text{japan-}$

eisagoges , Inpagosmia-katanalosi , Inee-katanalosi , Inee-exagoges , Intunis-exagoges , Inaustralia-exagoges , Inturkia-exagoges , Inpagosmies-exagoges

Οι τιμές των ln-μεταβλητών θα είναι οι ln(τιμές) των αρχικών μας μεταβλητών.

2. Με βάση τις ln-μεταβλητές θα δημιουργήσουμε καινούργιες που θα τις ονομάσουμε d - μεταβλητές σε αντιστοιχία με τις αρχικές μας , δηλαδή dpagosmia paragogi κλπ

Οι μεταβλητές αυτές θα περιέχουν την διαφορά των τιμών στο χρόνο δηλαδή θα περιέχουν την διαφορά της επόμενης από την προηγούμενη τιμή.

Ουσιαστικά λοιπόν οι d-μεταβλητές μας δείχνουν την απόδοση.

Μετά τις μετατροπές τα δεδομένα μας έχουν ως φαίνονται στο **παράρτημα – πίνακας 10** .

5.3 Παρουσίαση της ανάλυσης – επαγωγικά συμπεράσματα

Για την ανάλυση των δεδομένων μας θα ακολουθήσουμε τα εξής βήματα : θα υπολογίσουμε τις περιγραφικές στατιστικές για τις γ-μεταβλητές , στην συνέχεια θα γίνει έλεγχος υποθέσεων και στο τέλος θα υπολογίσουμε τις παλινδρομήσεις. Σε κάθε βήμα θα αναφέρονται και τα συμπεράσματα που εξάγονται από την μελέτη των αποτελεσμάτων.

5.3.1 Υπολογισμός των περιγραφικών στατιστικών για τις d-μεταβλητές

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Skewness	Std. Error	Kurtosis	Std. Error
DIFF(Inpagosmia paragogi,1)	17	-,20	,42	,0390	,17395	1,112	,550	,841	1,063
DIFF(Inee paragogi,1)	17	-,24	,55	,0450	,20503	,632	,550	,824	1,063
DIFF(Inaustraliap	9	-,12	,69	,3620	,33667	-,361	,717	-1,932	1,400

aragogi,1)									
DIFF(Inturkiaparagogi,1)	17	-1,61	1,61	,0408	,96320	-,008	,550	-,866	1,063
DIFF(Intunisparagogi,1)	17	-1,31	1,50	,0017	,84637	,246	,550	-,974	1,063
DIFF(Inmarokparagogi,1)	17	-,69	1,15	,0505	,47864	,719	,550	,357	1,063
DIFF(Inspainparagogi,1)	17	-,49	1,03	,0384	,39079	,902	,550	1,168	1,063
DIFF(Ingreeceparagogi,1)	17	-,30	,82	,0441	,27317	1,475	,550	2,870	1,063
DIFF(Initalyparagogi,1)	17	-,52	1,42	,0658	,48598	1,317	,550	2,515	1,063
DIFF(Inpagosmie seisagoges,1)	17	-,41	,42	,0496	,19533	-,406	,550	,996	1,063
DIFF(Inusacisagoges,1)	17	-,15	,29	,0624	,10557	,321	,550	,438	1,063
DIFF(Inaustraliacisagoges,1)	17	-,21	,31	,0560	,16803	,116	,550	-1,277	1,063
DIFF(Injapaneisagoges,1)	17	-,18	,66	,1214	,20749	1,262	,550	1,793	1,063
DIFF(Inpagosmiakatanalosi,1)	17	-,08	,17	,0331	,05842	,330	,550	1,411	1,063
DIFF(Ineckatanalosi,1)	17	-,08	,12	,0307	,05086	-,223	,550	,554	1,063
DIFF(Ineeexagoges,1)	17	-,10	,36	,0490	,12873	1,191	,550	1,029	1,063
DIFF(Intunisexagoges,1)	17	-1,46	1,65	-,0084	,84207	,230 ⁴	,550	,153	1,063
DIFF(Insustraliacisagoges,1)	4	-,15	1,10	,6598	,55539	-1,718	1,014	3,260	2,619
DIFF(Inturkiaexagoges,1)	17	-1,65	1,81	,1286	,96984	-,004	,550	-,454	1,063
DIFF(Inpagosmie sexagoges,1)	17	-,36	,54	,0382	,22020	,425	,550	,349	1,063
Valid N (listwise)	4								

5.3.2 Έλεγχος υποθέσεων

Θα συγκρίνουμε την μέση απόδοση των ανταγωνιστριών χωρών μεταξύ τους όσον αφορά την παραγωγή, την μέση απόδοση όσον αφορά τις εξαγωγές, την πορεία διαφόρων χωρών όσον αφορά την κατανάλωση

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1)	,0390	17	,17395	,04219
	DIFF(Inceparagogi,1)	,0450	17	,20503	,04973
Pair 2	DIFF(Inceparagogi,1)	,0450	17	,20503	,04973
	DIFF(Inturkiaparagogi,1)	,0408	17	,96320	,23361
Pair 3	DIFF(Inceparagogi,1)	,0450	17	,20503	,04973
	DIFF(Intunisparagogi,1)	,0017	17	,84637	,20527
Pair 4	DIFF(Inceparagogi,1)	,0450	17	,20503	,04973
	DIFF(Inmarokparagogi,1)	,0505	17	,47864	,11609
Pair 5	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1)	,0390	17	,17395	,04219
	DIFF(Inturkiaparagogi,1)	,0408	17	,96320	,23361
Pair 6	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1)	,0390	17	,17395	,04219
	DIFF(Intunisparagogi,1)	,0017	17	,84637	,20527
Pair 7	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1)	,0390	17	,17395	,04219
	DIFF(Inmarokparagogi,1)	,0505	17	,47864	,11609
Pair 8	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1)	,0178	9	,12496	,04165
	DIFF(Inaustraliaparagogi,1)	,3620	9	,33667	,11222
Pair 9	DIFF(Inceexagoges,1)	,0490	17	,12873	,03122
	DIFF(Inpagosmiesexagoges,1)	,0382	17	,22020	,05341
Pair 10	DIFF(Inturkiacxagoges,1)	,1286	17	,96984	,23522
	DIFF(Inpagosmiesexagoges,1)	,0382	17	,22020	,05341
Pair	DIFF(Inceexagoges,1)	,0490	17	,12873	,03122

11					
	DIFF(Inturkiaexagoges,1)	,1286	17	,96984	,23522
Pair	DIFF(Inceexagoges,1)	,0490	17	,12873	,03122
12					
	DIFF(Intunisexagoges,1)	-,0084	17	,84207	,20423
Pair	DIFF(Inpagosmiakatanalosi,1)	,0331	17	,05842	,01417
13					
	DIFF(Ineckatanalosi,1)	,0307	17	,05086	,01233

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1) & DIFF(Inceparagogi,1)	17	,840	,000
Pair 2	DIFF(Inceparagogi,1) & DIFF(Inturkiaparagogi,1)	17	-,311	,224
Pair 3	DIFF(Inceparagogi,1) & DIFF(Intunisparagogi,1)	17	-,008	,976
Pair 4	DIFF(Inceparagogi,1) & DIFF(Inmarokparagogi,1)	17	,417	,096
Pair 5	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1) & DIFF(Inturkiaparagogi,1)	17	,172	,510
Pair 6	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1) & DIFF(Intunisparagogi,1)	17	,407	,105
Pair 7	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1) & DIFF(Inmarokparagogi,1)	17	,680	,003
Pair 8	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1) & DIFF(Inaustraliaparagogi,1)	9	-,550	,125
Pair 9	DIFF(Inceexagoges,1) & DIFF(Inpagosmiesexagoges,1)	17	,203	,435
Pair	DIFF(Inturkiaexagoges,1) & DIFF(Inpagosmiesexagoges,1)	17	,505	,039
10				
Pair	DIFF(Inceexagoges,1) & DIFF(Inturkiaexagoges,1)	17	-,263	,308
11				
Pair	DIFF(Inceexagoges,1) & DIFF(Inceexagoges,1)	17	,130	,619

12	DIFF(Intunisexagoges,1)			
Pair	DIFF(Inpagosmiakatanalosi,1) &	17	,943	,000
13	DIFF(Inceekatanalosi,1)			

Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται η συσχέτιση μεταξύ των διαφόρων ζευγαριών.

Θα πάρουμε ως μηδενική υπόθεση ότι δεν σχετίζονται.

Σε όποια ζευγάρια το **sig** είναι μικρότερο του 0,05 συμπεραίνουμε ότι δεν ισχύει η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει συσχέτιση στις αποδόσεις αυτών των ζευγαριών.

Σε όποια ζευγάρια το **sig** είναι μεγαλύτερο του 0,05 συμπεραίνουμε ότι ισχύει η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει δεν συσχέτιση στις αποδόσεις αυτών των ζευγαριών.

Αναλυτικότερα λοιπόν παρατηρούμε ότι :

υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των ζευγαριών παγκόσμια παραγωγή – παραγωγή Ε.Ε , παγκόσμια παραγωγή – παραγωγή Μαρόκου , εξαγωγές Τουρκίας – παγκόσμιες εξαγωγές , παγκόσμια κατανάλωση – κατανάλωση Ε.Ε .

Paired Samples Test

		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference		Std. Deviation	Std. Error Mean	
		Lower	Upper	Lower	Upper	Lower	Upper	Upper	
Pair 1	DIFF(Inpagosmiaparagogi,1)	-.005	,11135	,02701	-,06322	,05129	-,221	16	,828
Pair 2	DIFF(Inceeparagogi,1)	-.004	1,04529	,25352	-,53323	,54165	,017	16	,987
Pair 3	DIFF(Inturkiaparagogi,1)	-.043	,87242	,21159	-,40523	,49188	,205	16	,840
Pair	DIFF(Inceeparagogi,1)	-.043	,43499	,10550	-,22920	,21810	-,053	16	,959

4	DIFF(Inmarokparagogi,1)	,005							
		55							
Pair	DIFF(Inpagosmiaparagog	-							
5	i,1)	,001	,94893	,23015	-,48965	,48614	-,008	16	,994
	DIFF(Inturkiaparagogi,1)	76							
Pair	DIFF(Inpagosmiaparagog	,037							
6	i,1)	-	,79162	,19200	-,36965	,44437	,195	16	,848
	DIFF(Intunisparagogi,1)	36							
Pair	DIFF(Inpagosmiaparagog	-							
7	i,1)	,011	,38223	,09271	-,20805	,18501	-,124	16	,903
	DIFF(Inmarokparagogi,1)	52							
Pair	DIFF(Inpagosmiaparagog	-							
8	i,1)	,344	,41857	,13952	-,66593	-,02244	-2,467	8	,039
	DIFF(Inaustraliaparagogi,	19							
	1)								
Pair	DIFF(Inceexagoges,1)	-							
9	DIFF(Inpagosmiesexagog	,010	,23145	,05613	-,10826	,12974	,191	16	,851
	es,1)	74							
Pair	DIFF(Inturkiaexagoges,1)	-							
10	-	,090	,87945	,21330	-,36181	,54253	,424	16	,677
	DIFF(Inpagosmiesexagog	36							
	es,1)								
Pair	DIFF(Inceexagoges,1)	-							
11	DIFF(Inturkiaexagoges,1)	,079	1,01136	,24529	-,59961	,44037	-,325	16	,750
		62							
Pair	DIFF(Inceexagoges,1)	-							
12	DIFF(Intunisexagoges,1)	,057	,83517	,20256	-,37203	,48678	,283	16	,781
		38							
Pair	DIFF(Inpagosmiakatanalo	,002							
13	si,1)	-	,01986	,00482	-,00778	,01264	,504	16	,621
	DIFF(Inceekatanalosi,1)	43							

Παρατηρούμαι ότι και για τα 12 από τα 13(εκτός του 8) ζευγάρια που εξετάζουμε η τιμή 0 βρίσκεται μέσα στο διάστημα εμπιστοσύνης της διαφοράς στην απόδοση. Επίσης για κανένα από τα ζευγάρια(εκτός του 8) το sig δεν είναι μικρότερο από το 0,1.

Από αυτό συμπεραίνουμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στην απόδοση των 12 από τα 13 εξεταζόμενα ζεύγη μεταβλητών.

Για το ζευγάρι παγκόσμια παραγωγή – παραγωγή Αυστραλίας παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά στην απόδοση.

Αυτό επιβεβαιώνεται και με την εμπειρική παρατήρηση στα δεδομένα όπου φαίνεται εύκολα ότι η Αυστραλιανή παραγωγή έχει πολλαπλασιαστεί μέσα στην τελευταία δεκαετία

5.3.3 Παλινδρομήσεις

Από τα προηγούμενα έχουμε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των αποδόσεων των διαφόρων ζευγαριών.

Εξετάζοντας τις παλινδρομήσεις τους θα μπορούσαμε να δώσουμε συγκεκριμένες απαντήσεις για το πόση είναι η συσχέτιση, με βάση την εξίσωση $y=a+bx+\sigma\alpha\lambda\mu\alpha$

Θα υπολογίσουμε τις παλινδρομήσεις για όλες τις χώρες σε σχέση με τους παγκόσμιους δείκτες.

Με την μελέτη των παλινδρομήσεων προκύπτει το πως επηρεάζεται η απόδοση των χωρών σε σχέση με την παγκόσμια απόδοση.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ-ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Ε.Ε

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	DIFF(Inpagosmiaparagogi, I) (a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: DIFF(Ineparagogi, I)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R	Std. Error of the

			Square	Estimate
1		,840(a)	,685	,11499

a Predictors: (Constant), DIFF(lnpagosmiaparagogi,1)

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,474	1	,474	35,864	,000(a)
	Residual	,198	15	,013		
	Total	,673	16			

a Predictors: (Constant), DIFF(lnpagosmiaparagogi,1)

b Dependent Variable: DIFF(lneeparagogi,1)

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,006	,029		,222	,827
	DIFF(lnpagosmiaparagogi,1)	,990	,165	,840	5,989	,000

a Dependent Variable: DIFF(lneeparagogi,1)

Το $R^2 = 0,705$ ή 70,5%. Το 70,5% της μεταβλητότητας της παραγωγής της Ε.Ε επηρεάζεται από την παγκόσμια παραγωγή.

Το R^2 είναι μεγάλο, πράγμα που σημαίνει ότι η γραμμή της παλινδρόμησης μου είναι ακριβής και μέσω αυτής μπορώ να κάνω προβλέψεις για την μελλοντική απόδοση.

Στον πίνακα ANOVA παρατηρώ ότι το $\text{sig} < 0,05$, που σημαίνει ότι η παλινδρόμηση έχει στατιστική σημαντικότητα.

Από τον πίνακα coefficients βγάζω τα εξής συμπεράσματα.

Για άνοδο 1% της παγκόσμιας παραγωγής, η παραγωγή της ΕΕ αυξάνει 0,99%

Αυτό δεν είναι στατιστικά σημαντικό γιατί το $\text{sig} > 0,05$

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ-ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	DIFF(Inpagosmiese xagoges, 1)(a)		Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: DIFF(Insustraliaexagoges, 1)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,928(a)	,861	,791	,25386

a Predictors: (Constant), DIFF(Inpagosmiese xagoges, 1)

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,796	1	,796	12,359	,072(a)
	Residual	,129	2	,064		
	Total	,925	3			

a Predictors: (Constant), DIFF(Inpagosmiese xagoges, 1)

b Dependent Variable: DIFF(Insustraliaexagoges, 1)

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta	B	Std. Error
1	(Constant)	,638	,127		5,021	,037
	DIFF(Inpagosmiese xagoges, 1)	-4,708	1,339	-,928	-3,516	,072

a Dependent Variable: DIFF(Insustraliaexagoges,1)

Το $R^2 = 0,861$ ή 86,1%. Το 86,1% της μεταβλητότητας των αυστραλιανών εξαγωγών επηρεάζεται από την απόδοση των παγκόσμιων εξαγωγών.

Στον πίνακα ANOVA παρατηρώ ότι το $\text{sig} > 0,05$, που σημαίνει ότι η παλινδρόμηση δεν έχει στατιστική σημαντικότητα.

Αυτό είναι λογικό για τι οι εξαγωγές της Αυστραλίας άρχισαν την τελευταία πενταετία.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΥΝΗΣΙΑΣ – Ε.Ε

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	DIFF(Ineeexagoges,1)(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: DIFF(Intunisexagoges,1)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,130(a)	,017	-,049	,86233

a Predictors: (Constant), DIFF(Ineeexagoges,1)

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,191	1	,191	,257	,619(a)
	Residual	11,154	15	,744		

Total	11,345	16			
-------	--------	----	--	--	--

a Predictors: (Constant), DIFF(Inceexagoges,1)

b Dependent Variable: DIFF(Intunisexagoges,1)

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta	B	Std. Error
1	(Constant)	-,050	,225		-,223	,827
	DIFF(Inceexagoges,1)	,849	1,675	,130	,507	,619

a Dependent Variable: DIFF(Intunisexagoges,1)

Το $R^2 = 0,017$ ή 1,7%.

Το R^2 είναι πολύ μικρό, πράγμα που σημαίνει ότι η γραμμή της παλινδρόμησης μου δεν είναι ακριβής και μέσω αυτής δεν μπορώ να κάνω προβλέψεις για την μελλοντική απόδοση.

Στον πίνακα ANOVA παρατηρώ ότι το sig > 0,05, που σημαίνει ότι η παλινδρόμηση δεν έχει στατιστική σημαντικότητα.

Από τον πίνακα coefficients βγάζω τα εξής συμπεράσματα.

Για άνοδο 1% των εξαγωγών ΕΕ οι εξαγωγές της Τυνησίας αυξάνουν κατά 0,84%

Αυτό δεν είναι στατιστικά σημαντικό γιατί το sig > 0,05

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΗΠΙΑ – ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	DIFF(Inpagosmiakat analosi,1)(a)		Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: DIFF(Inusaeisagoges,1)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,554(a)	,307	,261	,09076

a Predictors: (Constant), DIFF(Inpagosmiakatanalosi,1)

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,055	1	,055	6,648	,021(a)
	Residual	,124	15	,008		
	Total	,178	16			

a Predictors: (Constant), DIFF(Inpagosmiakatanalosi,1)

b Dependent Variable: DIFF(Inusaeisagoges,1)

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta	B	Std. Error
1	(Constant)	,029	,025		1,147	,269
	DIFF(Inpagosmiakatanalosi,1)	1,001	,388	,554	2,578	,021

a Dependent Variable: DIFF(Inusaeisagoges,1)

Το $R^2 = 0,307$ ή 30,7%.

Το R^2 είναι πολύ μικρό, πράγμα που σημαίνει ότι η γραμμή της παλινδρόμησης μου δεν είναι ακριβής και μέσω αυτής δεν μπορώ να κάνω προβλέψεις για την μελλοντική απόδοση.

Στον πίνακα ANOVA παρατηρώ ότι το $\text{sig} < 0,05$, που σημαίνει ότι η παλινδρόμηση έχει στατιστική σημαντικότητα.

Από τον πίνακα coefficients βγάζω τα εξής συμπεράσματα.

Για άνοδο 1% της παγκόσμιας κατανάλωσης οι εισαγωγές των ΗΠΑ αυξάνουν κατά 1,001%

Αυτό είναι δεν είναι στατιστικά σημαντικό γιατί το $\text{sig} > 0,05$

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ – ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	DIFF(Inpagosmie sexagoges,1)(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: DIFF(Inturkiaexagoges,1)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,505(a)	,255	,205	,86462

a Predictors: (Constant), DIFF(Inpagosmie sexagoges,1)

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3,836	1	3,836	5,131	,039(a)
	Residual	11,213	15	,748		
	Total	15,049	16			

a Predictors: (Constant), DIFF(Inpagosmie sexagoges,1)

b Dependent Variable: DIFF(Inturkiaexagoges,1)

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta	B	Std. Error
1	(Constant)	,044	,213		,205	,841
	DIFF(Inpagosmie sexagoges,1)	2,224	,982	,505	2,265	,039

a Dependent Variable: DIFF(Inturkiaexagoges,1)

Το $R^2 = 0,255$ η 25,5%.

Το R^2 είναι πολύ μικρό , πράγμα που σημαίνει ότι η γραμμή της παλινδρόμησης μου δεν είναι ακριβής και μέσω αυτής δεν μπορώ να κάνω προβλέψεις για την μελλοντική απόδοση.

Στον πίνακα ANOVA παρατηρώ ότι το $\text{sig} < 0,05$, που σημαίνει ότι η παλινδρόμηση έχει στατιστική σημαντικότητα.

Από τον πίνακα coefficients βγάλω τα εξής συμπεράσματα.

Για άνοδο 1% των παγκόσμιων εξαγωγών οι εξαγωγές της Τουρκίας αυξάνουν κατά 2,22%

Αυτό είναι στατιστικά σημαντικό γιατί το $\text{sig} < 0,05$

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΑΡΟΚΟΥ – ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Ε.Ε

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	DIFF(Ineparagogi,1)(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: DIFF(Inmarokparagogi,1)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,417(a)	,174	,119	,44922

a Predictors: (Constant), DIFF(Ineparagogi,1)

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,639	1	,639	3,164	,096(a)
	Residual	3,027	15	,202		
	Total	3,666	16			

a Predictors: (Constant), DIFF(Ineparagogi,1)

b Dependent Variable: DIFF(Inmarokparagogi,1)

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta	B	Std. Error
1	(Constant)	,007	,112		,060	,953

DIFF(Ineeeparagogi,1)	,974	,548	,417	1,779	,096
-----------------------	------	------	------	-------	------

a Dependent Variable: DIFF(Inmarokparagogi,1)

Το $R^2 = 0,174$ ή 17,4%.

Το R^2 είναι πολύ μικρό, πράγμα που σημαίνει ότι η γραμμή της παλινδρόμησης μου δεν είναι ακριβής και μέσω αυτής δεν μπορώ να κάνω προβλέψεις για την μελλοντική απόδοση.

Στον πίνακα ANOVA παρατηρώ ότι το $\text{sig} > 0,05$, που σημαίνει ότι η παλινδρόμηση δεν έχει στατιστική σημαντικότητα.

Από τον πίνακα coefficients βγάζω τα εξής συμπεράσματα.

Για άνοδο 1% της παραγωγής της Ε.Ε, η παραγωγή του Μαρόκου αυξάνει κατά 0.97%

Αυτό δεν είναι στατιστικά σημαντικό γιατί το $\text{sig} > 0,05$

5.4 Συμπεράσματα

Από την στατιστική ανάλυση προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα

- τα δεδομένα μας είναι σχετικά πρόσφατα και με βάση την δεδομένη ανάλυση δεν μπορούμε να βγάλουμε ασφαλή συμπεράσματα για το μέλλον
- οι δείκτες της Ε.Ε επηρεάζουν πάρα πολύ τους παγκόσμιους
- χώρες της μεσογείου όπως η Τουρκία, η Τυνησία και το Μαρόκο έχουν αρχίσει να κάνουν αισθητή την παρουσία τους και σε στατιστικό επίπεδο
- ομοίως και νέες ελαιοπαραγωγές χώρες όπως η Αυστραλία

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 6

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

6.1 Γενικά

Ο στρατηγικός προγραμματισμός σε μια οργάνωση είναι από τα πιο σημαντικά εργαλεία που πρέπει να χρησιμοποιούνται προκειμένου να υπάρχει μια κατεύθυνση προς την οποία η οργάνωση θα πρέπει να προσανατολιστεί.

Το σημαντικότερο εργαλείο προκειμένου να σχεδιαστεί ο στρατηγικός προγραμματισμός είναι η MOST ANALYSIS.

Η ανάλυση αυτή επικεντρώνεται στα παρακάτω σημεία

Mission – αποστολή

Ο τελικός λόγος ύπαρξης

Objectives – Στόχοι

Οι βασικές επιδιώξεις στα διάφορα επίπεδα , των οποίων η εκπλήρωση μέσω ενεργειών-δράσεων συντελεί στην πραγμάτωση της αποστολής .

Strategy –Στρατηγική

Εκφραση του τι πρέπει να γίνει , με τη μορφή προγραμμάτων δράσης, προκειμένου από ένα συγκεκριμένο σημείο αναφοράς στο παρόν να φθάσουμε σε ένα άλλο συγκεκριμένο σημείο αναφοράς στο μέλλον επιτυγχάνοντας τους στόχους .

Tactics –Τακτικές

Πρωτοβουλίες ή σχέδια που πρέπει να αναληφθούν προκειμένου να επιτευχθούν ένας ή και περισσότεροι από τους Στρατηγικούς Στόχους .

Εκδηλώνονται ως σύνολο ενεργειών που υποστηρίζουν την εφαρμογή των Στρατηγικών Προγραμμάτων.

6.2 Αποστολή

Παραγωγή ποιοτικού , αναγνωρίσιμου , υψηλής προστιθέμενης αξίας και ανταγωνιστικού προϊόντος , παραγόμενο με τρόπο που θα βελτιώνει την ποιότητα ζωής στην ύπαιθρο και αθα συμβάλει στην διατήρηση του περιβάλλοντος

6.3 Στόχοι

1. Αύξηση της ανταγωνιστικότητας
2. Προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος
3. Ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων
4. Μείωση του κόστους παραγωγής
5. Βελτίωση και διατήρηση της ποιότητας
6. Μεγέθυνση της διάθεσης τυποποιημένου προϊόντος
7. Πλήρης συμμόρφωση, στις ζητούμενες από τη νέα ΚΑΠ, κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης και ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες
8. Μεγέθυνση κλήρου και αναδιάρθρωση προβληματικών ελαιώνων
9. Εφαρμογή - διάδοση φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων καλλιέργειας (βιολογικής καλλιέργειας και ολοκληρωμένης διαχείρισης)
10. Διαχείριση αποβλήτων και υποπροϊόντων ελαιοτριβείων και εν γένει προστασία περιβάλλοντος
11. Διατήρηση ελαιώνων υψηλής περιβαλλοντικής, ιστορικής και κοινωνικής σημασίας
12. Αναδιοργάνωση συνεταιρισμών
13. Βελτίωση υποδομών
14. Συμπράξεις και συντονισμός πρωτοβουλιών.

15. Της αύξησης του μέσου μεγέθους των επιχειρηματικών μονάδων ολόκληρης της αλυσίδας παραγωγής.

16. Οργανωμένη και συστηματική προβολή

6.4 Στρατηγική

Ο τομέας του ελαιολάδου στην χώρα μας χαρακτηρίζεται από έντονα οικονομικά, διαρθρωτικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα. Ως εκ τούτου, η ανάγκη αναστροφής της δυσμενούς αυτής κατάστασης και η μετατροπή του σε έναν ζωντανό και εξελισσόμενο τομέα, κρίνεται επιβεβλημένη.

Προϋπόθεση για την επίτευξη των παραπάνω, είναι η ανάληψη δράσεων ικανών να υπερσκελίσουν τις διαρθρωτικές αδυναμίες και να ενεργοποιήσουν την υφιστάμενη λανθάνουσα δυναμική στην οποία βρίσκονται ο τομέας και ο ενεργός αγροτικός πληθυσμός.

Πρέπει ξεπεραστεί το γεωργοκεντρικό μοντέλο ανάπτυξης και να επικρατήσει το υπαιθοροκεντρικό μοντέλο που δίνει έμφαση στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων του τομέα.

Πρέπει λοιπόν να δομηθούν προγράμματα δράσης που να απευθύνονται στους παρακάτω κύριους τομείς :

1. Δράσεις για τον περιβαλλοντικό τομέα – αειφόρο ανάπτυξη
2. Δράσεις για την ενσωμάτωση της νέας ΚΑΠ στην παραγωγική διαδικασία
3. Δράσεις για την βελτίωση των ελαιοτριβείων – συνεταιρισμών
4. Δράσεις για την προβολή του προϊόντος
5. Δράσεις για την εκπαίδευση – βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού
6. Δράσεις για την βελτίωση της ποιότητας

6.5 Τακτικές

Για να επιτευχθούν οι στόχοι που τέθηκαν πρέπει να υλοποιηθούν οι παρακάτω ενέργειες :

1. Προώθηση ορθών γεωργικών πρακτικών και γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων με έμφαση στην παραγωγή ποιοτικού προϊόντος
 - Ορθολογική χρήση φαρμάκων και λιπασμάτων
 - Εφαρμογή φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων καλλιέργειας
2. Ανάπτυξη κοινωνικών υποδομών και βασικών τεχνικών στον αγροτικό χώρο, με στόχο την προσέλκυση κατοίκων και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σ' αυτόν.
3. Αντιστροφή των τάσεων αποεπένδυσης
4. Ενίσχυση των τεχνικών υποδομών
 - Δημιουργία υποδομών, βελτίωση υφιστάμενης κατάστασης όσο αφορά τις τηλεπικοινωνίες, οδικά και άλλα μεταφορικά δίκτυα.
 - Ενίσχυση της Κοινωνίας της Πληροφορίας
5. Εκσυγχρονισμός της παραγωγικής και διοικητικής λειτουργίας των εκμεταλλεύσεων
6. Ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων με έμφαση στη μείωση της σπατάλης και την αντιμετώπιση της υφαλμύρωσης
 - Εκσυγχρονισμός των αρδευτικών δικτύων
 - Βελτιωμένες τεχνικές άρδευσης
 - Ενιαία διαχείριση των υδατικών πόρων.
 - Διατήρηση / προστασία / βελτίωση της ποιότητας του υδροφόρου
7. Ανάδειξη και προβολή του φυσικού περιβάλλοντος
 - Συμπλήρωση και ολοκλήρωση των δράσεων διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων
8. Ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων
 - Βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού πληθυσμού μέσω της προσέλκυσης νέων αγροτών και της δημιουργίας κινήτρων, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η παραμονή των ήδη ασκούμενων το επάγγελμα.

- Κατάρτιση σε δεξιότητες πρωτογενούς παραγωγής
- Βελτίωση του επιπέδου τεχνικής στήριξης και των συμβουλευτικών υπηρεσιών
- Βελτίωση του επιπέδου – όγκου τεχνικής στήριξης και συμβουλευτικών υπηρεσιών με την ενίσχυση της μεταφοράς και της πρόσβασης με διάφορα (και εναλλακτικά μέσα) σε γνώσεις, πληροφορίες και καινοτομίες
- Εφαρμογή Ορθών Γεωργικών Πρακτικών (Καν.1782/2003), για τους σύγχρονους τρόπους ελαιοκαλλιέργειας που στόχο έχουν την μείωση του κόστους παραγωγής, την αναβάθμιση της ποιότητας, την διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας, τόσο του ίδιου όσο και των καταναλωτών, αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος.
- Κατάρτιση Γεωτεχνικών σε σύγχρονα θέματα παραγωγής και εμπορίας
- Κατάρτιση των παραγωγών σε θέματα ποιότητας - συσκευασίας – τυποποίησης του ελαιολάδου ώστε να αποφεύγονται περιπτώσεις νοθείας και πώλησης ελληνικού ελαιολάδου με άλλη ταυτότητα.
- Κατάρτιση στελεχών συνεταιριστικών και ιδιωτικών επιχειρήσεων, ομάδων παραγωγών και στελεχών εξαγωγικών επιχειρήσεων (μεταποιητικών και εμπορικών) στις διεθνείς πωλήσεις – marketing.

9. Ευαισθητοποίηση του πληθυσμού αγροτικών – ορεινών περιοχών

- Ευαισθητοποίηση του πληθυσμού αγροτικών – ορεινών περιοχών για το σύγχρονο παραγωγικό περιβάλλον (διεθνοποίηση, υψηλός ανταγωνισμός, ισχυροί «παίκτες» κ.α.) και για την αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων της περιφέρειας όπως οι μορφές, η ένταση και οι επιπτώσεις της παραβατικότητας (ζωοκλοπή, οπλοφορία, καλλιέργεια απαγορευμένων ειδών κ.α.).

10. Στροφή προς την εξωστρέφεια

- Συντονισμένες ενέργειες προώθησης και παραγωγής πιστοποιημένων προϊόντων ελαιοκαλλιέργειας, ιδιαίτερα στις περιοχές όπου υπάρχει δυναμική ανάπτυξη (προϊόντα ολοκληρωμένης διαχείρισης, βιολογικής γεωργίας, ΠΟΠ/ΠΓΕ, έτσι ώστε οι ελαιοπαραγωγοί να αλλάξουν την

υπάρχουσα νοοτροπία, βάσει της οποίας παράγουν πιστοποιημένα προϊόντα λόγω των ενισχύσεων από το ποιοτικό παρακράτημα που προβλέπει η νέα ΚΑΠ, και να συνειδητοποιήσουν ότι το μέλλον της ελαιοκαλλιέργειας είναι η παραγωγή πιστοποιημένων προϊόντων ποιότητας.

- Ενημέρωση των καταναλωτών για τα πλεονεκτήματα του τυποποιημένου ελαιολάδου.
- Τονίζεται ότι το ελαιόλαδο πρέπει να αναδειχθεί ως μοναδικό προϊόν με ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά του extra παρθένου ή παρθένου τα οποία δεν μπορούν να συγκρίνονται με τα πάσης φύσεως ελαιόλαδα άλλων ανταγωνιστριών χωρών (Ισπανία, Ιταλία κ.λπ.) Το extra παρθένο ελαιόλαδο είναι «χυμός ελιάς» και όχι απλά ελαιόλαδο. Η στρατηγική μάρκετινγκ πρέπει να στοχεύσει για τη διαφοροποίηση και ανάδειξη του προϊόντος ως ιδιαίτερο.
- Προβολή των ιδιαίτερων ποιοτικών και οργανοληπτικών χαρακτηριστικών του ελαιολάδου καθώς και της υγιεινής αξίας του ελαιολάδου .
- Οργανωμένη και συστηματική προβολή με ολοκληρωμένο marketing βασισμένα στη δημιουργία μιας ισχυρής εικόνας για το προϊόν

11. Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών

- Συμβουλευτικές υπηρεσίες κανονιστικών απαιτήσεων διαχείρισης, ορθών γεωργικών και περιβαλλοντικών πρακτικών και προτύπων εργασιακής ασφάλειας για παραγωγούς ελιάς .
- Έντυπες οδηγίες (βελτίωση μέσων μεταφοράς ελαιόκαρπου, βελτίωση συνθηκών αποθήκευσης ελαιόκαρπου, καθαριότητας και ορθής λειτουργίας ελαιουργείων, ορθή αποθήκευση ελαιολάδου, βελτίωση της θέσεως, της περατότητας, των διαστάσεων των εξατμισοδεξαμενών των ελαιοτριβείων).

12. Βελτίωση της προστιθέμενης αξίας των ελαιοκομικών προϊόντων

- Ίδρυση τυποποιητηρίων, ή συγχώνευση υφισταμένων τυποποιητηρίων ελαιολάδου μικρής δυναμικότητας, με σκοπό τη δημιουργία βιώσιμων μονάδων.

- Εκσυγχρονισμός υφιστάμενων τυποποιητηρίων ελαιολάδου ώστε να πληρούν τις σύγχρονες προδιαγραφές.
- Εγκατάσταση συστήματος ιχνηλασιμότητας στις επιτραπέζιες ελιές και στο ελαιόλαδο σε όλα τα στάδια παραγωγής – έκθλιψης – τυποποίησης - εμπορίας.
- Αναθέμανση του ενδιαφέροντος για κατοχύρωση προϊόντων ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ

13. Οικονομίες κλίμακας

- Συμπράξεις – δικτυώσεις (clusters) μεταξύ πρωτοβάθμιων ή δευτεροβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων με σκοπό τη δημιουργία μεγάλων συνεταιριστικών μονάδων τυποποίησης και εμπορίας, καθώς και μεταξύ ιδιωτικών ελαιοτριβείων - τυποποιητηρίων με σκοπό τη δημιουργία μεγάλων ιδιωτικών μονάδων τυποποίησης και εμπορίας.
- Εκσυγχρονισμός των ελαιοτριβείων και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης ελαιολάδου (ανοξειδωτες δεξαμενές) .

14. Συστήματα διαχείρισης ποιότητας

- Εγκατάσταση και εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης ή βιολογικής ελαιοκαλλιέργειας σε περιοχές όπου υπάρχει δυναμική ανάπτυξης. Δεδομένου ότι τα βιολογικά προϊόντα δεν παρουσιάζουν ακόμη επαρκή ζήτηση, η αύξηση της παραγωγής βιολογικών προϊόντων θα πρέπει να είναι σταδιακή και προσαρμοσμένη στις απαιτήσεις της αγοράς.
- Πιστοποίηση ελαιοτριβείων & τυποποιητηρίων με πρότυπα διαχείρισης ποιότητας, υγιεινής και ασφάλειας, και περιβαλλοντικής διαχείρισης (ISO 9001, ISO 14001, HACCP) και απόκτηση αδειών λειτουργίας ελαιοτριβείων και τυποποιητηρίων.

15. Ανάπτυξη τουριστικής διάστασης

- Χρήση του ελαιολάδου από όλες τις τουριστικές επιχειρήσεις ώστε να ενισχυθεί η χρήση και η προβολή του μέσω του τουρισμού.

- Ανάδειξη ελαιώνων σε περιοχές με υψηλό τουρισμό ως τουριστικών αξιοθέατων με κατάλληλες επεμβάσεις μορφοποίησης των δένδρων οι οποίες πέραν της αισθητικής προσφέρουν και μεγαλύτερη παραγωγή.
- Προώθηση του αγροτουρισμού μέσω δημιουργίας «επισκέψιμων ελαιώνων» και παραδοσιακών ελαιοτριβείων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 7

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

7.1 Εισαγωγή

Από τις μελέτη των προηγούμενων κεφαλαίων προκύπτουν αρκετά συμπεράσματα για το πολιτικό , το οικονομικό , το κοινωνικό και το τεχνολογικό περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί η αγορά του ελαιολάδου.

Παρακάτω θα ακολουθήσει μια PEST ανάλυση προκειμένου να γίνει μια προσπάθεια καταγραφής του περιβάλλοντος λειτουργίας της αγορά του ελαιολάδου.

7.2 Political - Πολιτικό

Το παγκόσμιο πολιτικό περιβάλλον είναι υπέρ της πλήρως ελεύθερης αγοράς και κυριαρχίας της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης.

Στα πλαίσια αυτά δεν επιτρέπεται η ενίσχυση των παραγωγών σε βάρος του ελεύθερου ανταγωνισμού στις παγκόσμιες αγορές.

Στην πράξη βέβαια οι ισχυρές χώρες ενισχύουν τους παραγωγούς τους με άμεσο ή έμμεσο τρόπο.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι επιδοτήσεις της Ε.Ε. και οι δασμοί που επιβάλλουν οι ΗΠΑ όταν θεωρήσουν ότι οι βιομηχανίες τους δεν έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ή θίγονται στρατηγικά τους συμφέροντα(π.χ δασμοί στον χάλυβα).

Στην περίπτωση της Ελλάδας , η συμμετοχή στην Ε.Ε έχει περιορίσει την ευελιξία που υπήρχε παλαιότερα και η χώρα είναι αναγκασμένη να ακολουθεί του κανόνες που επιβάλλονται από την Ένωση.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι ποσοτώσεις στην παραγωγή των διαφόρων προϊόντων που επιβάλλονται και αν δεν τηρηθούν υπάρχουν μεγάλα πρόστιμα.

Ο Ελληνικός τομέας του ελαιολάδου λοιπόν πρέπει να ισορροπήσει ανάμεσα στον διεθνή ανταγωνισμό της παγκοσμιοποιημένης αγοράς και στην εφαρμογή των κανόνων που θέτει η Ε.Ε στα πλαίσια της ΚΑΠ

7.3 Economic - Οικονομικό

Το παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον είναι διαρκώς μεταβαλλόμενο, και κινήσεις από νέες χώρες απειλούν να ανατρέψουν το σκηνικό.

Ενώ μέχρι τώρα η Ε.Ε και κυρίως η Ισπανία , η Ιταλία και η Ελλάδα ήταν κυρίαρχες στον τομέα , παρατηρούμε ότι υπάρχει τάση αύξησης της παραγωγής σε νέες χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το φαινόμενο αυτό γίνεται ήδη αισθητό και μπορούμε να διακρίνουμε δύο κατηγορίες χωρών που εμφανίζονται σιγά - σιγά στο προσκήνιο.

Η μια κατηγορία αφορά στις χώρες της Βορείου Αφρικής και της Ανατολικής Μεσογείου (Τουρκία, Αίγυπτος, Συρία, Τυνησία, Αλγερία κλπ) και η άλλη κατηγορία αφορά στις υπερπόντιες χώρες του νέου κόσμου που έχουν κλίμα κατάλληλο.

Πρόκειται για τις ίδιες χώρες που προ δεκαετίας άρχισαν τη συστηματική καλλιέργεια της αμπέλου και σήμερα παράγουν κρασιά αρίστης ποιότητας απειλώντας άμεσα την πρωτοκαθεδρία της Ευρώπης στο προϊόν αυτό (Καλιφόρνια, Αυστραλία, Νότια Αφρική, Νότια Αμερική κλπ).

Η παραγωγή του ελαιολάδου στις χώρες αυτές έχει αρχίσει την τελευταία δεκαετία και δεδομένου ότι το ελαιόδεντρο για να φτάσει σε πλήρη παραγωγική δυνατότητα χρειάζεται 15 περίπου χρόνια , είναι φανερό ότι τα επόμενα χρόνια στις χώρες αυτές θα υπάρξει μεγάλη αύξηση της παραγωγής.

Η παραγωγή της χώρας μας κυμαίνεται γύρω τους 400.000 τόνους ετησίως και η αύξησή της δεν είναι δυνατή με βάση τους ισχύοντες κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (περιορισμοί στο πλαίσιο της ΚΑΠ).

Η εγχώρια κατανάλωση -από τις υψηλότερες παγκοσμίως- απορροφά το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής και απομένουν περίπου 100.000 τόνοι για εξαγωγή η οποία κατευθύνεται στο μεγαλύτερο μέρος της στην Ιταλία σε μορφή χύμα.

Το ελληνικό επώνυμο ελαιόλαδο δεν έχει ικανοποιητική επώνυμη παρουσία στις ξένες αγορές, στις οποίες την πρώτη θέση κατέχει συνήθως το ιταλικό ελαιόλαδο και δεύτερο έρχεται το ισπανικό με αυξητικές τάσεις.

Το ελληνικό επώνυμο ελαιόλαδο βρίσκεται συνήθως στην τρίτη θέση στις περισσότερες αγορές και οι ποσότητες που εξάγουμε, εκτός Ιταλίας, είναι πολύ μικρές.

Τούτο οφείλεται αφενός στην μη ύπαρξη μεγάλων (με διεθνή κριτήρια) ελληνικών εταιριών εμπορίας ελαιολάδου που να διαθέτουν ισχυρές προσβάσεις στα ξένα δίκτυα διανομής και αφετέρου στην υψηλή τιμή του, λόγω του υψηλού κόστους παραγωγής.

Στον τομέα του ανταγωνισμού φαίνεται ότι η Ιταλία χάνει έδαφος στις ξένες αγορές από την Ισπανία που διαθέτει την μεγαλύτερη παραγωγή παγκοσμίως. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται, αφενός στην απότομη αύξηση της ισπανικής παραγωγής την προηγούμενη δεκαετία (από 600 χιλ. τόνους η ισπανική παραγωγή σήμερα ξεπερνά το 1.2 δις τόνους.) και αφετέρου στην απόκτηση μεγαλύτερης πρόσβασης στα μεγάλα δίκτυα εμπορίας ελαιολάδου στο εξωτερικό.

Μια εξέλιξη που παρουσιάζεται τα τελευταία χρόνια είναι η τάση των μεγάλων σούπερ μάρκετ να τυποποιούν ελαιόλαδο για λογαριασμό τους με δική τους ετικέτα (private label).

Συνήθως οι ιδιωτικές ετικέτες που χρησιμοποιούν οι ξένες αλυσίδες, αναφέρουν την προέλευση του προϊόντος, κάτι που βοηθά στην αύξηση της αναγνωρισιμότητας του ελληνικού ελαιολάδου σε σύγκριση με την υφιστάμενη κατάσταση, δημιουργεί όμως υπερβολική εξάρτηση από τους ξένους συγκεκριμένους πελάτες για λογαριασμό των οποίων τυποποιείται, οι οποίοι ανά πάσα στιγμή μπορούν να τυποποιήσουν ελαιόλαδο από άλλη χώρα κάτω από την ίδια επωνυμία.

7.4 Sosial - Κοινωνικό

Το κοινωνικό περιβάλλον είναι θετικό για την παγκόσμια αγορά ελαιολάδου. Στις διεθνείς αγορές παρατηρούμε μια συνεχή αύξηση της δημοτικότητας και της κατανάλωσης ελαιολάδου, κυρίως σαν συνέπεια της διαπίστωσης των ευεργετικών του ιδιοτήτων στην υγεία.

Επίσης νέες προοπτικές διαγράφονται από την εμφάνιση νέων μεγάλων αγορών στις ταχέως αναπτυσσόμενες (πρώην σοσιαλιστικές) χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Ασίας, όπου η δημιουργία μιας μεσαίας τάξης με υψηλά εισοδήματα έχει αυξήσει την ζήτηση σε ποιοτικά δυτικά προϊόντα.

Στην συνείδηση όμως των ξένων καταναλωτών, το Ιταλικό λάδι θεωρείται ως καλύτερο και επομένως το προτιμούν.

Αυτό οφείλεται στο επί χρόνια σωστό marketing που εφαρμόζουν οι Ιταλοί καθώς και στην συσκευασμένη μορφή που το προωθούν στην αγορά με συνέπεια την μεγάλη αναγνωρισιμότητά του.

Στην Ελλάδα το ελαιόλαδο είναι ένα σημαντικό προϊόν το οποίο σε πολλές περιοχές είναι μονοκαλλιέργεια.

Στην συνείδηση του Έλληνα καταναλωτή λάδι = ελαιόλαδο.

Δεν είναι τυχαίο ότι η κατά κεφαλή κατανάλωση ελαιολάδου στην Ελλάδα είναι η μεγαλύτερη στον κόσμο.

Ο Έλληνας καταναλωτής στηρίζει την εγχώρια παραγωγή και όλα δείχνουν ότι θα συνεχίσει να το κάνει.

7.5 Technological - Τεχνολογικό

Το τεχνολογικό περιβάλλον στον τομέα του ελαιολάδου εξελίσσεται με μεγάλη ταχύτητα.

Νέες μηχανικές μέθοδοι παραγωγής έχουν εισαχθεί τα τελευταία χρόνια καθώς και μέθοδοι έκθλιψης.

Σε όλες τις χώρες που οι συνθήκες βοηθούν (έδαφος, μεγάλοι κλήροι, ύπαρξη κεφαλαίου για επένδυση), η παραγωγή ελαιολάδου έχει σχεδόν πλήρως αυτοματοποιηθεί.

Υπάρχουν τεράστιες επίπεδες εκτάσεις , χιλιάδων στρεμμάτων , που η καλλιέργεια και η συλλογή γίνεται από τεράστια μηχανήματα που περνάνε πάνω από τα ελαιόδενδρα και συλλέγουν τον καρπό.

Ένα τέτοιο μηχάνημα , με έναν εργαζόμενο , συλλέγει την ίδια ποσότητα με δεκάδες εργάτες στην περίπτωση της συμβατικής συλλογής.

Και επειδή μια εικόνα είναι χίλιες λέξεις η παρακάτω φωτογραφία δείχνει ένα τέτοιο μηχάνημα.



Αντιστοίχως , τα σύγχρονα ελαιοτριβεία έχουν πλήρως αυτοματοποιηθεί και με 2-3 εργαζόμενους μπορούν να παραχθούν χιλιάδες τόνοι λάδι.

Η Ελλάδα είναι αδύνατο να ακολουθήσει τέτοιες μεθόδους παραγωγής διότι δεν διαθέτει ούτε το κατάλληλο έδαφος , ούτε μεγάλους κλήρους , ούτε οι ασχολούμενοι με τον αγροτικό τομέα διαθέτουν τα ανάλογα κεφάλαια για να επενδύσουν.

7.6 Συμπεράσματα – προτάσεις

Το ελαιόλαδο είναι ένα κατ' εξοχήν προϊόν εντάσεως εργασίας και κατά συνέπεια θα παραμείνει ένα ακριβό προϊόν που θα στοχεύει σε επιλεγμένες αγορές, ανάλογα με τις καταναλωτικές συνήθειες και το επίπεδο ανάπτυξης της κάθε χώρας. Δεδομένου ότι η παραγωγή μας δεν είναι δυνατό να αυξηθεί και δεδομένου ότι οι εξαγωγές γίνονται σε μορφή χύμα, ο στόχος μας αναγκαστικά είναι όχι να αυξήσουμε τις εξαγωγές ελαιολάδου, αλλά να μεταβάλουμε τους όρους εμπορίας του, έτσι ώστε να αυξηθούν όσο γίνεται περισσότερο τα έσοδα από τη διάθεσή του στο εξωτερικό.

Οι χώρες παραγωγής της Βορείου Αφρικής καθώς και οι χώρες που θα μπορέσουν να μηχανοποιήσουν την παραγωγή τους θα έχουν σημαντικό πλεονέκτημα στις τιμές λόγω χαμηλού εργατικού κόστους, αλλά ενδεχομένως θα υστερούν στην ποιότητα και στην εμπορία του προϊόντος διεθνώς, άρα θα εξαρτώνται από τις γειτονικές μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες (Ιταλία, Ισπανία) για την προώθησή του.

Ήδη μεγάλες ποσότητες της παραγωγής τους κατευθύνονται στις χώρες αυτές σε μορφή χύμα, όπου αναμειγνύεται με άλλα ελαιόλαδα και εξάγεται ως ιταλικό ή ισπανικό.

Δυστυχώς και το Ελληνικό ελαιόλαδο, ως επί το πλείστον εξάγεται χύμα, κυρίως στην Ιταλία.

Σημαντικό είναι να έχουμε υπόψη μας ότι το ελαιόλαδο, σύμφωνα με τις απόψεις πολλών τυποποιητών, εντάσσεται στα προϊόντα πολυτελείας των οποίων η ποιότητα καθορίζεται συχνά από το συγκεκριμένο τρόπο ανάμειξης διαφόρων ποιοτήτων και ποικιλιών (όπως τα καπνά, ο καφές, το ουίσκι, το κρασί κλπ). Οι Ιταλοί στον τομέα αυτό είναι οι αδιαμφισβήτητοι ηγέτες. Η ανάμειξη εξυπηρετεί αφενός τη δημιουργία μιας σταθερής γεύσης και ποιότητας διαχρονικά και αφετέρου δίνει μεγαλύτερη σταθερότητα στις τιμές.

Η κατηγορία των χωρών που αναφέραμε ως νέες χώρες, αν έχει την ίδια επιτυχία στο ελαιόλαδο με εκείνη που είχε με τα κρασιά προ δεκαετίας, τότε οι μεσογειακές χώρες θα αντιμετωπίσουν ένα νέο σημαντικό ανταγωνιστή στις ξένες αγορές. Σημειώνουμε εδώ ότι, ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδοτεί και περιορίζει την παραγωγή ελαιολάδου σε συγκεκριμένα ανώτατα όρια, οι άλλες χώρες δεν έχουν

την ίδια πολιτική και σε πολλές περιπτώσεις δεν έχουν καν συγκεκριμένη πολιτική για το ελαιόλαδο ακόμα.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι η Ελλάδα σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ανταγωνιστεί τον διεθνή ανταγωνισμό στην τιμή.

Πρέπει να επενδύσει στην ποιότητα και στην αναγνωρισιμότητα.

Η υστέρηση που παρουσιάζεται στον τρόπο παραγωγής του ελαιολάδου αντί για μειονέκτημα πρέπει να αναδειχθεί σε πλεονέκτημα και να γίνει προσπάθεια να παραχθούν επώνυμα προϊόντα με καλή συσκευασία χωρίς επικίνδυνα χημικά κατάλοιπα και μέσα από την σωστή προώθηση το Ελληνικό ελαιόλαδο να καταστεί στην συνείδηση του ξένου καταναλωτή συνώνυμο της ποιότητας.

Βέβαια δεν πρέπει να παραβλεφθεί και η εσωτερική αγορά στην οποία η κατά κεφαλή κατανάλωση πρέπει να διατηρηθεί τουλάχιστον στα σημερινά επίπεδα.

Με τα δεδομένα αυτά, η χώρα μας θα πρέπει να εντείνει την εξαγωγική της προσπάθεια ώστε να κατακτήσει μεγαλύτερο μέρος των ξένων αγορών περιορίζοντας τις εξαγωγές χύμα προς Ιταλία και αναπτύσσοντας επώνυμα διεθνώς αναγνωρίσιμα προϊόντα.

Το κρίσιμο στοιχείο στην προσπάθεια αυτή είναι η ύπαρξη μεγάλων εταιριών με την απαιτούμενη οικονομική επιφάνεια για την στήριξη μεγάλων εξαγωγικών προγραμμάτων. Παρόλο ότι είμαστε μια χώρα με μεγάλη κατανάλωση ελαιολάδου, δυστυχώς δεν αναπτύχθηκαν έγκαιρα μεγάλες εταιρίες τυποποίησης με επώνυμα προϊόντα, κυρίως λόγω της παραδοσιακής πρακτικής της εμπορίας του ελαιολάδου στην εσωτερική αγορά με τη μέθοδο του 'τενεκέ'. Η πρόσφατη στροφή στην κατανάλωση συσκευασμένου και επωνύμου ελαιολάδου, ασφαλώς επιτρέπει την ανάπτυξη επωνύμων προϊόντων και την επέκταση των ελληνικών εταιριών.

Πάντως, αν δεν γίνουν συστηματικές προσπάθειες από τον κρατικό και από τον ιδιωτικό τομέα τα επόμενα χρόνια, υπάρχει κίνδυνος οι βασικοί 'θύλακες' στο εξωτερικό, όπου θα μπορεί κανείς να βρει επώνυμο ελληνικό ελαιόλαδο, θα παραμείνουν οι μικρές ομογενειακές μας αγορές.

Βιβλιογραφία

- Μαραβέγιας, Ν.(επιμέλεια)(2004) Η ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης .
Αθήνα : Εκδόσεις Θεμέλιο
- Fennell, R.(1999) Η Κοινή Αγροτική Πολιτική . Αθήνα : Εκδόσεις Θεμέλιο
- Πετράκος,Γ. (επιμ.) Γεωργοποίηση στην Τοπική Ανάπτυξη -Η Ανάπτυξη των Ελληνικών Πόλεων-Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στην Αστική και Πολιτική. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Καζάκος, Π. (1978) Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα . Αθήνα : Εκδόσεις Παπαζήση
- Μπουραντάς, Δ. (2002) Μάνατζμεντ . Αθήνα : Εκδόσεις Μπένου
- Μαραβέγιας, Ν. (Επιμ.) (2004). Στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας. Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Μαραβέγιας, Ν. (1992). Η Διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και η Ελληνική Γεωργία στη Δεκαετία του '90. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Καρανικόλας, Π. και Μαρτίνος, Ν., (1999) Χωρική διαφοροποίηση της ελληνικής γεωργίας με ορίζοντα το 2010. Αθήνα : Εκδόσεις Παπαζήση,
- Μαραβέγιας,Ν. (1992) Η διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και η Ελληνική γεωργία την δεκαετία του 90 . Αθήνα : Εκδόσεις Παπαζήση
- Μαραβέγιας , Ν.(2007) Σε αναζήτηση Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την ύπαιθρο. Αθήνα : Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Γεωργακόπουλος , Θ.(1994) Η Ευρωπαϊκή Ένωση – Θεσμοί και Πολιτικές . Αθήνα : εκδόσεις Σταμούλης

- Hunger,L – Wheelen,T. (2005) Εισαγωγή στο στρατηγικό Management . Αθήνα : εκδόσεις Κλειδάριθμος
- Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας (1995). Κατανομή της εκτάσεως της Ελλάδος κατά βασικές κατηγορίες χρήσεων γης . Αθήνα
- Γούσιος, Δ. (2000). Χωρική Προσέγγιση της Οργάνωσης και Ανάπτυξης της Υπαιθρου. Χωρικά Συστήματα Μικρών Πόλεων, στην Ημερίδα :Από τον Αγροτικό Χώρο στην Ύπαιθρο Χώρα. Μετασχηματισμοί και Σύγχρονα Δεδομένα του Αγροτικού Κόσμου στην Ελλάδα, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, (2006). Απόφαση για τις Κοινοτικές Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Αγροτική Ανάπτυξη. L055, 25/2/2006.
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης , (2004).Η μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής . Μελέτη του Μπουρδάρα Δ. Αθήνα
- Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, (2005) Ανάλυση κύκλου ζωής ελαιολάδου στην Κύπρο.
- Μελέτη της Στελιου Μ .Αθήνα
- Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, (2007). Ανάπτυξη στην περιοχή ορεινής Ναυπακτίας.
- Μελέτη της Παναγιώτου Ι .Αθήνα
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης , (2007) .Μελέτη περιφέρειας Κρήτης για την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ . Αθήνα
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης , (2007) .Μελέτη περιφέρειας Πελοποννήσου για την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ . Αθήνα
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης , (2007) .Μελέτη περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου για την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ . Αθήνα

- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης , (2006) . Επιδότησεις αγροτών - η Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ε.Ε . Αθήνα
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης , (2006) . Πριν από την νέα ΚΑΠ . Αθήνα
- Κωστιάνης , Γ.(2007).Το επώνυμο ελαιόλαδο αιχμή του δόρατος για τις ελληνικές εξαγωγές. Στην ημερίδα : το αγροτικό μάρκετινγκ της ανάπτυξης , η πορεία και οι προοπτικές των εξαγωγών των ελληνικών αγροτικών προϊόντων , σελ. 15-20
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης , (2004) . Επιχειρησιακό πρόγραμμα κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+ (2000-2006) .Αθήνα
- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Λονδίνο ,(2005) .Η αγορά ελαιόλαδου στο Ηνωμένο Βασίλειο
- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Παρίσι ,(2005) .Η αγορά ελαιόλαδου στη Γαλλία
- Πρεσβεία της Ελλάδος στην Ουάσινγκτον ,(2005) .Η αγορά ελαιόλαδου στις ΗΠΑ
- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Ν. Δελχί ,(2005) .Η αγορά ελαιόλαδου στην Ινδία
- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Τορόντο ,(2005) .Η αγορά ελαιόλαδου στον Καναδά
- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Πεκίνο ,(2005) .Η αγορά ελαιόλαδου στην Κίνα
- Πρεσβεία της Ελλάδος στην Μόσχα ,(2005) .Η αγορά ελαιόλαδου στην Ρωσία
- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Βερολίνο,(2005) .Η αγορά ελαιόλαδου στην Γερμανία

- Υπουργείο Εξωτερικών , (2005). Η διεθνής αγορά ελαιολάδου και οι ελληνικές εξαγωγές . Μελέτη του του Β.Ψώνη, Γεν. Συμβούλου Β´ ΟΕΥ
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007) η ΚΑΠ με απλά λόγια - Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη
- ΟΠΕΚΕΠΕ , (2004) Ενίσχυση στην παραγωγή ελαιολάδου
<http://www.opekepe.gr/html/kathestota/eleolada.html>
- Μπαρμπέρης , Κ.(2003) Νέοι όροι και προδιαγραφές για την εμπορία του ελαιολάδου. Στην ημερίδα Τυποποίησης και Γευσιγνωσίας Ελαιολάδου , Πεζά Κρήτης
- ΕΘΙΑΓΕ, (2004) . Κατανάλωση ελαιολάδου σε μη ελαιοπαραγωγές χώρες. Αθήνα
- Πέζαρος,Π.(2003). Σύντομη Επισκόπηση της Ελληνικής Γεωργίας
http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/pezaros/greekagriculture-gr.doc
- Καναρά-Σακελλαροπούλου , Α (2004) . Κατηγορίες Ελαιολάδων
<http://www.bionews.gr/bionews/020/Sakellaropoulos.htm>
- Κορακάκης,Α.(2008) Λειτουργία και προβλήματα των ελληνικών ελαιοτριβείων
www.epimetol.gr/aitniaimages/PROGRAMMA_OMILITES_F12955.doc

Παράρτημα

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΥΣ

	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/9	1999/0	2000/1	2001/2	2002/3	2003/4	2004/5	2005/6	2006/7
Algeria	6.0	37.0	27.0	21.0	16.5	51.5	50.5	15.0	54.5	33.5	26.5	25.5	15.0	69.5	33.5	32.0	21.5
EC	994.0	1,719.0	1,391.5	1,359.5	1,371.0	1,403.5	1,754.5	2,116.5	1,707.0	1,878.5	1,940.5	2,463.5	1,942.5	2,448.0	2,357.0	1,928.5	2,142.0
Cyprus	2.0	1.5	3.0	3.0	3.0	2.5	2.0	1.5	2.5	3.5	5.5	6.5	7.0				
Croatia								1.5	5.0	9.0	5.5	5.0	7.0	3.0	5.0	5.0	4.5
Egypt	0.5	1.0	1.0	1.0	1.0	2.5	0.5	1.0	0.5	2.5	0.5	1.5	5.0	2.0	2.5	2.5	3.0
Iran	0.5	0.5	2.0	3.0	1.5	3.0	1.5	3.0	2.5	2.5	3.0	2.5	1.5	2.5	4.0	4.5	4.5
Israel	8.0	2.5	7.5	1.5	5.5	5.0	5.5	3.0	4.5	2.5	7.0	3.5	9.0	3.0	9.0	3.0	8.5
Jordan	8.0	5.0	14.0	12.5	13.5	14.0	23.0	14.0	21.5	6.5	27.0	14.0	28.0	25.0	29.0	22.0	37.0
Lebanon	6.0	5.0	8.0	2.0	5.0	5.0	6.5	3.5	7.0	5.0	6.0	5.0	6.0	7.5	6.0	5.5	5.5
Libya	7.0	10.0	6.0	8.0	6.5	4.0	10.0	6.0	8.0	7.0	4.0	7.0	6.5	12.5	12.5	9.0	11.0
Morocco	36.0	50.0	38.0	40.0	45.0	35.0	110.0	70.0	65.0	40.0	35.0	60.0	45.0	100.0	50.0	75.0	75.0
S&Mont	3.5	2.0	1.5	2.0	2.5	1.5	0.5	0.5	1.0	1.0	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Syria	83.0	42.0	86.0	65.0	90.0	76.0	125.0	70.0	115.0	81.0	165.0	92.0	165.0	110.0	175.0	100.0	154.0
Tunisia	175.0	250.0	120.0	235.0	100.0	60.0	270.0	93.0	215.0	210.0	130.0	35.0	72.0	280.0	130.0	220.0	170.0
ΣΥΝΟΛΟ	1,329.5	2,125.5	1,705.5	1,753.5	1,661.0	1,663.5	2,359.5	2,398.5	2,209.0	2,282.5	2,356.0	2,721.5	2,310.0	3,063.5	2,814.0	2,407.5	2,637.0
Saudi Arabia																	
Argentina	8.0	9.0	10.0	8.0	6.5	11.0	11.5	8.0	6.5	11.0	4.0	10.0	11.0	13.5	18.0	23.0	14.5
Australia									0.5	0.5	1.0	1.0	2.0	2.5	5.0	9.0	8.0
Brazil																	
Canada																	
Chile																	
USA	1.0	0.5	1.0	4.5	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	0.5	0.5	1.0	1.0	1.5	1.0	1.0
Japan																	
Iraq																	
Mexico	2.5	2.0	2.0	3.0	2.0	2.0	2.5	2.0	2.5	1.0	1.5	2.0	2.5	2.5	2.5	2.0	2.0
Palestine			31.0	1.0	8.0	12.0	12.0	9.0	5.5	2.0	20.0	18.0	21.5	5.0	20.0	10.0	16.0
Peru																	
Russia																	
Switzerland																	
Taiwan																	
Turkey	80.0	60.0	56.0	48.0	160.0	40.0	200.0	40.0	170.0	70.0	175.0	65.0	140.0	79.0	145.0	112.0	166.0
Other pr coun	32.0	9.0	6.0	7.0	7.0	6.0	8.5	7.0	7.5	6.5	7.5	7.5	7.5	7.0	7.0	8.0	15.0
ΣΥΝΟΛΟ	123.5	80.5	106.0	71.5	184.5	72.0	235.5	67.0	193.5	92.0	209.5	104.0	185.5	110.5	199.0	165.0	222.5
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1,453.0	2,206.0	1,811.5	1,825.0	1,845.5	1,735.5	2,595.0	2,465.5	2,402.5	2,374.5	2,565.5	2,825.5	2,495.5	3,174.0	3,013.0	2,572.5	2,859.5

ΠΗΓΗ : ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΥΣ

	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/9	1999/0	2000/1	2001/2	2002/3	2003/4	2004/5	2005/6	2006/7	2007/8
Algeria	7.0	27.0	30.0	25.0	17.5	36.0	50.0	31.5	44.0	42.0	26.0	25.0	21.0	60.0	38.0	35.0	22.5	32.0
EC	1,214.5	1,357.0	1,383.5	1,453.5	1,451.0	1,387.0	1,566.5	1,705.5	1,709.0	1,728.0	1,835.0	1,894.5	1,918.5	2,079.0	1,918.0	2,035.5	2,000.0	2,000.0
Cyprus	2.0	2.0	2.0	3.0	3.0	3.0	2.5	2.0	2.5	4.0	5.0	5.5	6.0					
Croatia								2.0	4.0	8.5	6.5	5.0	6.5	4.0	4.5	5.0	5.5	6.0
Egypt	1.5	1.0	2.0	1.5	2.0	2.5	1.0	1.0	1.0	1.5	1.0	1.5	3.5	2.0	2.5	2.0	3.0	3.0
Iran	2.5	3.0	2.5	3.5	2.5	5.0	3.5	4.0	2.5	2.5	3.0	2.0	1.5	3.5	5.0	6.5	6.5	6.5
Israel	6.0	5.0	5.0	4.5	7.0	7.5	7.5	6.5	9.5	12.5	13.5	14.5	15.0	13.5	16.0	16.5	15.0	17.0
Jordan	9.5	11.5	17.0	15.5	21.5	16.0	22.0	19.0	19.0	9.0	17.0	20.0	25.0	24.0	25.0	19.0	21.0	23.0
Lebanon	7.5	7.0	7.0	6.5	7.5	7.0	8.0	8.0	9.0	8.0	8.0	7.0	4.5	5.0	5.0	5.5	5.0	5.0
Libya	13.5	19.0	9.0	9.5	8.0	5.0	10.0	7.0	16.0	11.0	7.0	8.0	8.5	14.5	12.0	9.0	11.0	11.0
Morocco	37.0	49.0	40.0	45.5	43.0	25.0	50.0	55.0	55.0	55.0	45.0	60.0	60.0	70.0	38.0	55.0	55.0	65.0
S&Mont.	6.0	3.0	1.5	2.0	2.5	1.5	0.5	0.5	1.0	1.0	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Syria	62.0	66.0	67.0	69.0	78.0	78.0	85.0	95.0	88.0	90.0	110.0	86.0	128.5	150.0	135.0	79.0	110.0	80.0
Tunisia	54.5	60.0	60.0	56.0	46.0	34.5	70.0	52.0	49.0	60.0	58.0	28.0	30.0	56.0	44.0	38.0	45.0	50.0
ΣΥΝΟΛΟ	1,423.5	1,610.5	1,626.5	1,695.0	1,689.5	1,608.0	1,876.5	1,989.0	2,009.5	2,033.0	2,135.5	2,157.5	2,229.0	2,400.5	2,404.5	2,189.0	2,335.5	2,335.5
Saudi Arabia	6.5	7.0	7.0	5.0	5.0	4.0	5.0	5.0	5.5	4.5	4.0	5.0	7.0	7.5	5.5	4.5	5.0	5.0
Argentina	4.0	4.0	4.5	4.0	3.0	6.0	8.0	8.0	8.0	7.0	6.0	5.5	5.5	5.5	5.0	5.5	3.0	5.0
Australia	13.5	12.5	16.0	16.5	19.0	16.5	21.5	17.5	24.0	25.5	31.0	27.5	31.5	34.5	32.5	34.5	40.0	41.0
Brazil	13.5	11.0	17.0	14.5	23.5	19.0	24.5	29.0	23.5	25.0	25.0	22.5	21.0	23.5	26.5	26.0	33.0	34.0
Canada	10.0	10.0	13.0	12.0	15.0	14.0	19.0	17.5	18.5	23.0	24.5	24.0	25.0	26.0	32.0	30.0	30.5	30.0
Chile																		
USA	88.0	79.0	104.0	115.5	115.5	101.0	130.5	142.5	151.0	169.5	194.5	188.5	184.0	216.5	215.5	223.0	251.0	25.0
Japan	4.0	4.5	5.0	6.5	8.5	16.5	26.0	34.0	28.5	27.0	30.0	31.5	30.5	32.0	32.0	30.0	31.0	31.0
Iraq																		
Mexico	4.0	4.0	4.0	5.0	3.0	3.0	6.0	4.5	5.0	5.0	6.5	8.0	12.0	12.0	12.0	11.5	11.0	11.0
Palestine			10.0	8.0	5.0	7.0	6.5	5.5	4.0	4.0	8.0	10.0	12.0	12.0	10.0	10.0	10.5	9.0
Peru																		
Russia	5.0	9.0	5.0	6.0	5.5	1.0	1.5	1.5	2.0	3.0	4.0	4.0	6.0	7.0	9.0	9.5	9.0	9.0
Switzerland	3.0	3.0	3.0	3.0	4.0	3.5	3.5	5.5	6.0	8.0	8.0	9.0	10.0	11.0	11.0	11.5	12.0	12.0
Taiwan								4.5	7.0	6.0	8.0	6.5	5.5	4.0	4.5	4.0	4.0	4.0
Turkey	55.0	50.0	50.0	54.0	55.0	63.0	75.0	85.5	85.0	60.0	72.5	55.0	50.0	46.0	60.0	50.0	70.0	73.0
Otherprcoun.	15.5	17.5	9.0	10.0	10.0	6.0	13.0	11.5	12.5	13.0	13.0	14.0	14.5	13.5	13.0	10.0	13.5	14.0
Othnonprod.	21.0	35.0	30.0	30.0	33.0	20.0	25.0	20.5	23.0	29.0	20.0	38.0	34.0	31.0	50.5	41.5	48.5	49.0
ΣΥΝΟΛΟ	243.0	246.5	277.5	290.0	305.0	280.5	365.0	392.5	403.5	409.5	455.0	449.0	448.5	482.0	519.0	501.5	572.0	58.0
Γ. ΣΥΝΟΛΟ	1,666.5	1,857.0	1,904.0	1,985.0	1,994.5	1,888.5	2,241.5	2,381.5	2,413.0	2,442.5	2,590.5	2,606.5	2,677.5	2,882.5	2,923.5	2,690.5	2,907.5	2,907.5

ΠΗΓΗ : ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΥΣ

	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/9	1999/0	2000/1	2001/2	2002/3	2003/4	2004/5	2005/6	2006/7	2007/
Algeria	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Cyprus	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.5	0.5	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1			
EC	125.5	135.5	101.0	153.0	179.0	73.5	145.5	118.0	225.5	116.5	127.0	42.5	93.5	231.5	186.0	189.0	230.0	219.0
Croatia								0.5	0.5	1.0	2.0	1.5	0.5	0.5	0.5	0.5	1.5	1.5
Egypt	1.0	0.0	1.0	0.5	1.0	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Iran	2.0	2.0	0.5	0.5	1.0	2.0	2.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	0.5	2.0	2.0	1.5
Israel	0.0	1.0	0.0	1.0	1.5	3.5	2.0	2.5	5.0	10.0	7.0	10.5	6.0	10.5	7.5	13.5	8.0	12.0
Jordan	1.0	8.5	4.0	8.0	7.0	0.5	0.5	2.0	0.0	1.5	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5
Lebanon	1.5	3.5	0.5	2.0	3.0	4.0	3.5	4.0	3.5	3.0	2.0	2.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.5	0.5
Libya	5.0	10.0	1.0	1.5	1.5	1.0	1.0	1.0	10.0	1.0	3.0	1.0	2.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Morocco	0.0	1.0	3.0	2.0	2.5	0.5	0.0	0.0	0.5	4.0	4.5	5.0	10.5	1.5	1.5	1.0	0.0	0.0
S&(Mont)	3.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Syria	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Tunisia	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ΣΥΝΟΛΟ	139.0	162.0	111.0	168.5	196.5	85.5	155.0	130.0	246.0	139.0	146.5	64.0	113.0	247.0	196.5	206.0	242.0	236.0
Saudi Arabia	6.5	7.0	7.0	5.0	5.0	4.0	5.0	5.0	5.5	4.5	4.0	5.0	7.0	7.5	5.5	4.5	5.0	5.0
Argentina	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.5	6.5	7.0	3.5	2.0	5.5	0.5	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0
Australia	13.5	12.5	17.0	16.0	19.0	16.0	21.5	17.5	23.5	25.0	30.0	26.5	31.5	31.0	28.5	29.0	35.0	35.0
Brazil	13.5	11.0	17.0	14.5	23.5	19.0	24.5	29.0	23.5	25.0	25.0	22.5	21.0	23.5	26.5	26.0	33.0	34.0
Canada	10.0	10.0	13.0	12.0	15.0	14.0	19.0	17.5	18.5	23.0	25.5	24.0	25.0	26.0	32.0	30.0	30.5	30.5
Chile																		
USA	90.0	87.5	108.5	111.5	121.5	105.0	140.5	144.0	155.0	175.0	200.0	193.0	191.5	226.0	221.0	232.0	260.0	260.0
Japan	4.0	4.5	5.0	6.5	8.5	16.5	26.0	34.0	28.5	27.0	29.0	31.5	30.5	32.0	32.0	30.0	31.0	31.5
Iraq																		
Mexico	1.5	2.0	2.0	2.0	1.0	1.0	3.5	2.5	2.5	4.0	5.0	6.0	10.0	10.0	10.0	9.5	10.0	10.5
Palestine			0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Peru																		
Russia	5.0	9.0	5.0	6.0	5.5	1.0	1.5	1.5	2.0	3.0	4.0	4.0	6.0	7.0	9.0	9.5	9.0	9.5
Switzerland	3.0	3.0	3.0	3.0	4.0	3.5	5.0	5.5	6.0	8.0	8.0	9.0	10.0	11.0	11.0	11.5	12.0	12.0
Taiwan								4.5	7.0	6.0	8.0	6.5	5.5	4.0	4.5	4.0	4.0	4.5
Turkey	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Othep.coun.	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	2.5	4.5	4.5	5.5	6.5	6.5	6.5	7.5	7.0	7.0	5.0	3.0	3.0
Othnon-prod.	21.0	35.0	30.0	30.0	33.0	20.0	25.0	20.5	23.0	29.0	20.0	38.0	34.0	31.0	50.5	41.5	48.5	49.0
ΣΥΝΟΛΟ	171.0	184.5	212.0	209.5	240.0	203.0	282.5	293.0	305.0	340.0	370.5	373.0	379.5	416.0	437.5	433.0	481.0	484.5
ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ	310.0	346.5	323.0	378.0	436.5	288.5	437.5	423.0	551.0	479.0	517.0	437.0	492.5	663.0	634.0	639.0	723.0	720.5

ΠΗΓΗ : ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΕΞΑΓΟΡΕΣ
ΣΤΕ ΧΑΛΙΑΑΦΕΣ ΤΟΝΟΥΣ

	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/9	1999/0	2000/1	2001/2	2002/3	2003/4	2004/5	2005/6	2006/7	2007/8
Algeria	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.5	0.5
Cyprus	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	1.0					
EC	146.0	174.0	161.5	182.5	182.5	165.0	220.0	227.0	208.5	298.5	291.0	324.5	313.5	324.5	330.5	310.5	332.0	336.0
Croatia								0.0	0.0	1.0	2.5	2.0	0.5	0.0	0.5	0.5	0.5	0.5
Egypt	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	1.5	0.5	0.5	2.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0
Iran	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Israel	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0
Jordan	0.5	1.0	1.0	1.0	0.5	0.5	0.5	0.0	1.0	0.5	0.5	0.5	1.5	4.0	5.0	3.0	14.0	0.0
Lebanon	0.0	0.0	0.5	0.0	0.5	2.0	1.5	0.5	1.5	0.0	0.0	0.0	1.5	1.5	1.5	1.0	1.0	1.0
Libya	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0
Morocco	1.5	5.0	0.5	0.0	5.0	11.5	35.0	7.5	15.5	0.5	0.0	0.5	3.0	20.5	31.0	21.0	15.0	15.0
S&Mont	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Syria	0.0	0.0	0.0	0.0	5.0	11.0	6.0	3.0	4.0	2.5	10.0	5.5	30.5	28.0	36.0	35.0	40.0	20.0
Tunisia	161.5	96.5	110.0	178.0	104.0	26.5	115.0	117.0	175.0	112.0	95.0	22.0	40.0	209.0	98.0	115.5	185.0	140.0
ΣΥΝΟΛΟ	309.5	276.5	274.0	361.5	297.5	217.5	378.0	355.0	405.5	416.5	399.5	356.5	393.5	587.5	503.0	487.5	588.5	513.0
Saud Arabia																		
Argentina	4.0	5.0	5.5	4.0	4.5	4.5	6.0	7.5	6.0	6.0	4.0	5.0	5.5	5.5	12.5	16.0	14.5	12.0
Australia	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	1.5	3.5	3.0	7.0
Brazil	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Canada																		
Chile	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
USA	3.0	9.0	2.0	2.0	7.0	9.0	8.0	4.5	6.0	5.5	3.5	5.0	9.5	9.0	12.0	10.0	10.0	10.0
Japan																		
Iraq	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Mexico	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.5	0.5	0.5	1.0
Palestine														8.0	10.0	10.0	9.0	7.0
Peru	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Russia																		
Switzerland	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Taiwan																		
Turkey	10.0	10.5	5.5	9.0	55.0	19.0	40.5	35.0	86.0	16.5	92.0	28.0	74.0	46.0	93.5	73.0	75.0	89.0
Other	10.5	2.5	0.0	0.5	0.0	3.0	0.0	0.0	0.5	0.0	1.0	0.0	0.5	0.5	3.0	3.0	5.0	6.5
ΣΥΝΟΛΟ	27.5	27.0	24.0	16.5	71.0	39.0	60.0	52.0	100.5	28.0	102.5	38.0	89.5	70.0	130.5	116.0	117.0	132.5
TEN ΣΥΝΟΛΟ	337.0	303.5	298.0	378.0	368.5	256.5	438.0	407.0	506.0	444.5	502.0	394.5	483.0	657.5	633.5	603.5	705.5	645.5

ΠΗΓΗ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΞΑΓΟΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΥΣ

ΧΩΡΑ	1990/ 91	1991/9 2	1992/9 3	1993/9 4	1994/9 5	1995/9 6	1996/9 7	1997/9 8	1998/9 9	1999/0 0	2000/0 1	2001/0 2	2002/0 3	2003/0 4	2004/0 5	2005/0 6	2006/0 7	2007/8
Cyprus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7,0	7,5	7,2	8,3	6,5
Spain	639.4	593.0	623.1	550.9	538.8	337.6	947.3	1,077. 0	791.9	669.1	973.7	1,411. 4	861.1	1,412. 0	989.8	826.9	1,108. 7	1,228. 1
France	1.0	4.3	1.6	2.3	2.0	2.3	2.5	2.7	3.4	4.1	3.2	3.6	4.7	4.6	4.7	4.4	3.4	4.5
Greece	170.0	385.0	310.0	254.0	350.0	400.0	390.0	375.0	473.0	420.0	430.0	358.3	414.0	308.0	435.0	424.0	370.0	360.0
Italy	163.3	674.5	435.0	520.0	448.0	620.0	370.0	620.0	403.5	735.0	509.0	656.7	634.0	685.0	879.0	636.5	603.0	500.0
Portugal	20.0	62.0	22.0	32.1	32.2	43.7	44.8	42.0	35.1	50.2	24.6	33.7	28.9	31.2	41.2	29.1	48.0	36.0
Slovenia														0.2	0.0	0.5	0.3	0.5
ΣΥΝΟΛΟ	993.7	1,718. 8	1,391. 7	1,359. 3	1,371. 0	1,403. 6	1,754. 6	2,116. 7	1,706. 9	1,878. 4	1,940. 5	2,463. 7	1,942. 7	2,448. 0	2,357. 2	1,928. 6	2,141. 7	2,135. 6

ΠΗΓΗ : ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ
ΟΙ ΥΠΟΛΟΠΕΣ ΧΩΡΕΣ ΔΕΝ ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΥΣ

	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Cyprus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6.8	6.6	7.4	8.2	6.8
Spain	394.1	418.7	421.4	421.0	420.0	352.1	470.2	550.4	528.5	502.6	580.8	631.2	591.3	613.9	615.7	477.8	570.0	625.0
France	28.0	34.8	43.8	43.7	41.6	48.5	58.8	75.6	78.8	81.5	92.0	95.1	97.0	94.0	97.1	99.5	100.5	104.0
Greece	204.0	203.0	197.0	196.0	210.0	230.0	240.0	240.0	245.0	265.0	270.0	270.0	270.0	270.0	283.0	265.0	284.0	284.0
Italy	540.0	630.0	641.0	692.0	675.0	653.0	675.0	698.0	705.0	714.0	729.0	735.0	770.0	785.0	840.0	848.2	852.4	810.5
Portugal	27.0	45.0	49.9	59.0	58.0	58.4	62.0	69.3	66.1	66.5	60.5	61.5	64.9	67.0	74.5	71.6	75.0	66.0
Slovenia														2.0	1.1	1.5	1.5	1.6
ΣΥΝΟΛΟ	1,193.1	1,331.5	1,353.1	1,411.7	1,404.6	1,342.0	1,506.0	1,633.3	1,623.4	1,629.6	1,732.3	1,792.8	1,793.2	1,838.7	1,918.0	1,771.0	1,891.6	1,897.9
Germany	10.3	9.8	10.5	13.4	16.9	16.4	16.1	23.6	30.3	32.5	36.3	38.6	40.0	38.5	46.3	45.3	54.0	56.0
Austria					0.2	1.0	2.6	2.7	2.9	3.9	4.1	3.9	4.6	6.0	7.3	7.0	7.2	7.2
Belgium											12.4	12.7	11.8	11.4	12.3	11.7	12.2	12.1
Bulgaria																		0.3
Denmark	0.7	1.2	1.2	2.5	1.1	1.1	2.3	2.5	1.9	2.3	2.5	2.7	3.1	3.1	2.9	1.9	3.0	3.4
Estonia														0.1	0.2	0.1	0.2	0.3
Finland					0.3	0.2	0.5	0.6	0.7	0.7	0.9	0.9	1.2	1.3	1.4	1.2	1.2	1.2
Hungary														1.1	1.2	1.2	1.3	1.4
Ireland	0.5	0.8	0.9	1.0	1.0	1.3	1.4	1.5	1.6	1.4	1.6	2.2	2.4	2.3	2.0	2.7	2.7	2.7
Latvia														0.6	0.5	0.5	0.7	0.7
Lithuania														0.2	0.2	0.2	0.3	0.2
Luxembourg											0.7	0.7	0.7	0.8	0.9	0.8	0.9	0.9
Malta														0.5	0.5	0.5	0.5	0.8
Netherlands	1.0	1.5	2.0	3.2	3.9	2.3	3.5	4.0	5.9	3.9	5.8	9.1	9.3	11.1	13.4	14.2	14.4	14.5
Poland														3.2	3.3	3.2	5.0	5.2
Czech.Rep.														2.7	3.2	2.8	1.9	3.1
Romania																	1.6	1.8
UnitedKing	6.8	9.4	12.0	16.8	17.3	15.0	25.1	25.6	29.9	40.0	33.8	25.5	47.0	71.6	60.1	48.8	28.9	28.9
Slovakia														0.3	0.9	0.5	0.8	0.8
Sweden					1.0	1.2	2.2	2.7	2.9	2.8	4.7	5.3	5.3	3.8	4.3	4.3	7.1	7.2
E.B.L.U.	2.1	2.6	3.9	4.9	4.9	6.5	7.0	8.7	9.4	10.9								
ΣΥΝΟΛΟ	21.4	25.3	30.5	41.8	46.6	45.0	60.7	71.9	85.5	98.4	102.8	101.6	125.4	158.6	160.9	146.9	143.9	148.7
Γ ΣΥΝΟΛΟ	1214.5	1356.8	1383.6	1453.5	1451.2	1387.0	1566.7	1705.2	1708.9	1728.0	1835.1	1894.4	1918.6	1997.3	2078.9	1917.9	2035.5	2046.6

ΠΗΓΗ : ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ – ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΥΣ

	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Cyprus														0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Spain	26.7	31.0	13.1	54.0	61.6	24.0	35.5	28.0	81.5	13.2	15.8	1.6	18.2	49.4	39.2	48.0	71.0	45.0
France	2.7	13.9	20.9	2.6	0.6	0.9	1.4	0.1	0.4	0.1	0.2	0.1	0.4	0.2	0.4	1.2	2.2	2.0
Greece	0.0	0.1	0.0	0.0	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Italy	95.7	90.0	65.5	91.5	107.5	46.0	106.6	89.3	136.3	101.9	110.8	40.7	74.3	180.2	144.0	135.6	151.8	165.0
Portugal	0.0	0.0	0.9	4.4	8.2	1.7	1.7	0.2	7.0	1.4	0.0	0.0	0.2	1.4	1.8	3.2	3.6	5.6
Slovenia														0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
ΣΥΝΟΛΟ	125.1	135.0	100.4	152.5	178.1	72.7	145.2	117.6	225.2	116.6	126.8	42.4	93.1	231.3	185.5	188.1	228.7	217.7
Germany	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.3	0.2	0.2	0.2
Austria					0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Belgium											0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2
Bulgaria																	0.0	0.0
Denmark	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Estonia																		
Finland	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0				
Hungary																		
Ireland	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Latvia																		
Lithuania																		
Luxembourg	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0										
Malta																		
Netherlands	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.2	0.3	0.0	0.2	0.1	0.2	0.0	0.1	0.2	0.2	0.2	0.4	0.5
Poland														0.0	0.0	0.0	0.4	0.5
Czech Rep.																		
Romania																	0.1	0.1
United Kingdom	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Slovakia																		
Sweden	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1				
E.B.L.U.	0.1	0.2	0.2	0.1	0.3	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0								
ΣΥΝΟΛΟ	0.4	0.4	0.4	0.3	0.9	1.0	0.3	0.2	0.4	0.1	0.3	0.0	0.2	0.5	0.7	0.6	1.5	1.7
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	125.5	135.4	100.8	152.8	179.0	73.7	145.5	117.8	225.6	116.7	127.1	42.4	93.3	231.8	186.2	188.7	230.2	219.4

ΠΗΓΗ : ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ - ΕΞΑΓΩΓΕΣ

ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΟΥΣ

	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Cyprus														0.0	0.0	0.0	0.0
Spain	65.8	62.8	51.6	54.6	54.0	48.8	66.7	76.2	63.6	87.7	88.3	112.5	107.0	114.2	110.9	99.0	110.0
France	0.9	1.0	0.9	1.1	1.0	1.1	1.1	1.1	1.0	1.4	1.3	1.0	1.3	1.3	0.0	1.3	1.4
Greece	6.0	12.8	10.3	9.2	5.5	11.0	5.2	8.0	5.4	8.2	10.0	10.0	15.0	10.0	10.0	10.0	10.0
Italy	66.5	90.1	90.8	104.8	105.8	90.5	129.5	123.5	125.3	182.7	173.0	182.9	176.1	181.5	191.5	181.7	184.0
Portugal	6.4	6.1	7.5	10.5	13.1	11.8	17.0	17.4	12.4	17.5	17.3	16.2	13.1	15.9	16.6	16.7	24.8
Slovenia														0.0	0.0	0.0	0.0
ΣΥΝΟΛΟ	145.6	172.8	161.1	180.2	179.4	163.2	219.5	226.2	207.7	297.5	289.9	322.6	312.5	322.9	329.0	308.7	330.2
Germany	0.2	0.7	0.1	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.4	0.7	0.9
Austria					0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Belgium											0.1	0.0	0.1	0.1	0.2	0.3	0.4
Bulgaria																	0.0
Denmark	0.0	0.0	0.0	0.8	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Estonia														0.0	0.0	0.0	0.0
Finland					0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
Hungary														0.1	0.1	0.1	0.1
Ireland	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Latvia														0.0	0.0	0.0	0.0
Lithuania														0.0	0.0	0.0	0.0
Luxembourg										0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Malta														0.0	0.0	0.0	0.0
Netherlands	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Poland														0.3	0.1	0.0	0.2
Czech Rep.														0.0	0.0	0.0	0.0
Romania																	
UnitedKing.	0.1	0.1	0.1	0.2	1.0	0.5	0.4	0.6	0.5	0.7	0.8	1.5	0.5	0.6	0.6	0.7	0.3
Slovakia														0.0	0.0	0.0	0.0
Sweden					0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1
E.B.L.U.	0.1	0.2	0.0	1.1	1.7	0.6	0.0	0.1	0.0	0.0							
ΣΥΝΟΛΟ	0.5	1.1	0.3	2.5	3.1	1.6	0.7	1.0	0.9	1.0	1.1	1.7	1.1	1.5	1.5	1.9	2.2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	146.1	173.9	161.4	182.7	182.5	164.8	220.2	227.2	208.6	298.5	291.0	324.3	313.6	324.4	330.5	310.6	332.4

ΠΗΓΗ : ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

ΑΡΧΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΜΕΤΑΒΑΗΤΩΝ

	pagosmia paragogi	ee paragogi	australia paragogi	turkia paragogi	tunis paragogi	marok paragogi	spain paragogi	greece paragogi	italy paragogi	pagosmies eisagoges	usa eisagoges	australia eisagoges	japan eisagoges	pagosmia katanalosi	ee k
1990/91	1453	994	0	80	175	36	639,4	170	163,3	310	90	13,5	4	1666,5	121
1991/92	2206	1719	0	60	250	50	593	385	674,5	346,5	87,5	12,5	4,5	1857	135
1992/93	1811,5	1391,5	0	56	120	38	623,1	310	435	323	108,5	17	5	1904	138
1993/94	1825	1359,5	0	48	235	40	550,9	254	520	378	111,5	16	6,5	1985	145
1994/95	1845,5	1371	0	160	100	45	538,8	350	448	436,5	121,5	19	8,5	1994,5	145
1995/96	1735,5	1403,5	0	40	60	35	337,6	400	620	288,5	105	16	16,5	1888,5	138
1996/97	2595	1754,5	0	200	270	110	947,3	390	370	437,5	140,5	21,5	26	2241,5	156
1997/98	2465,5	2116,5	0	40	93	70	1077	375	620	423	144	17,5	34	2381,5	170
1998/99	2402,5	1707	0,5	170	215	65	791,9	473	403,5	551	155	23,5	28,5	2413	170
199/00	2374,5	1878,5	0,5	70	210	40	669,1	420	735	479	175	25	27	2442,5	172
2000/01	2565,5	1940,5	1	175	130	35	973,7	430	509	517	200	30	29	2590,5	183
2001/02	2825,5	2463,5	1	65	35	60	1411,4	358,3	656,7	437	193	26,5	31,5	2606,5	189
2002/03	2495,5	1942,5	2	140	72	45	861,1	414	634	492,5	191,5	31,5	30,5	2677,5	191
2003/04	3174	2448	2,5	79	280	100	1412	308	685	663	226	31	32	2882,5	199
2004/05	3013	2357	5	145	130	50	989,8	435	879	634	221	28,5	32	2923,5	207
2005/06	2572,5	1928,5	9	112	220	75	826,9	424	636,5	639	232	29	30	2690,5	191
2006/07	2859,5	2142	8	166	170	75	1108,7	370	603	723	260	35	31	2907,5	203
2007/08	2820,5	2135,5	13	160	180	85	1228,1	360	500	720,5	260	35	31,5	2926,5	204

ΠΙΝΑΚΑΣ 10**ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΕΝΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ**

0,42	0,55		-0,29	0,36	0,33	-0,08	0,82	1,42	0,11	-0,03	-0,08	0,12	0,11	0,11	0,17	-0,51		0,05	-0,1
-0,2	-0,21		-0,07	-0,73	-0,27	0,05	-0,22	-0,44	-0,07	0,22	0,31	0,11	0,02	0,02	-0,07	0,13		-0,65	-0,02
0,01	-0,02		-0,15	0,67	0,05	-0,12	-0,2	0,18	0,16	0,03	-0,06	0,26	0,04	0,05	0,12	0,48		0,49	0,24
0,01	0,01		1,2	-0,85	0,12	-0,02	0,32	-0,15	0,14	0,09	0,17	0,27	0	0	0	-0,54		1,81	-0,03
-0,06	0,02		-1,39	-0,51	-0,25	-0,47	0,13	0,32	-0,41	-0,15	-0,17	0,66	-0,05	-0,05	-0,1	-1,37		-1,06	-0,36
0,4	0,22		1,61	1,5	1,15	1,03	-0,03	-0,52	0,42	0,29	0,3	0,45	0,17	0,12	0,29	1,47		0,76	0,54
-0,05	0,19		-1,61	-1,07	-0,45	0,13	-0,04	0,52	-0,03	0,02	-0,21	0,27	0,06	0,09	0,03	0,02		-0,15	-0,07
-0,03	-0,22		1,45	0,84	-0,07	-0,31	0,23	-0,43	0,26	0,07	0,29	-0,18	0,01	0	-0,09	0,4		0,9	0,22
-0,01	0,1	0	-0,89	-0,02	-0,49	-0,17	-0,12	0,6	-0,14	0,12	0,06	-0,05	0,01	0,01	0,36	-0,45		-1,65	-0,13
0,08	0,03	0,69	0,92	-0,48	-0,13	0,38	0,02	-0,37	0,08	0,13	0,18	0,07	0,06	0,06	-0,03	-0,16		1,72	0,12
0,1	0,24	0	-0,99	-1,31	0,54	0,37	-0,18	0,25	-0,17	-0,04	-0,12	0,08	0,01	0,03	0,11	-1,46		-1,19	-0,24
-0,12	-0,24	0,69	0,77	0,72	-0,29	-0,49	0,14	-0,04	0,12	-0,01	0,17	-0,03	0,03	0,01	-0,03	0,6		0,97	0,2
0,24	0,23	0,22	-0,57	1,36	0,8	0,49	-0,3	0,08	0,3	0,17	-0,02	0,05	0,07	0,04	0,03	1,65		-0,48	0,31
-0,05	-0,04	0,69	0,61	-0,77	-0,69	-0,36	0,35	0,25	-0,04	-0,02	-0,08	0	0,01	0,04	0,02	-0,76	1,1	0,71	-0,04
-0,16	-0,2	0,59	-0,26	0,53	0,41	-0,18	-0,03	-0,32	0,01	0,05	0,02	-0,06	-0,08	-0,08	-0,06	0,16	0,85	-0,25	-0,05
0,11	0,1	-0,12	0,39	-0,26	0	0,29	-0,14	-0,05	0,12	0,11	0,19	0,03	0,08	0,06	0,07	0,47	-0,15	0,03	0,16
-0,01	0	0,49	-0,04	0,06	0,13	0,1	-0,03	-0,19	0	0	0	0,02	0,01	0,01	0,01	-0,28	0,85	0,17	-0,09